

ਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਤਰਕਸ਼ੀਲ

TARKSHEEL

ਜੁਲਾਈ-ਅਗਸਤ 2016

ਐਡਰ ਖਾਤ : • 15 ਅਗਸਤ ਦੇ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼' ਦਿਨ 'ਤੇ (2)

• ਅਧਾਰ/ਕਾਰਡ ਦਾ ਵਾਰ (9)

• ਨਵੰਬਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ (11)

• ਇੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਨਲਕੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਾਥਿਫਾਦ (32) ... ਤੇ ਹੋਰ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਲਿਖਤਾਂ

20/-

ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੁੱਖ ਭਾਗ ਰਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ... ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਰਦ-ਔਰਤਾਂ
ਅੱਗੇ ਆਏ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਯੁੱਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ... ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ

ਰਾਜਿਆ ਰਾਜ ਕਰੋਦਿਆ.....

ਰਾਜਿਆ ਰਾਜ ਕਰੋਦਿਆ
ਸੁਣ ਧਰਤੀ ਦੀ ਹੁਕ
ਹਰ ਹਿੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਥੁ ਅੰਗ ਦਾ
ਜੋ ਖਲਕਤ ਰਹੀ ਹੈ ਹੁਕ।
ਸਾਡੇ ਕੁੱਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਗ ਨਾ
ਨਾ ਘੜਿਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨੀਰ
ਸਾਰਾ ਬੰਗ ਸਿਆਲ ਹੈ ਉਜੜਿਆ
ਤੇ ਰੁੱਸ ਗਏ ਸਾਕ ਸਕੀਰ।
ਹੱਥ ਕਿਰਤੀ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾ
ਘਰ ਤਰਸੇ ਲੂਣ ਤੇ ਚੋਲ
ਹਾਏ ਲੋਕ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ
ਕੀ ਖੰਡ ਰਿਹਾ ਦੇ ਖੋਲ ?
ਭਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਸਲਵਾਸ ਨੇ
ਲੱਖ ਟੱਬਰ ਦਿੱਤੇ ਰੋਲ
ਹੁਣ ਰਾਹ ਸਿਦਿਆਂ ਦੇ ਪੈ ਗਈ
ਇਹ ਸੁਖਲ ਜਵਾਨੀ ਸਿਹਲ।
ਸਿਰ ਤੋਂ ਛੱਡ ਹੋ ਤਿਲਕ ਗਈ
ਤੇ ਪੈਰੋਂ ਹੋਠ ਜ਼ਮੀਨ
ਕਿੰਨ ਛਾਤੀ ਛਲਣੀ ਕਰ ਰਿਹਾ
ਨਿੱਤ ਵਾਂਝ ਟੁੱਕ ਦਾ ਹਰ ਸੀਨ।
ਇਲਮ ਅਦਲ ਦੇ ਦਰਾਂ ਤੇ
ਝੋਰੇ ਵਿਰਲੂ ਪਹਿਰੇਦਾਰ
ਬਣੇ ਚੋਰ ਉੱਚਕੇ ਚੋਪਰੀ
ਏ ਹੱਛੇ ਸਿਪਾਹ-ਸਲਾਹ
ਮੁੱਧ ਖੱਲੁਣ ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ
ਹੱਥ ਸੱਥ ਨਈਂ ਬੰਦ ਕਿਵਾੜ
ਸਾਡੇ ਕੁੱਲਿਆਂ ਕੁੱਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ
ਖੁੜਲ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਹਾੜ।

ਮਦਨ ਕੀਰਾ

ਮੋਬਾ 94176-83769

ਸਫੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਅਘਣੇ ਅਘ ਨੂੰ
ਸੱਤਾਨਟ ਦੀ ਰੂਠ ਆ ਗਈ, ਧੜਮ ਦੀ
ਲੋੜ ਅਘਣੇ ਅਘ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
ਦਰਸ਼ਿਮਸ਼ਰੇ ਵੇਰਵੇ

ਮੁੱਖ ਸਿਪਾਹਕ

ਬਨਖੀਰ ਚੰਦ ਲੌਗੋਬਾਲ
98153 17028

ਨਿਪਾਢੀ ਵੇਰਵੇ

ਚੌਮ ਰਾਜ ਸਟੈਲੋ
98769 53561
ਰਾਮ ਸਵਰਨ ਨਿਪਾਢੀ
94173 62085
ਜਸਵੰਤ ਮੋਹਾਲੀ
98555 30721
ਪਾਲ ਬਾਗਪੁਰ
94173 13738

ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ ਈ-ਮੇਲ :
magu21bhalarakshheel
@rediffmail.com

ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ :
ਸੁਖਦੇਵ ਬਾਗਪੁਰ, 94174 27538

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕੀਰਨਿਧ :

ਅਭਰਾਜ ਗਿੱਲ, ਰੈਨੇਡਾ
ਨਥਲੀਪ, ਲੈਸਟਰ (ਯੂ.ਕੇ.)
ਮਾ. ਬਲਦ ਸਿੰਘ ਰੈਨੇਡਾ
ਬਲਦੇਵ ਰਹਿਪਾ, ਟਰਾਂਟੋ
ਫੋਨ 001 416 881 70521

ਚੰਦਾ

ਸਲਾਨਾ : 100 ਰੁਪਏ
ਬਿਦੇਸ਼ : 25 ਯੂ.ਐੱਸ. ਡਾਲਰ

ਚੰਦੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਮਗੋਲ
ਰਾਮਗੋਲੀ ਪੰਜਾਬ (ਭਾਰਤ) ਓਪੀਐਲ ਜਾਗੋ। ਸਮੇਂ
ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗਾਥਾ ਨੰ.
8084000100232774

ਚੰਦੇ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਤਾ :
ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ,
ਰਾਮਗੋਲੀ ਰਾਮਗੋਲ, ਰੈਨੇਡਾ ਬਾਗਪੁਰ
ਰਾਮਗੋਲੀ ਐੱਫ, ਬਾਨਾਜਾ-143101 (ਪੰਜਾਬ)
ਫੋਨ : 01676-243464

ਚੰਦੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਮਗੋਲ
ਰਾਮਗੋਲੀ ਪੰਜਾਬ (ਭਾਰਤ) ਓਪੀਐਲ ਜਾਗੋ। ਸਮੇਂ
ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗਾਥਾ ਨੰ.
8084000100232774

ਤਤਕਰਾ

ਸੰਪਾਦਕੀ	1
15 ਅਗਸਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਨ ਤੇ	2-5
ਜ਼ਿੰਗਿਆਸਾ	6
ਮੇਜ਼ ਖਬਰ	7
ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ	8
ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਦਾ ਫਾਰ	9-10
ਨਵੰਤਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ	11-14
ਰਾਹ-ਗੁਮਨਾਈ	15
ਸੁਲਘਦੇ ਬੋਲ	16
ਵਿਅਕਤੀ, ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ	17-19
ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ	20-21
ਮਨੋਰੋਗ ਆਹਿਰ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ	22-24
ਡਾ. ਨਰੇਂਦਰ ਦਫ਼ਤਲਕਰ ਕਤਲ ਕੇਸ	25
ਵੰਨਕੀ	26-27
ਵਾਗ਼ਾ ਪਰੇਡ	28-29
ਓਬੋਨ ਪਰਤ ਸੁਰੱਖਿਆ	30-31
ਆਖਿਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਨਲਕੇ	
ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਾਖੰਡਵਾਦ	32
ਭੋਜਨ ਨਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲੋ	33-34
ਕੋਸ ਰਿਪੋਰਟ	35-36
ਬਾਲ ਕੋਨਾ	37
ਆਓ ਜਾਵੋ ਸਿੱਖੀਏ/ਕਿਹੜੇ ਦਿਨ ਕੀ	38
ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ	39-41
ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨੀ	42
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ	43
ਪ੍ਰਤੀਯੋਗ	44
ਪੇਸ਼ ਕਦਮੀਆਂ/	
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਬੈਨ ਦਾ ਸਫ਼ਰ	45-52

ਇਹ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ
ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੰਬਰ
4-93 ਆਡੀਟਰ ਪੰਜਾਬ, (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ)
ਮਿਤੀ 17-1-94 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ
ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਮਥੁਰਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁੱਝ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਪਹਿਲੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਰੋ-ਟੇਥੇ ਚੰਗ ਨਾਲ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਲਈ, ਵੋਟਾਂ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਪੂਰਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬੇਕਾਇਦਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਥਾਲ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਗੁਰੂ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜੇ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਚੇਲੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਵਰਿਕਸ ਯਾਦਵ (ਉਸਦੀ ਸਿਸਕਾ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਬਣਿਆ ਵਿੱਕ ਹੋਰ ਟੋਲਾ) ਦੇ ਚੋਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈ ਝੜਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਸਮੇਤ ਤੀਹ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਛੁਡਵਾਉਣ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਉੱਥੇ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਟੋਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਬਸਤੀ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਵੱਜ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਸਲਾ-ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 260 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਵੈਲੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਪਾਰਕ (ਜਵਾਹਰ ਬਾਗ) ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ ਤਾਂ 'ਲਖਨਊ' ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਵੈਨ ਕਾਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੁਕਵਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾਕਾਰ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ 'ਗੁੰਡੇ' ਹਨ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਸ ਖਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੱਬਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਧਰਮ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਬੋਲਾ ਪਾ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਨਾਮੀ ਅਤੇ ਕਿਤਈ ਗੁੰਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੁਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੰਗੇ ਚਿੱਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਸੰਤ ਰਾਮਪਾਲ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨਗਰਾਤਾਰ ਟਾਲਦੀ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਨੱਕ ਦੇ ਛੋਬ ਤੱਕ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੰਦ 'ਸੰਤ' ਆਸ਼ਾ ਰਾਮ ਦੇ ਭੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਪੰਨੇ ਭਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਾਲੀਨ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਵਾਰਥਾਂ ਲਈ ਇਹਨਾਂ 'ਸੰਤਾਂ' ਦੇ ਚੇਲੇ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਭੀ ਆਪਣੀ ਬਬਦੀ ਜਾਦੂਗਰੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਖੌਤੀ 'ਕਿਸਮਤ' ਬਦਲ ਦੇਣ ਦੇ ਲਭਾਉਂ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗ਼ੁਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉਗਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ, ਜੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ। ਇਹ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਚੇਤਨ ਲੋਕ ਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਕਾਤਮਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜਿਉਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਓ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਬੁੱਢ ਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ ਅਤੇ ਇਸ ਮਨੁੱਖੀ ਦੇਖੀ ਪ੍ਰਥਿਧ ਦਾ ਡਾਂਡਾ ਬੁਰਧੇ ਵਿੱਚ ਭੰਨੀਏ।

15 ਅਗਸਤ ਦੇ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼' ਦਿਨ ' ਤੇ

ਰੋਮ ਰਾਜ ਸਟੈਨੇ

15 ਅਗਸਤ ਦਾ ਦਿਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਏ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਠੋਸ ਰੂਪ 'ਚ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਹੁਣ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਜਮਹੂਰੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਾਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ।

ਰੋਮ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਪੰਧੂੜਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਜੋਂ ਲਿਖਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਪਲੇਟੋ, ਅਰਸਤੂ ਆਦਿ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਆਰਥਨਿਕ ਹੋਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਢਾਂਚੇ 'ਚ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿਆ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਆਦਿ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਰੋਮ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਰੋਮ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਵਸਤਾਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਗੁਲਾਮ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੁਲਾਮ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕਹਿਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਉਹ ਕੇਵਲ ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਗੁਲਾਮ ਨਾਲ ਹਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜਾ ਵਰਤਾਉ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਅੰਝ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵੀ ਅੰਝ ਗੁਲਾਮ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਜਿਹੜਾ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੁਲਾਮ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਇਸਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੁਲਾਮਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਚ ਜਿਹੜਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਤੱਤ ਸੀ ਉਹ ਲੁੱਟ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਭਾਵ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਲਈ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਸੀ ਅਤੇ ਲੁੱਟੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਸ, ਇਹ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇਹੋ-ਜਿਹੀ ਸੀ ਕਿ ਗੁਲਾਮਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਉਥੋਂ ਦਾ ਉਥੋਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਗੁਲਾਮਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੁਲਾਮ,

ਖੇਤੀ ਨਾਲੋਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਗੁਲਾਮ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਪਹਿਲਾ ਜਮਹੂਰੀ ਰਾਜ-ਵੋਟ ਰਾਜ-ਸਥਾਪਤ ਹੋਇਆ ਉਸਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲਾ ਜਮਹੂਰੀ ਰਾਜ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੋਟਾਂ 'ਚ ਸਿਰਫ ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਜਿਲਜਿਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਮ 'ਚ ਚਾਲੂ ਹੋਇਆ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਪੰਧੂੜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਲਈਏ।

ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਧਨਵਾਨ ਲੋਕ ਹੀ ਵੋਟਾਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕ ਆਪਣਾ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਫਟਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪਵਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਸੀ ਰਾਇਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ-ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੀ- ਖੇਡ ਖੇਡਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਉਹ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਆਪਣਾ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਭੱਜਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਦੂਰ ਰਹੀ। ਜਿਹੜਾ ਗੁਲਾਮ ਭੱਜ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਫੜਕੇ ਕਰੜੀ ਤੋਂ ਕਰੜੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ "ਮੈਂ ਭਗੋੜਾ ਹਾਂ (I am fugitive)" ਖੋਦ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਜੇਕਰ ਗੁਲਾਮ ਜਿੰਮੇ ਕਰਚਾ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਤੱਕ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਜੇ ਇਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੇ ਵਰਨਣ ਤੋਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ (Democracy) ਸੀ, ਨਾ ਆਜ਼ਾਦੀ (freedom) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮੁਕਤੀ (liberty)। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਰਾ ਛਲਾਵਾ ਹੈ। ਗੁਲਾਮਦਾਰੀ ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਯੁੱਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ ਇਹ ਆਪਾਂ ਬਾਅਦ 'ਚ ਦੇਖਾਂਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਕਿਉਂ ਸੀ?

ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੋ-

ਜਿਹਾ ਆਰਥਕ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹੋ-ਜਿਹਾ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਆਰਥਕ ਖੇਤਰ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ, ਸਿਆਸੀ, ਨਿਆਪਾਲਿਕਾ, ਫੌਜ, ਆਦਿ ਉਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਰਥਕ ਆਧਾਰ 'ਚੋਂ ਹੀ ਇਹ ਉਸਾਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੋੜਵੇਂ ਰੂਪ 'ਚ ਇਸ ਆਰਥਕ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫ਼ੋਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਆਰਥਕ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਭੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਤ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਆਦਿ। ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲ 'ਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਬਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਮੁਜ਼ਾਫ਼ਾ ਕਿਸੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਖੇਤ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਰਮਿਆਨ ਅਤੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸਬੰਧ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰ, ਜਗੀਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਭਾਫ਼ ਵੀ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਫ਼ੇ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਲੁੱਟ ਵੀ ਕਰੇਗਾ ਭਾਵ ਉਸਨੂੰ ਪੈਦਾਵਾਰ 'ਚੋਂ ਘੱਟ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪ ਥਾਪੁ ਹੜਪੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮੁਜ਼ਾਫ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗਰੀਬੀ ਵਾਲੀ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਮੀਰੀ ਵਾਲੀ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਕਿ ਆਰਥਕ ਆਧਾਰ ਭਾਵ ਕਿਰਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਚ ਲੁੱਟ ਵਾਲਾ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਬਸ, ਕਿਰਤ ਦੇ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਸ 'ਤੇ ਉੱਸਰੇ ਕਿਰਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਿਲਕੇ ਹੀ ਆਰਥਕ ਖੇਤਰ ਕਹਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਗੁਲਾਮਦਾਰੀ ਯੁੱਗ ਫੇਲੇ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੀ।

ਗੁਲਾਮਾਂ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰੀ ਕਿਉਂ ਸੀ? ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਗੁਲਾਮ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਦ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਕਿਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਕੋਈ ਕਿਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਕਿਰਤ 'ਤੇ ਹੀ ਚਿੰਦਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਲੁੱਟ ਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕ, ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ 'ਤੇ ਚਿੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਬਲਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ

ਖਰਮਸਤੀਆਂ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਵੀ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦੇ ਆਸਰੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਖ਼ਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਗੂਣਾ ਹਿੱਸਾ, ਸਿਰਫ਼ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਜਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਯੋਗਾ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦਾ ਘੋਰ ਗਰੀਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਗੁਲਾਮ ਨੂੰ ਇਸ ਹਾਲਤ 'ਚ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਭਾਵ

ਧਨ-ਦੌਲਤ-ਗੁਲਾਮ-ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ।

ਗਰੀਬੀ-ਗੁਲਾਮਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਲਾਮਦਾਰੀ ਯੁੱਗ 'ਚ ਇਹ ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਲਤਾਂ ਸਨ। ਕੀ ਇਹ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਜੀਵਨ-ਹਾਲਤਾਂ ਨੇ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ? ਨਹੀਂ। ਬਲਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕਿਰਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੁੱਟ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਹ ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵ (effect) ਸੀ। ਜੋ ਜੇਕਰ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਲਿਆਉਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਲਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ-ਲੁੱਟ-ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕਿਰਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਲੁੱਟ ਵੀ ਬਣੀ ਰਹੇ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੁਣ ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ। ਪਹਿਲੇ, ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਾ ਹੀ ਹੁਕਮ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜਾ ਜਗੀਰੂ ਜਮਾਤਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁੱਝ ਨੁੰਮਾਇੰਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਣ 'ਚ ਮੱਦਦ ਲੈਂਦਾ ਸੀ।

ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਗੀਰਦਾਰ ਆਪ ਵਿਹਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਫ਼ੇ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਗੀਰਦਾਰ ਮੁਜ਼ਾਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਗੂਣਾ ਹਿੱਸਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪ ਖ਼ਿਆਦਾ ਹੜਪਦਾ ਸੀ। ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਉਹ ਮੁਜ਼ਾਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਲੋਂ ਲਾ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ, ਜੇ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਮੁਜ਼ਾਫ਼ੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਖੂਹ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਗਈ ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਮੁਟਿਆਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਥਿਠਾਕੇ ਉੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭੁਟਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਖੋਕੇ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਫੌਜਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਯੁੱਗ ਦੇ ਆਰਥਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੁੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਯੁੱਗ ਆਉਣ 'ਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ

ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਰਥ ਦੇਣ ਦਾ ਫਲਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਇਉਂ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਹੈ ਪਰ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰਕੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਰਥਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਲੁੱਟ ਜ਼ਰਕਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਲੁੱਟ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਗੁਲਾਮਦਾਰੀ ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਯੁੱਗ ਤੱਕ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਲਾਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੱਤ-ਸਾਰ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ-ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਧਨਵਾਨਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਹੈ ਪਰ ਜਾਇਦਾਦ-ਵਿਹੂਣਿਆਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਗ਼ੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਰਹਿ ਭਰੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਕਿ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਜਮਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜੀ ਵੰਡ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਜਮਾਤੀ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਧੇਰੇ ਛਲਾਵੇ ਭਰੇ ਬਣਦੇ ਗਏ ਭਾਵੇਂ ਸਰਗੀਰਦਾਰੀ ਤੋਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਤੱਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੜਵੇਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾ ਆਏ ਪਰ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਇਦਾਦ-ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਸਿੱਧ ਹੀ ਬਣੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਲਵੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਰਗੇ ਲੁਭਾਉਣੇ ਸ਼ਬਦ ਦਰਜ ਹਨ। ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਲਵੋ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ-ਵਿਹੂਣੇ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜਾਂ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ, ਬਹੁ-ਕੌਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਭਾਵ ਸਾਧਨਾਂ 'ਚ ਗ਼ੈਰ-ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ ਵਿਰ

ਉਹਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਇਸਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਵਤ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਗੰਗੂ ਤੇਲੀ।

ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਦੇਖੋ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ 1,25,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਰਬਾਂ-ਪਤੀ ਹਨ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ੀਅ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਆਮਦਨ 20 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਫੋਰਬਜ਼ ਦੀ ਵਿੱਕ ਲਿਸਟ ਅਨੁਸਾਰ 2003 'ਚ ਜਿੱਥੇ 13 ਖਰਬਾਂ ਪਤੀ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2011 'ਚ ਵਧਕੇ 55 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਸੰਕਲਪ ਧੋਖੇ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਹੈਰਾਨਗੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਛਲਾਵੇ-ਭਰੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਆਖ 'ਚ ਹੀ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 3,44,000 ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣੀ ਇਨਕਮ ਦੀ ਗੰਟਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਰਦੀਆਂ, ਟੈਕਸ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਣਾ ਹੀ ਕੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਮਣ ਫਸਲ ਵੀ ਵੇਚੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਟੈਕਸ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੱਟ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ਾ ਨਾ ਮੋੜੇ ਤਾਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕੁਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੀ ਗੱਲ ਲਵੋ। ਨਰਿੰਦਰ ਦਮੋਦਾਰ ਦਾਸ ਮੋਦੀ 2014 'ਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆਕੇ ਹਰੇਕ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਚ 15-15 ਲੱਖ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਹਿੱਕ-ਠੋਕਰੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿੱਧਰੇ ਪ੍ਰਿੰਡ-ਪੱਛ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾਲੇ ਧਨ ਕਾਰੇ ਜਾੜ੍ਹ ਘੁੱਟੀ ਥੋਏ ਹਨ ਐਵੇਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮਲਵੀਂ ਜਿਹੀ ਜੀਭ ਨਾਨ ਕੋਈ ਨਿੱਕਾ-ਮੋਟਾ ਬਿਆਨ ਦਾਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਮੋਹਰਾ ਬਣੇ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦੇਵ ਨੇ ਵੀ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਸੂਲ-ਫੰਸ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਹੁਣ ਇੱਕ-ਦਮ ਥੁੱਪ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਥੁੱਪ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਜਬਵਿਤਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਜੜ ਕਾਲਾ ਧਨ ਆਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਭਾਰੇ ਕਿਆ ਬੋਲਣਾ ਹੈ।" ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜੰਦੋਜਹਿਦ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੀ ਉਦੋਂ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਲਾ ਧਨ ਕੋਈ ਗਰੀਬ-ਗੁਰਬਾ ਤਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਲਾ ਧਨ ਕੋਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੂ ਜਾਂ ਜੋੜੂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹੀ ਹੋਊਗਾ। ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਨੇ ਇਹ ਧਨ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਲੁੱਟਕੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ

ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਕਾਲਾ ਧਨ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਬਰਨ ਤੱਕ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਹੈ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਾਲਾ ਧਨ ਸੋਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ-ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ, ਹਕੂਮਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਲੇ ਧਨ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਗੈਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮਗਰਮੱਛ ਦੇ ਹੰਝੂ ਚਸ਼ੁਰ ਕੇਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰੋਮ 'ਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮੁੜਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਕੇ ਕਰਜ਼ੇਦਾਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੇਕੇ, ਜੇਕਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਚਿਰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦੇਵੇ। ਅਤੇ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਦੇਖੋ। ਅੱਜ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਮੋੜਨ। ਜੇਕਰ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮੋੜਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਭੁੱਤ ਨੀਲਾਮ। ਛਮੀਨ, ਸੰਦ-ਸੰਦੇਭਾ, ਘਰ-ਬਾਰ ਗੱਲ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਮਾਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਕੁਰਕ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਅੰਦਰ ਮਜ਼ਦੂਰ-ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਬੁਝਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਮਰਨ ਦੀ “ਆਜ਼ਾਦੀ” ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਉਸਨੂੰ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਮਰਨ ਦੀ “ਆਜ਼ਾਦੀ” ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਧਨ ਦੇ ਅੰਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਥੋੜੇ ਧਨਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਲੇ ਵਿੱਡਾਂ ਦੀਆਂ ਗੋਗਰਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਗੱਲ ਕੀ, ਇਹੋ-ਜਿਹੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਜਿਨ੍ਹੀ ਮਰਜ਼ੀ ਵਧਾਈ ਚੱਲੇ, ਇਹ ਵਧਦੀਆਂ ਹੀ ਰੁਗੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਰਤੀ ਤੇ ਗਰੀਬ ਵਸੋਂ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖੰਭਾ ਲਾਏ ਉੱਡੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸੋ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਮ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ 'ਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤਾਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਬਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਰਤਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਰੋਮ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਪੰਥੂੜਾ (Cradle) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਉਚੇਰੇ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਰੂਪ 'ਚ ਅੱਜ ਵੀ ਚਾਲੂ ਹੈ। ਰੋਮ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ 'ਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਜਿੱਥੇ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗੇ ਚਿੱਟੇ ਰੂਪ 'ਚ ਗੁਲਾਮ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ

ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਾਸੇ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਸਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਤੁਰੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੱਥ ਇਹ ਨੁੰਦੇਰੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਫ਼ਕਰ-ਫ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦੂਸਰੇ ਹੱਥ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਰਸ਼ਕ ਦੀ ਦੂਸਟੀ ਦੇ ਕੇ ਕਰਚਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਹੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਇੱਥੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਿਸੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ੇਰ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀ ਇਕੱਠੇ ਲੋਟ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਂ, ਲੋਟ ਤਾਂ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਬੱਕਰੀ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਵਿੱਡ 'ਚ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰੋਮ ਅੰਦਰ ਜੇਕਰ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀਵਨ-ਹਾਲਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ - ਭਾਵ ਲੁੱਟੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਵੱਖਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਕਥਨ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ “ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਸਿਰਜਾਂਗੇ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਹੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ” ਭਾਵ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਮਨੁੱਖ ਹੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਰਥਕ ਖੇਤਰ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰੀ ਵੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵੀ ਨਾਅ ਦੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਾਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਇਹੋ-ਜਿਹਾ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਜਿਹੇ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਮੰਗਾਂ ਤੱਕ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਇਹ ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣਨ ਲਈ ਬੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਟੁੱਟੇ-ਭੱਟੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਲੜਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭੁਰੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਹੋਣ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਭਾਰੇ ਵੀ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ 'ਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਦਿਵਸ ਨੇੜੇ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ ਅਤੇ ਮਨਾ ਸਕਾਂਗੇ। 98769-53561

? ਕੀ ਸੱਪ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਪ ਦਾ ਮਣਕਾ ਲਾ ਕੇ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

- ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ, ਜਥੇਪਲ (ਜਿਗਿਆਸਾ)

- ਜੀ ਨਹੀਂ। ਔਸ ਤੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਪ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਉਤਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਮਣਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜੋਰੀਆਂ/ਇਸ ਪੈਂਦੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਸਾਧਾਰਨ ਮਣਕੇ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਉਤਾਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣਾ ਦੱਸ ਕੇ ਪੈਸੇ ਵੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੇ ਸੱਪ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸੱਪ ਵੱਲੋਂ ਕੱਟਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬਚੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੇ ਮਣਕਾ ਲੁਆਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਮਣਕੇ ਦੀ ਬਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਂਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਸੱਪ ਦੇ ਘੱਟ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਜਾਂ ਨਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਬਚ ਉਸ ਨੇ ਵੇਸੇ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਪ ਕੱਟਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਤੁਰੰਤ ਮੁਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਪ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਟੀਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੱਪ ਦੇ ਕੱਟਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਿਤਰ, ਭਾਈ-ਭੂਜ ਜਾਂ ਮਣਕੇ ਵਗੈਰਾ ਦੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ ਦੀ ਥਾਂ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

? ਸੂਰਜ ਜਾਂ ਚੰਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਸਮੇਂ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚਲੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ?

- ਨਰਪਤਿ ਸਿੰਘ, ਇੰਦੌਣ (ਭਿੰਡਾ)

- ਔਸ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਚੰਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਰਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਣਾਂ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਸੀ ਤਾਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੀ। ਸਰੀਰਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਭੁੱਖ ਬੰਦੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਭੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੰਮੇ ਅਜਿਹੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਬਾਰਣ ਮਨੁੱਖ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਿਥ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਈ। ਗ੍ਰਹਿਣ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸਦਾ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ/ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚਲੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾਸੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇ।

? ਔਰਤ ਦੇ ਬੱਚਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁੱਧ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦਾ ਅਤੇ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਉਤਰਦਾ ਹੈ ?

- ਸੋਢੀਆ, ਅੰਬਾਲਾ

- ਔਰਤ ਦੀ ਡਾਢੀ ਅੰਦਰ ਰਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਦੇ 20 ਲੱਖਜ ਯਾਨੀ ਗੁੱਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਗਾਂਹ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਅੰਦਰ ਉੱਪ ਵੰਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਅੱਗੇ ਛੋਟੇ ਗੁੱਝਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਐਕਨਿਕ (Acnic) ਸੈੱਲਾਂ ਨਾਲ ਦੱਬੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸੁੰਘੜਕੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਡਾਢੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਐਸਟਰੋਜਨ ਅਤੇ ਪਰੋਲੈਕਟਿਕ ਨਾਮੀ ਉਤੇਜਕ ਰਸ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਡਾਢੀਆਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰੋਲੈਕਟਿਕ ਉੱਤੇ ਜਕ ਰਸ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਲ ਦੇ ਉਤੇਜਕ ਰਸ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰੋਲੈਕਟਿਕ ਉਤੇਜਕ ਰਸ ਦਾ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪੱਧਰ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਤੇਜਕ ਰਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਚੁੰਘਣ ਕ੍ਰਿਆ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਉਤੇਜਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹਫ਼ਤਾ

ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਦਭੋਲਕਰ ਦੀ ਬਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ 13 ਅਗਸਤ 2016 ਤੋਂ 19 ਅਗਸਤ 2016 ਤੱਕ 'ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹਫ਼ਤਾ' ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਹਰ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- ਹਰ ਇਕਾਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਦੌਰਾਨ 100 ਨਵੇਂ ਚੰਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇ। ਚੰਦੇ ਟੀਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਕੱਟੇ ਜਾਣ।

- ਹਫ਼ਤੇ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਇਕਾਈ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜ਼ੋਨ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਜ਼ੋਨ ਮੁਖੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੰਪਾਦਕ ਵੱਲੋਂ ਗਰੁੱਪ Admn. ਚਾਹੀ ਵੱਟਸਐਪ 'ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

- ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੰਦੇ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਡਿਮਾਹੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਮੌਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

- ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 'ਨਰਿੰਦਰ ਦਭੋਲਕਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਲੈਕਚਰ' ਭੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਰਕਟਿਕ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਬਰਫ

ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਪੱਥਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖਬਰ ਆਈ ਹੈ। ਆਰਕਟਿਕ 'ਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਸਾਲ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਮੈਨੋ-ਪ੍ਰਮੋਟਿਵ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਆਰਕਟਿਕ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਬਰਫ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੱਥਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਆਰਕਟਿਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਨ ਐਂਡ ਆਈਸ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰ ਵੱਲੋਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਤਸਵੀਰਾਂ 'ਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ 1 ਜੂਨ ਤੱਕ ਆਰਕਟਿਕ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਸਿਰਫ 11.1 ਮਿਲੀਅਨ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਹੀ ਬਰਫ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਔਸਤ 12.7 ਮਿਲੀਅਨ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੀ। ਕੈਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੋਲਰ ਉਸ਼ਨ ਵਿਜਿਕਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪੀਟਰ ਵਰਹਮਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਾਜ਼ਾ ਡਾਟਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ 4 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਏ ਗਏ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਆਰਕਟਿਕ ਦੀ ਬਰਫ ਗਾਇਬ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਆਰਕਟਿਕ ਦੇ 10 ਮਿਲੀਅਨ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਬਰਫ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਬਰਫ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਇਸ ਸਾਲ ਬਰਫ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਪ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ 3.4 ਮਿਲੀਅਨ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਬਰਫ ਬਚੇਗੀ।

ਹਾਈ ਬਲੈਂਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ 20 ਫੀਸਦੀ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ 20 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਬਲੈਂਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਗਿਰਦ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਤੀਹੀਣ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹਾਈ ਬਲੈਂਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਬ੍ਰੇਨ ਹੈਮਰੇਜ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈਪਰਟੈਂਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਏ ਮੁਰੁਗਨਾਥਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਆਦਾਤਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਚ ਤਣਾਅ ਦੇ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਬਦਲਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ, ਖਾਣਪੀਣ

ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਆਦਤਾਂ, ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ, ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਸੇਵਨ ਆਦਿ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਨ।

ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਗੇ ਪਰਖਨਲੀ ਬੱਚੇ

ਆਈਵੀਐੱਫ (ਇਨ ਵਿਟਰੋ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ) ਤਕਨੀਕ ਜ਼ਰੀਏ ਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ (ਪਰਖਨਲੀ ਬੱਚਿਆਂ) ਨੂੰ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੁਣ ਆਸਾਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਚੌਜਾਰਬੀਆਂ ਨੇ ਆਈਵੀਐੱਫ ਤਕਨੀਕ ਵਿੱਚ ਕਾਬਿਲੇਗੋਰ ਸੁਧਾਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਗੜਬੜੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਸ਼ੇਰਾਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ 'ਅਰਲੀ ਪ੍ਰੀਨਿਊਕਲੀਰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਅੰਡਾਣੂ ਦੇ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਡੀਐਨਏ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਾਈਟੋਕਾਂਡਰਿਆ ਵਾਲੀ ਦਾਨਦਾਤਾ ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਅੰਡਾਣੂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੌਜਾਰਬੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਪਰਖਨਲੀ ਬੱਚੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਲੱਭ ਪਈ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਵਾਲੀ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ

ਖਗੋਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਸੈਰ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਅਕਾਸ਼ਗੰਗਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਗੈਸ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਾਲੀ ਅਕਾਸ਼ਗੰਗਾ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 5 ਅਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਖਗੋਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲਾਰਨਸ ਏਰੋ ਰੇਡੀਓ ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਖਗੋਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਖਗੋਲ ਮਾਹਿਰ ਬਾਮਿਲ ਸਨ। ਪੁਨਾਤ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਥੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਗੈਸ ਦੇ ਬੱਦਲ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਅਰਬਾਂ ਵੱਡੇ ਅਕਾਰੀ ਨਵੇਂ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ।

ਲੜਕੀ ਦਾ ਕਤਲ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਨਵਾਲਾ- ਬਾਣਾ ਬੇਗੋਵਾਲ ਅਪੀਨ ਪਿੰਡ ਸੀਕਰੀ 'ਚ ਨਾਬਾਲਗ਼ ਲੜਕੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 302-201 ਅਪੀਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਗ੍ਰੰਥੀ ਕੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਸਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਚਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਲੜਕੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਚਾਕੂ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਲਾਸ਼ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਨਾਲ ਪੌੜੀਆਂ ਥੱਲੇ ਬਣੇ ਛੋਟੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਅਰਬਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (16) ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਾਦਾ ਵਰਤਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਰਬਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਆਂਟੀ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਸੋਈ ਦੀ ਕੁਝ ਸਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥੀ ਰਸੋਈ ਦੀ ਚਾਬੀ ਅਰਬਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਹ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਈ ਤਾਂ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਦੀ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰੰਥੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ 'ਤੇ ਸਰਪੰਚ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਅੰਦਰ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪੌੜੀਆਂ ਹੇਠ ਬਣੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਬਧ ਮਿਲੀ। ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਿਤੇ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਲੱਗੇ ਕੋਮਰੇ ਤੋਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਲੜਕੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ। ਗ੍ਰੰਥੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਵਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ)

ਬਲਾਤਕਾਰੀ 'ਸਿਆਣੇ' ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਕੈਦ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ - ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵਰਿੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਅਖੌਤੀ 'ਸਿਆਣੇ' ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਾਤਰਿਕ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਾਦੂ ਟੂਣਾ ਕਰਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਰਾੜਾ ਝੁੱਟਿਆ ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਹ ਸੀਖਾਂ ਪਿੰਡੇ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਤਰਖਾਣ ਵਾਲਾ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਬਾਅਦ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਮੇਨ ਕੇ ਹਿਠਾੜ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਤਰਿਕ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ਼ ਰਾਜੂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਸੌਂਦਿਆ। ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਕੋਟਰਾਈ ਤੇ ਪਿੰਡ ਛੱਡਿਆਣਾ ਜਾਂਦੇ ਇੱਕ ਰਸਤੇ ਉਪਰ 4 ਜੁਲਾਈ 2015 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਰੀਬ 9 ਵਜੇ ਸੌਂਦ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਢਾਲਾ ਲਾਹੁਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੁਨਸਾਨ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ। ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਢੇਰੀ ਬਾਬੇ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਉਸਦੀ ਕਰਤੂਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਭਾਵ ਕੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਾਦੂ ਟੂਣਾ ਕਰਕੇ ਪਾਗਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਬਰਮ ਅਤੇ ਫ਼ਰ ਦੀ ਮਾਰੀ ਚੁੱਪ ਰਹੀ ਪਰ ਅਖੀਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਇਸ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਸਬੰਧੀ ਬਾਨਾ ਕੋਟਰਾਈ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 376, 506 ਅਪੀਨ 8 ਅਗਸਤ 2015 ਨੂੰ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ਼ ਰਾਜੂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ)

ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਬਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਹਟਾਏ ਜਾਣ

ਲਖਨਊ- ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਕੰਢੇ ਬਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ, ਸੜਕਾਂ, ਪੈਦਲ ਰਸਤਿਆਂ ਆਦਿ ਸਣੇ ਜਨਤਕ ਮਾਰਗਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ)

[illegible]

ਆਪਣਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਾਨੂੰ ਇੰਤਿਜਾਜ਼ ਘੋਲਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਨਾਣ
 ਆਏ ਸਭਾਬਾਹੁ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਨ ਕਰਨ ਨਹੀਂ
 ਕਰਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਲੀਓਂ ਲਹਿਣ ਨਾਂ ਕਰਿੰਦੀ
 ਆਜਾਦੀਆਂ ਦੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਨਾਂ ਵੀ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਭਾਬਾਹੁ
 ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਨਾ ਵੀ ਕਰੇ ਸਮਝਾ ਤੇ ਸਮਝਾਨੀ ਆਪਣੇ
 ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦੀਆਂ ਆਏ ਕਰਿੰਦੀ ਆਜਾਦੀਆਂ ਉੱਤੇ
 ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਿ ਕਲੀਸ ਕਲੀਸਾਬਾਹੁ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਭਾਜ
 'No Place to Hide' ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ 'ਇੰਤਿਜਾਜ਼
 ਵਾਲਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕਬਲੇ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦੀ
 ਹੈ ਸਮਝਾ ਤੇ ਸਮਝਾਨੀ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀਸੇ ਦੀ ਤਦ ਆਪਣੇ
 ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਕਾ ਕਰਨ ਖੰਡ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ'।

ਉਹ ਥਾਈਂ ਸਭ ਆਪਣੇ ਕਾਮਾਂ ਦੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ
 ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਤ ਦੇ ਅਤੇ ਸਭ ਵਿੱਚੋਂ ਭੀਖਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦੇ
 ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਕਾਮਾਂ ਸਭ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ
 ਕਮਰ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲੈਣ ਲਾ ਕੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ,
 ਆਪਣੇ-ਕਾਮਾਂ ਲਿਖਤ ਆਮ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕੰਮ
 ਕਮਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਫ਼ਪਾਏਵੀਆਂ ਦੀ ਸੁਖੀ ਵਿਧੀ ਕਾਮਯਾਬੀ।
 ਪਰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਧੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ
 ਲਈ ਕੇਵਲੀਆਂ ਦੇਖਣਾ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣੀ ਦੇਖਣੀਆਂ ਲਾ
 ਕੇਵੀ ਹੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਪਾਸੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤਲਵਾਰੇ ਨੇ ਵਿਧੀਵਿਧੀ
 ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਕਾਮਾਂ ਸਮਝਣ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਾਮੀ
 ਕੀਸਦੇ ਹਨ। ਸਮਝਣ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਆਪਣੇ
 ਕਾਮਾਂ ਦੁਕਾਨ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਵਿਸ਼
 ਮੰਨ ਕੀਆਂ, ਕਿਤੇ ਪੁਰੀ ਦੀ ਸਾਫ਼ੀ ਕੀਆਂ ਵਿਧੀਵਿਧੀ
 ਆਈਆਂ। ਕਾਮੀਆਂ ਹਨ ਕਿਸੇ ਸਮਝਣ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ
 ਵਿਧੀਵਿਧੀ ਸਿਰ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਸ਼ ਦੀ ਕੀਸੀਵੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਪਰਿ
 ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਧੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ। ਸਮਝਣ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਦੇ
 ਦੇਖ ਕਾਮ ਵੱਡੇ ਕਾਮੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੀਆਂ ਟਿਪਣੀਆਂ

‘ਮਰਾੜਾਂ ਭਾਈ ਕੁਛਰੇ ਵਿੱਧਨਾਏਮਿੰਟ ਲਗਮਿ’ ਵਾਧੇ ਦੀ
ਕੀਤੀਆਂ ਸਾ ਲਗਵੀਆਂ ਹਨ।

ਮੈਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਇੱਥੇ ਅਧਿਕ ਗਣਤੰਤਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਨ। ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕ ਗਣਤੰਤਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੇ ਅਜੇ ਸਿੱਟੇ ਲੀ ਨਹੀਂ ਕੱਢੇ, ਜੁਲੀ ਤਕ ਅਧਿਕ ਗਣਤੰਤਰ ਦੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਪੰਜੂ ਬੰਬਾ ਨੇ ਮੋਨਰੇਕਾ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਗਣਤੰਤਰ ਅਨੁਕੂਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿੱਚ ਗਣਤੰਤਰ ਤਿਪੁਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕ ਗਣਤੰਤਰ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਸਨ। ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਦ ਦੇ ਸੰਤ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ UDA ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਹਿਬਾਨੀ ਦਾ ਸਿਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸਾਧਨਗਤਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉੱਥੇ ਕੌਮੀਤਾ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੇ ਸੰਤ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਾਨੀ ਅਨੁਕੂਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਹੋਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸਾਹਿਬਾਨੀ ਅਨੁਕੂਲੀ ਤਾਲੇ ਤੱਕ ਅਧਿਕ ਗਣਤੰਤਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸਿਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਮੁੱਖ-ਅੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸੁਰ ਸਾਹਿਬਾਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰੀ ਗਣਤੰਤਰੀਤਾ ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਉੱਚਿਤ ਹੋਵੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚੀ ਜਾਵੇ। ਖਾਤਮੇ 'ਚ ਉੱਚਿਤ ਇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸਿਰਖਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ 'ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਬਾਈ ਘੱਟ ਬੰਦ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋਵੇ'। ਅਜਿਹਾ ਧੰਨ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਆਸ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰ ਇਸ ਦੀ ਸਮਝਾ ਤੇ ਸਮਝਾਨੀ ਸਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਬਾਈ ਇਸਦੀ ਸਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉੱਚਿਤ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ। ਹੁਣ ਬਾਈਆਂ ਮੰਦੇ (UJA) ਦੀ ਸਿਰਖਤ, ਸਮਝਾ ਦੀ ਸੰਭਵ ਘੱਟ ਸਮਝੀਆਂ ਹਨ।

ਆਪਣ-ਬਾਬਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹੁਲਾਸ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਚੰਗਾ ਹੈ।
 ਫੌਜੀਸ ਹਨ ਕਿ ਆਲੀ 'ਇਨਸਲਾਹ' ਦੇ ਸਾਹੁਲਾ ਤੇ ਖੜੇ ਤੇ।
 ਉਨਾਂ ਦੇ ਸੋਭ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਲਹਿਤ ਇਸ ਨਹੀਂ ਸਿਮਾਧਾ ਕੁਝਦਾ
 ਫਾਕਾ 'ਬਾਬ' ਹੈ। ਆਪਣ ਇੰਨ ਸਕਾਧਾ ਨੂੰ ਸਪਾਸਿਅ ਕੀਤਾ ਦੇ
 ਤੁਸੀਆਂ ਤੇ ਤਮਾਨਾ ਬਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬੰਦਸ ਨਹੀਂ ਹਨ ਇੰਦਾ
 ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਿਮਾਧਾ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਹਿਜ ਕਰੀ ਪੇਚ ਬਣਦੇ ਇੰਨਾਂ
 ਮੁਸਿਅਾ ਤੇ ਲੰਗਿਤ ਕਹਿਤ ਤੋਂ ਟਾਕੇ ਨਹੀਂ ਪਾਥੇਲੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।
 ਇਹ ਕੀਤਾਨਾਨੁਰੀ ਪ੍ਰਸਿਧਾ, ਆਪਣ-ਬਾਬਰਾਂ ਕਾਏ ਸੰਗਿਧਾ ਨੂੰ
 ਸੋਭ ਪੇਚਾ ਕਰਨੀ ਹੈ।

(ਸੀਕਸ਼ਣ ਹੇਠਾਂ ਵਿਸਥਾਰਿਤ-ਵਾਚੀ ਸਿੱਖ ਅਨੁਸਾਰਾਤਮਕ ਰਾਜ
ਵਿਸਥੇਪਿਤ (ਸੀਕਸ਼ਣ ੬)।

अथर्ववेदः अथर्वसंहिता भागः १

ਏਸਤੋਂ, ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਸਿੱਧੇ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਨੀ ਹੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਦਾਅ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ਼ਟੀਮਾਨ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਮਿਣਤੀਆਂ ਬਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਚਮੁੱਖ ਹੀ ਕਿਸ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਸੁੱਧੀਮਾਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰੇਖਣਾਂ ਨਈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੁ ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਂ ਧੌਂਖ ਸਰਦ ਰਾਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹੁ ਸਾਲ ਖੁੱਲੇ ਅਸਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਝਾਰੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਸਨ ਮੁੱਢਲੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਏ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਚਲਦੇ ਹਾਂ, ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਛੱਤਰਾਂ/ਨਛੱਤਰਾਂ ਵੱਲ।

ਏਸਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਘੋਖ ਪਸ਼ਤਾਲ ਕਰਾਂਗੇ। ਆਓ ਵੇਖੀਏ ਇਹਨਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਨਛੱਤਰਾਂ ਭਾਰੇ ਤਾਂ ਸਰੂਰ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਛੱਤਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚ ਉਹ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੰਦ ਰਾਤੀ ਨਛਰੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਏਸਤੋਂ ਇੱਕੋ ਇਹ ਸ਼ਾਬਦ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਛੱਤਰ ਇਕ ਖੇਤਰ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਸਬੀਕੀ ਤਾਰੇ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 27 ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਦੇ ਇਹ 28 ਵੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸਥਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਦ ਦੇ 'ਘਰ' ਵਜੋਂ ਵੀ ਸੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੰਝ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸਟੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਬਾਰਨ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸੁੱਧ ਕਿਸਮ ਇਹ ਨਛੱਤਰ ਹੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਕਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਬਾਰਨ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਹੀ ਹਨ।

ਇਹ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਿੱਧ ਜਦੀ ਇਕ ਨਛੱਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇੰਝ 27 ਨਛੱਤਰ ਗੁਣਾਂ ਚਾਰ ਕਰਾਬਰ 108 ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਇਕ ਸੋਢੀ ਸਮਝੀ ਚਾਲ ਅਤੇ ਬਜਾਥੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਜੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ 108 ਧੁਨੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਨਈਂ ਧੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਪਰ ਹੀ ਨਾਮ ਰਖਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਬਜਾਥੀ ਇਹ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਨਵੇਂ ਜਨਮੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਂ ਉਸਦੇ ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਦੇ ਨਛੱਤਰਾਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਉਹ 'ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ' ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਛੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਧੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਇੰਝ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ:

- 1 ਅਭਵਨੀ-ਸੂ ਥੇ ਥੇ, ਜਾ
- 2 ਭਰਣੀ-ਜੀ, ਨੂ ਲੇ, ਲੇ
- 3 ਕ੍ਰਿਤਿਕਾ-ਅ ਟੀ ਉ ਐ

- 4 ਰੋਹਿਨੀ-ਅੰ, ਥਾ ਥੀ ਥੂ
- 5 ਮਿਰਾਸ਼ਰਾ-ਵੇ, ਵੇ ਵਾ, ਕੀ
- 6 ਆਦਰਾ-ਕੂ, ਘ, ਥ, ਥ
- 7 ਪੁਨਰਬਸ-ਕੇ ਕੇ ਹਾ, ਹੀ
- 8 ਪੁਸ਼ਿਆ-ਹੂ ਹੇ ਹੇ ਭਾ
- 9 ਅਸ਼ਲੇਸ਼ਾ-ਡੀ ਫੂ, ਫੇ, ਫੇ
- 10 ਮਘਾ-ਮਾ ਮੀ ਮੂ ਮੇ
- 11 ਪੂਰਵ ਫਾਲਗੁਨੀ-ਮੇ ਟਾ, ਟੀ ਟੂ
- 12 ਉਤਰ ਫਾਲਗੁਨੀ-ਟੇ, ਪਾ, ਪੀ ਪੂ
- 13 ਹਸਤਾ-ਪੂ ਥ ਟ ਠ
- 14 ਚਿਤ੍ਰਾ-ਪੇ, ਪੇ, ਥਾ, ਥੀ
- 15 ਸਵਾਤੀ-ਥੇ, ਰੂ, ਰੇ ਤਾ
- 16 ਵਿਸਾਖਾ-ਤੀ, ਰੂ, ਤੇ ਤੇ
- 17 ਅਨੁਰਾਧਾ-ਨਾ, ਨੀ, ਨੂ, ਨੇ
- 18 ਯਥੇਸ਼ਠਾ-ਨੇ, ਯਾ, ਯੀ ਯੂ
- 19 ਮੂਲਾ-ਯੇ, ਯੇ, ਭਾ ਭੀ
- 20 ਪੂਰਵ ਅਸ਼ਾਢਾ-ਭੂ ਧਾ, ਧਾ ਭਾ
- 21 ਉਤਰ ਅਸ਼ਾਢਾ-ਭੇ, ਭੇ, ਜਾ ਜੀ
- 22 ਸ਼ੁਕਲਾ-ਥੀ, ਧੂ, ਥੇ, ਥੇ
- 23 ਧਨਿਸ਼ਠਾ-ਜਾ, ਜੀ ਗੁ, ਜੇ
- 24 ਸ਼ਤਭਿਸ਼ਾ-ਗੀ ਸਾ, ਜੀ ਸੂ
- 25 ਪੂਰਵ ਭਾਦਰਪਾਸ਼ਾ-ਸੇ, ਸੇ, ਦਾ, ਦੀ
- 26 ਉਤਰ-ਭਾਦਰਪਾਸ਼ਾ-ਦੂ, ਥ, ਥ, ਨ
- 27 ਰੇਵਤੀ-ਦੇ ਦੇ ਢ, ਢੀ

ਉਪਰੋਕਤ ਧੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 'ਫਲਾਣੇ ਨਛੱਤਰ' ਨੂੰ ਇਹ ਧੁਨੀਆਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ? ਇਹ ਤਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਆਪਣੇ ਕਾਬਜੇ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜੀ। ਇੰਝ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਮ ਰੱਖਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀ ਦਾਨ ਵੰਡਣਾ ਰਖਵਾ ਲਈ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਉਸਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਚੱਕਰ, ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਚੱਕਰ ਅਤੇ ਮੁਲ ਨਛੱਤਰਾਂ ਦਾ ਚੱਕਰ ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਫੀ ਸਿਹਤ,

ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਗਾਮੀ ਦਾ ਸਾਥਾ ਉਹ ਭਾਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਹਨਾਂ ਵਾਧੀਆਂ ਨਛੱਤਰਾਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਉੱਪਰ ਮੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਸਾਂਦਾ ਜੀ ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਤਿਭੀਆਂ ਦੇ ਤਾਂ ਉਹੀ ਹੋਈ ਸੰਭੂ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਾਂ ਕਿਸ ਮਾਨਸਿਕ ਭਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਵਿਹਨਾਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ/ਨਛੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਦੇ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਭੇਡਣ ਕਰਨਾ ਦੂਸਰੇ ਹੋਥ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਉਲਟੀ ਕਮਦਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਵਿਰੁੱਧ 'ਸੋਕ ਹੋਰ' ਨੂੰ ਖੇਤ੍ਰ ਖੇਤ੍ਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਿਭਾਈ ਰੂਮਿਕਾ ਕਰਕੇ 'ਬੀਬੇ ਵਿਨਾਮ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ। ਉੱਪਰ ਕਾਲੇ ਵਲੋਂ ਵਿਹਨਾਂ ਖੇਤਿਭੀਆਂ ਦੀ ਸਾਨ-ਮਾਯ ਦੀ ਵਾਧੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਇਕ 'ਦੁਬ-ਬੰਕਰ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਕਮਾਇਦਾ ਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਖਦਾਇਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਕਿ 'ਖੇਤਿਭ ਵਾਸਪ੍ਰੀਨਕ' ਤੁੰਦਾ ਰੋਇਆ ਵੀ ਹਾਥੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭ੍ਯਾ ਮਸਰੂਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੀਸੇ ਇੱਕ ਉਹ ਵਸਾਥ ਅਤੇ ਮੌਕਾਥ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਮੰਤ ਦੇ 108 ਤਿੰਨਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਜੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਲੇ ਵੀਥੀ ਸ੍ਰੀ 108 ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਸਾਂਦਾ ਜੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੱਜ ਸਣਾ-ਅਣਾ ਵਧਾਵੇਂ ਕੱਪਠੇ ਪਾ ਕੇ, ਮੱਥੇ ਤਿਲਕ ਲਗਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ 108 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ 1008 ਲਗਾ ਕੇ 'ਕੁਮ ਗਿਆਨੀ' ਛੱਟਿਆ ਰਿਹਦਾ ਹੈ ਉਸਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਵਾਧੀਆਂ ਅਤੇ ਨਛੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਾਟਕਾਰੀ ਨਾਲ ਅਸਿਰੇ ਪਾਥੇਭੀਆਂ ਦਾ ਲਹਿਰੇ ਹੀ ਪਛਾਣਾਵਾ ਕਰ ਲਵਦੇ ਹੋ।

ਉਸਤੋਂ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਵਿਚਾਥ ਕਹੋ ਕਿ ਸੇਕਰ ਨਾਮ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਾਸੰਦ ਦਾ ਕੱਥ ਲਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੱਥ ਵਿਚੋਂ ਕੱਥਦਾ ਲਿਆ। ਭਲਾ ਇਸ ਵਿਚ ਨਛੱਤਰ ਆਪਣੀ ਟੰਕ ਵਿਚੋਂ ਅਭਾ ਲਵਦਾ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸੇਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ ਸੰਖੇਪਤ ਦੀਆਂ ਉਨਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਵਾਧੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਕਦੇ, ਵਾਇਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੀ ਵਾਧੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਖੁਥ ਜਾਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕਦੇ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਹਨਾਂ 'ਮਨੋਬਲਪਿਤ੍ਰ ਅੰਦਾਧਿਆ' ਵਿੱਚ ਵੇਈ ਵੀ ਅਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੇਂਧਰ ਉੱਪਰ ਖੋਖਣ ਤੇ ਵਿਹਨਾਂ ਨਛੱਤਰਾਂ ਵਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਸਰੂਤ ਲਗਭਗ 3000 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਵਤ ਮੰਨੇ ਜਾਣੇ 'ਰਿਕਾਥੇਦ' ਦੇ 'ਖੇਤਿਭ ਵੇਦਾਂਕ' ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਵਾਧ ਰਿਕਾਥੇਦ ਵਿੱਚ ਹੁਕਸ, ਚੰਦ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਨਛੱਤਰਾਂ ਵਲੋਂ 36 ਸਲੀਥ ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ 'ਖੇਤਿਭ ਦਾ ਅਧਾਥ' ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਹਨਾਂ ਦਾ ਸਿਕਰ ਸਰੂਕਥੇਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਰੂਕਥੇਦ ਵਿੱਚ 43 ਸਲੀਥ ਹਨ ਸਿਰਥੇ "ਕਰਮਪੁਰਾਨਾਮਾਸ" ਦੀ ਵਿਅਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਡਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ "ਕਰਮਪੁਰਾਨਾਮਾਸ" ਦਾ

ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਲਹਿ ਧਿਆਨ ਇਹੋ ਇਲਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਾਧ ਮਹੀਨਿਆਂ ਕਾਅਦ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫਲੀ। ਇੱਕ ਵੇਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ 'ਫਲੀ ਦੇਣਾ' ਅਤੇ ਵਾਧੀ 'ਲਾਮਲ ਕੀਤੀ ਰਿਕਾਥਾ' ਲਈ 'ਖੇਤਿਭ' ਤਹਿ ਕਰਨਾ। ਸਮੇਂ ਨਛੱਤਰਾਂ ਦੀ ਚਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਵੇਦਿਕ ਵੇਲੰਭਰ ਦਾ ਸਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਨਛੱਤਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਾਕਾ-ਲੂਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਾਕੇ ਨੂੰ ਨਛੱਤਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਦ ਦੀ ਲੰਬਤੀ ਹਰ ਵਾਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਾਕੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਾਧ 27 ਵਾਤਾਂ ਵਿੱਚ 27 ਤਾਕੇ ਅਸਿਰੇ ਹਨ ਸਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੇਭੇ ਤੋਂ ਸੇਭੇ ਚੰਨ ਲੰਬਤ ਨਛਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੁਰਾਤਨ ਵਾਧਤ ਕੋਲ 7 ਦੀ ਬਜਾਏ 27 ਦਿਨ ਸਨ।

ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਰਿਆਸਾ ਸਰੂਰ ਇਕੋ ਅਟਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਵੀ ਚੰਦ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵਾਧ ਨਛੱਤਰ ਕੋਲ ਹੋਣਾ, ਜਾਨੂੰ ਪੁਰਾਧਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਤਾਕੇ ਤਾਂ ਸਾਥੇ ਤੋਂ ਅਭਵਾਂ-ਅਭਵਾਂ ਕਿਲੇਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਭਵਾਂ-ਅਭਵਾਂ ਕਿਲੇਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਨਛੱਤਰ (ਤਾਕੇ)। ਕਹੁਤ ਸੇਭੇ ਸੇਭੇ ਨਛਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਾਧੀ ਨਛਰ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਸਦੋਂ ਕਿ ਚੰਦ ਵੀ ਤਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਭਵਾਂ-ਅਭਵਾਂ ਕਿਲੇਮੀਟਰ ਧਰਤੀ ਚੰਨ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਸਾਂ ਕੇ-ਅਸਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

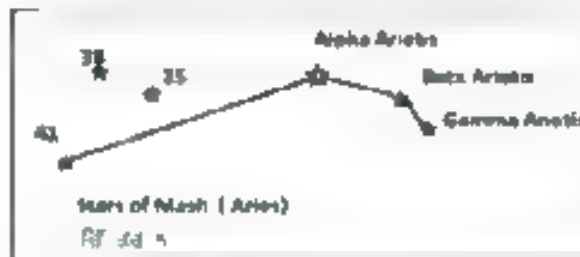
ਉਸਤੋਂ ਵਾਧੀ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਨਛੱਤਰ 13 ਰਿਕਾਥੀ 20 ਮਿੰਟ ਦੇ ਵੇਦਿਕ ਖੇਤਰ ਚਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਚੰਦ ਇੱਕ ਨਛੱਤਰ ਨੂੰ ਪਾਥ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵਿਚ ਚਿੰਨਾ ਲਾਂ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਦ ਅਧਾਧਤ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵੇਲੰਭਰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਲਿਟਾਤੀਮਿਟਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਵਲਾਥ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਭ ਕੁੱਝ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਗਿਲਮਤ ਨਾਲ ਸੇਭ ਕੇ ਭਰ/ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਾ ਲਿਆ।

ਉਸਤੋਂ ਆਧਿ ਮਿਟਤੀ ਕਰੀਏ ਕਿ ਇੱਕ ਨਛੱਤਰ ਚਿੰਨ੍ਹੇ ਰਿਕਾਥੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਿਨ ਵਾਤ ਦੇ ਇਕ ਪੂਰੇ ਚੰਦਰ ਦਾ ਕੋਣ 360 ਰਿਕਾਥੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਕਾਥੀ ਵਿਚ 60 ਮਿੰਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਵਾਧ 360 ਰਿਕਾਥੀ ਚੁਣਾ 60 ਮਿੰਟ ਚਾਅਰ ਹੈ 21600 ਮਿੰਟ। ਵਿਹਨਾਂ 21600 ਮਿੰਟਾਂ ਨੂੰ 27 ਨਾਲ ਚੰਭ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ 800 ਮਿੰਟ ਅਤੇ ਵਿਹਨਾਂ 800 ਮਿੰਟਾਂ ਨੂੰ 60 ਨਾਲ ਚੰਭ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ 13 ਰਿਕਾਥੀ ਅਤੇ 20 ਮਿੰਟ। ਇਲਾ, ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਇਕ ਨਛੱਤਰ 13 ਵਲੋਂ 20 ਮਿੰਟ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇੱਕ ਵਾਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ 30 ਰਿਕਾਥੀ ਦੀ। ਜੇ ਮਿੰਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਧੀ ਵਿਚ 2 ਨਛੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਕੱਧ ਲਗਭਗ ਸਵਾ ਕੁ ਦੋ ਨਛੱਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਸਾ ਨਛੱਤਰ ਅਗਲੀ ਵਾਧੀ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕੇ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਭ ਭੁੱਝ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮਿਣਤੀ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦਾ ਕੈਲੰਡਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਭੁੱਝ ਸੋਤਿਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਾਬੀਓ ਚੰਨਾਂ ਚੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤੁਹਾਡਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੂਰਾ ਹੈ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਏ ਕਿ 28ਵਾਂ ਨਵੰਤਰ ਕਿਹੜਾ ਹੋਇਆ? ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੰਦ ਸਿਸ ਨਵੰਤਰ ਕੋਲ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਨਵੰਤਰ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਸਿਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 13 ਮਹੀਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵ 'ਲੋਣ' ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਦੋ ਸਾਬਣ ਸਾਂ ਦੋ ਭਾਈ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਉਸ ਸਾਲ ਇਹ 28 ਨਵੰਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਾਲ ਇਸ ਵਾਧੂ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸੀ 28ਵੇਂ ਨਵੰਤਰ ਕੋਲ ਨਜ਼ਦੀ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ, ਆਓ ਅਸੀਂ ਨਵੰਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ। ਚਲੋ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਪਹਿਲੀ ਰਾਸ਼ੀ "ਮੇਥ" ਦੇ ਤਾਰੇ 'ਕੀਟਾ ਵੇਰਾਈਟਸ' ਅਤੇ 'ਰੀਮਾ ਵੇਰਾਈਟਸ' ਵੱਲ। ਚਿੱਤਰ ਨੰ. 1) ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਵੰਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ। ਇਹ ਸੰਖਿੰ (0) ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 13 ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ 20 ਮਿੰਟ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਚਿੱਤਰ ਨੰ. 3) ਭਾਵ ਸਦੋਂ ਚੰਦ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਠਵਰਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਇਆ 'ਅਸ਼ਵਨੀ ਨਵੰਤਰ'। ਫਿਰ 13 ਡਿਗਰੀ 20 ਮਿੰਟ ਤੋਂ

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 26 ਡਿਗਰੀ 40 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਹੋਇਆ 'ਭਰਣੀ ਨਵੰਤਰ' ਅਤੇ ਇਹ 'ਮੇਥ' ਰਾਸ਼ੀ ਤਾਰਾ ਨੰਬਰ 35, 39 ਅਤੇ 41 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਇੰਝ ਚੱਲਿਆ ਦੂਜਾ ਦਿਨ।

ਦੋਸਤੋ, ਤੀਜਾ ਦਿਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ 'ਮੇਥ' ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 26 ਡਿਗਰੀ 40 ਮਿੰਟ ਤੋਂ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਕਿਤਿਕਾ 'ਤਾਰਾ ਸਮੂਹ' ਦੇ 10 ਡਿਗਰੀ ਤੱਕ। ਅਤੇ ਇੰਝ ਤੀਜਾ ਦਿਨ 'ਮੇਥ' ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਤਿਕਾ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 10 ਦਰਜੇ ਦੇ ਕੋਣਿਕ ਰਿੱਖੇ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਿਨ ਸਨਮੇ ਵੱਖੋ ਨੂੰ ਸੋਤਿਸ਼ੀ ਕਿਹੜੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਨਵੰਤਰ ਵਿਚ

ਬੱਧਣਗੇ? ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਤਿਕਾ ਨਵੰਤਰ ਦੋ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਸਾਬੀਓ ਇਹ 'ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ' ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਨੂੰ ਸੋਤਿਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਥੰਡੀਆਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਬਹੁਤ ਬੱਡਾ ਹਥਿਆਰ ਹੈ।

ਪਰ ਇੱਥੇ ਘੁਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੰਦ ਆਪਣਾ ਨਵੰਤਰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ। ਤਾਂ ਦਿਨ ਵਿਚ ਵੀ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦੋ ਨਵੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਸੋਤਿਸ਼ੀ ਅਜਿਹਾ ਸੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਦੋਸਤੋ ਆਓ ਦਿਨ ਜਾਂ ਚੰਦ ਦੀਆਂ 'ਥਿਤੀਆਂ' (ਤਿੱਥੀਆਂ) ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਘੁਸ਼ਟ ਕਰ ਲਵੀਏ। ਤਿੱਥੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਜਿਥੋਂ ਸੂਰਜ ਦਾ ਦਿਨ ਰਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੰਦ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਤਿਕ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦਿਨ/ਰਾਤ ਬਣਣ ਦਾ ਭਾਵਨ ਚੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਚੰਦ ਦੇ ਸੂਰਜ ਤੋਂ 13 ਦਰਜੇ 20 ਮਿੰਟ ਦੇ ਛੋਟ ਉਪਰ ਧੂਧ ਹੱਟਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਿੱਥੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਡਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਚੰਦ ਦੀ ਤਿੱਥੀ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਬਥਨਮ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਅੱਧੀ ਤਿੱਥੀ। ਪਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇੱਥੇ ਤਿੱਥੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਫਿਰ ਮਹੀਨੇ 'ਦੋ ਦਸਵੀਆਂ' ਜਾਂ 'ਦੋ ਅੱਠੇ' ਆਦਿ, ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵਨ ਹੈ ਚੰਦ ਦੀ ਤਿੱਥੀ 19 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 26 ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਲੱਭੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੱਥੀ 26 ਘੰਟੇ ਲੱਭੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸਵੇਰ ਭਾਵ 24 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹੀ ਤਿੱਥੀ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਚੰਦ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੱਥੀ ਦੋ ਸੂਰਜੀ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ ਆਓ ਵੇਖੀਏ ਕਿ 27 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸੱਤ ਦਿਨ ਵਾਲਾ ਕੈਲੰਡਰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਨ ਸਿਮਵਾਰ ਫਿਰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਫਿਰ ਬੁਧਵਾਰ ਇਹ ਇੰਝ ਹੀ ਕਿਉਂ ਚੱਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਮੰਗਲਵਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਭਾਵ ਸਿਮਵਾਰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆ ਜਾਂਦਾ? ਸਵਾਲ ਟੇਕਾ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ

ਚਿੱਤਰ 2

ਮੁਕੰਬਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ
 ਚਲੇ ਵਿਚਿ ਵਿਆਨ
 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਗੁਣਿਆਂ
 ਵੀਆਂ ਭਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ
 ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖੇ ਜਾਏ ਹਨ।
 ਸੰਤਤਿ ਵਿਚਿ ਸੁਰਸ,
 ਚੰਦ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿ
 ਮੰਨਿਆ ਜਿਨਾ ਹੈ ਅਤੇ
 ਵਿਚਿ ਸੁਰਸ, ਚੰਦ, ਚੁੰਧ,
 ਸ੍ਰੰ ਕਰ ਮ ਕ ਨ,

ਬ੍ਰਹਿਸਪਤੀ ਅਤੇ ਭਨੀ ਨਾਲ ਚੁੰਧ ਕਹਿ ਹੋਏ ਸੰਤ (7)। ਪਰ,
 ਚੰਦ ਤਾਂ ਉਪ ਕਹਿ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰਸ ਵੀ ਇਕ ਤਾਰਾ ਹੈ। ਇਸੇ
 ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਸੰਤਤਿ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੀ ਕਲਤ ਹੈ। ਚਲੇ ਕਲਤ ਹੀ
 ਜਨੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੰਨ ਮੁਕਦੇ ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ
 ਲਗਾਓ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਕਹਿ ਸਭ ਤੋਂ ਭੇਜ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੌਲੀ ਗਤੀ
 ਕਰਦਾ ਹੈ? ਕਪਾਸਤ ਹੈ ਕਿ ਚੰਦ ਸਭ ਤੋਂ ਭੇਜ ਗਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ
 ਇਕ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁੰਧ ਚੁੰਧਕ ਸੁਰਸ, ਮੰਗਲ ਬ੍ਰਹਿਸਪਤੀ
 ਅਤੇ ਭਨੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਭਨੀ ਦੀ ਗਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ
 ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੇਕਰ ਭਨੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਉੱਪਰ ਮੰਨੀਓ ਤਾਂ
 ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਦਾ ਉਹੀ ਸਥਾਨ 8ਵੇਂ ਵਿਚ 15ਵੇਂ ਵਿਚ 22ਵੇਂ
 ਸਥਾਨ ਤੇ ਆਏਗਾ ਅਤੇ 23ਵੇਂ ਵੀ ਸੰਥਤੀ ਕਦੇਕੀ ਬ੍ਰਹਿਸਪਤੀ
 ਦੀ 24ਵੀਂ ਕਦੇਕੀ ਮੰਗਲ ਦੀ। ਅਤੇ ਹੋ ਕਦੇ 24 ਘੰਟੇ ਪੂਰੇ।

ਹੁਣ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਘੰਟਾ ਚੁੰਧ ਹੋਵੇਗਾ
 25ਵੇਂ ਸਥਾਨ ਉੱਪਰਲੇ ਸੁਰਸ ਕਹਿ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਭਾਵ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ
 ਵਿੱਚ Sun। ਤਾਂ ਭਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਿਆ ਅਕਲਾ ਦਿਨ
 (Sunday) ਭਾਵ ਐਤਵਾਰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ
 ਸੰਥਤੀ ਤੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਕਹਿ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 25ਵਾਂ ਘੰਟਾ ਭਾਵ
 ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਘੰਟਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਦਾ
 ਉਹੀ ਨਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿੰਨੀ ਵਧੀਆ ਜਿਣਤੀ ਮਿਣਤੀ ਗਤੀ ਹੈ
 ਤਾਰਾ ਬਿਰਤਾਨਾ ਨੇ ਪਛ ਸੰਤਤੀਆਂ ਨੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੇ
 ਮਾੜੇ ਕਰਾ ਕੀਤਿਆਂ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸੰਤਤਿ
 ਦੀ ਬੇਤੁਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ਜਾਏ ਦਿਨ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਮਾੜੇ
 ਕੰਮ ਕਰੇ ਜਾਏ ਦਿਨ ਮਾੜੇ। ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ "ਇਤਿ ਕਾਰ
 ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਣੈ ਸੁਤ ਮਾਧ ਨਾ ਕੋਇ" ॥

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਕਰ ਅਸੀਂ ਚੁਣਦੇ ਹਾਂ ਧਨੁ
 (Sagittarius) ਰਾਸ਼ੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਿਲਦੇ ਵਿਚੋਂ
 ਵੀ ਸੰਥ ਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਣਾਧੀਕਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਕੰਨ
 ਧਾਤਕਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਧਨੁ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ/ਨਛੱਤਰਾਂ ਵਿਚ
 ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਮੁਲਾ ਪੁਰਬ ਅਸ਼ਾੜਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ
 ਅਸ਼ਾੜਾ। ਚੰਦ ਇਕ ਦਿਨ 'ਮੁਲਾ ਨਛੱਤਰ' ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
 ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਭਾਵਤੀ ਬੈਦਿਕ ਕੈਲੰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਿਨ ਦਾ

ਨਾਮ ਵੀ 'ਮੁਲਾ' ਹੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੀ ਕੰਨ ਵਿਚ ਕਲਮ ਕਮੇ ਚੁਣੇ
 ਨਾਂ ਵਿਚਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਸੰਤਤੀਆਂ ਕਰੋ ਰੱਖਵਾਏ
 ਜਾਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਮੁਲਾ ਖੰਤਰੀ ਮੁਲ ਚੰਦ ਆਦਿ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ
 ਜਦੋਂ ਸੰਤਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਚੰਦੇ ਦਾ ਨਾਂ ਭਾਵ ਤੌਰ ਤੇ
 ਲਗਦੇ ਦਾ ਨਾਂ ਨਛੱਤਰ ਸਿੱਖ ਆਪ ਹੀ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਦਾ
 ਸੀ/ਹੈ। ਉਸਤੋਂ ਨਛੱਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਕਲੀਬ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚੋਂ
 ਨਿਕਲਣ ਨੂੰ ਦਿਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਸ਼ਨ ਪਿਆਰੇ
 ਮੇਕਸ਼ੀਨ 'ਤਰਕਬੀਲ' ਨੇ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁੰਧ ਕਾਂ (ਪੰਨੇ/
 ਨਛੱਤਰ) ਹੀ ਦੇਵੇ ਹਨ। ਵਿੱਚ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸਦੇ ਖੰਤਰ ਨੂੰ
 ਦਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਮਝਣੀ ਹੈ
 ਕਹੀ ਹੈ ਕਾਫੀ ਧਾਤਕਾ ਜਾਬੀ ਹੈ ਨਾਲ ਕਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਸੇਕਰਕਾਰ, DIET ਸਿਰਸਰ, 94634-89789

ਚੁੰਧੇ ਕਲਮ ਨਿਖੇ ਵਿਚਾਰ

ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਰੇ ਵੀਓ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ
 ਪ੍ਰਕਟਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਕਾ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰ:- ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਚਿਅਕਤਾ
 ਵਿਧੀਵਿਧ ਕਲਪਿਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ?

ਵਿਚਾਰ ਕਲਮ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਵਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ
 ਭਾਵ ਵਿਧਾ ਕੀਤਾ ਮਿਨ੍ਹ ਕਰਾਣੀ ਸੇਖ ਕੋਈ ਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵੰਧ ਤੋਂ ਵੰਧ 150 ਤਕਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਏ।

ਵਿਸੇ ਵੀ ਉਸਰ ਕਲਮ ਦਾ ਪਾਠਕ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ
 ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿਖਤ ਹਰ ਰਾਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਕਸਤੀ ਜਾਂ ਭਾਵ ਕਾਗੀ 10 ਅਕਸ਼ਰਤ
 ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਦਸਤਤ ਦੇ ਪਤੇ 'ਤੇ ਮੁੱਲ ਜਾਣੀ ਕਾਗੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ 4-
 ਨਾਮ। ਕਾਗੀ ਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿਪਾਕੀ ਮਰਜ਼ ਵੀਓ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰ
 ਕਰਾਣੇ ਉਪਰੰਤ ਵੇਟਵੀਆਂ ਤਰਜ਼ ਅਧਾਰਤ ਸਿਲਾਈ
 ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੇਕਸ਼ੀਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ
 ਜਾਵੇਗਾ।

‘ਤਰਕਬੀਲ’ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ
ਈ. ਮੇਲ. ਪਤਾ

ਕੋਈ ਤੋਂ ਰਚਨਾਵਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਹਰ ਸਿਲਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ
 ਇਸੇ 4-ਨਾਮ। ਪਤੀ ਹੋ ਕੀ ਤੇਜ਼ੀ ਜਾਵੇਗੀ।

raganatarachandani@gmail.com

ਅੱਜ ਕੱਲ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਲੋਕ ਮਨਾਂ 'ਚ ਘਰ ਕਰ ਫਿਰਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਰੁਝਾਨ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਤਲਾਸ਼ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਲਮ 'ਚ ਪਰੋ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਪਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ

ਅਦਾਰਾ

ਸੱਚ-ਸੱਚ

ਮੱਖਣ ਛੋਟਾਘਰ

ਜੇਹ ਕਿਸਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ
ਗਲ ਵਿੱਚ ਜਿਸਦੇ ਲੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ
ਹਿਦਸਤਾਨ ਦਾ ਵਾਸੀ ਲੱਗਦਾ
ਬਾਹਲਾ ਕੋਈ ਵਕੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ

ਮੈਂ ਜਦ ਉਸ ਤਸਵੀਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ
ਬਹਿਦਾ 'ਬੱਸ ਅਖੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ
ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਏਸ ਮਲਕ ਵਿੱਚ ਜੰਮਿਆ,
ਫੁੱਟ ਗਈ ਤਕਦੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦ ਮਿਲੀ ਆਜ਼ਾਦੀ
ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਜੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ

ਸੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਨੀ,
ਜੂਠਿਆਂ ਮਗਰ ਬਹੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ
ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਘੁੰਮਦੇ ਫਿਰਦੇ,
ਤਾਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵੱਢੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ
ਜੰਗਰੇਜਾਂ ਨੂੰ ਮੜ ਰੋਂ ਸੱਦਦੇ
ਪੂਰੀ ਮਰੀ ਜ਼ਮੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ

ਕਾਰਖਾਨਾ ਨੀ ਖੁਦ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ
ਬਹਿਦੇ ਮੁਲਕ ਅਖੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ
ਕਿਵੇਂ ਸਲਾਹਵਾਂ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ,
ਫੁੱਲ-ਫੁੱਲ ਪੈਦਾ ਨੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ

ਓਸੇ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਵੱਲਣਾ ਪੈਦਾ,
ਐਘਦਾ ਜੇ ਲਕੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ
ਨਿਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਿਸਤੋਂ ਕੀਤੀ

ਉਸਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਟੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ

'ਫੋਟੋਘਰੀਆ' ਬਚ ਕੇ ਚੱਲੀ,

ਤੇਰੇ ਵੱਲੀ ਤੀਰ ਹੈ ਸੱਜਣਾ

94174 23416

ਸਾਗਰ ਦਾ ਸਵਾਲ

- ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਰਾ

ਸਕੂਲ 'ਚ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

ਟੀਜੀ ਜਮਾਤ 'ਚ ਪੜਦੇ ਸਾਗਰ ਦੇ

ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੀ

ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਸੁਣਿਆ

ਕਿ 'ਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ' 'ਚ ਸੁਰਗ ਹੁੰਦਾ ਐ'

ਬਰ ਜਾਂ ਕੇ ਉਡੀਕਦਾ ਰਿਹਾ ਮਾਂ ਨੂੰ

ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚਲਾ ਸੁਰਗ ਦੱਖਣ ਲਈ,

ਦਿਨ ਛਿਪ ਤੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਆਈ

ਨਿੱਤ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ ਗਈ ਮਾਂ ਦੇ

ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਵੱਖਣ ਲੱਗਾ

ਘਸੀਆ ਚੱਪਲਾ,

ਖੱਬੇ ਗੂਠ ਤੇ ਜਖਮ

ਤੇ ਬਿਆਈਆਂ ਪਾਟੇ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਗਤੁੱਚ ਪੈਰਾਂ 'ਚ

ਕਿਧਰੇ ਸੁਰਗ ਨਹੀਂ ਲੱਭਾ

ਉਹ ਹੋਰਾਨ ਹੋ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ

ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਾ

ਜਾਂ ਮਾਸਟਰਾਂ ਨੇ ਗੱਪ ਮਾਰਿਆ

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਹੀ

ਦਾਗ ਦਿੱਤਾ ਇੱਕ ਭੋਲਾ ਜਿਹਾ ਸਵਾਲ

'ਮਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚੋਂ ਸੁਰਗ ਕਿਉਂ ਨੀ ਲੱਭਿਆ ?

ਜਿਸਦੇ ਖੜਾਕ ਨੇ

ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਸੋਨ ਕਰਤੇ

98156 70309

ਸੁਲਘਦੇ ਥੱਲ

ਧਰਮ

ਧਰਮ ਅਫੀਮ ਹੈ

ਧਰਮ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਧਰਮ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ

ਧਰਮ ਲਈ ਮਰਨਾ

ਜਾਂ ਮਾਰਨਾ ਸਭ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ

ਇਹਨਾਂ ਫਲਸਾਫਿਆਂ 'ਚ ਉਲਝਿਆ ਮਨੁੱਖ

ਮਰ ਰਿਹਾ, ਮਾਰ ਰਿਹਾ

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੱਥਰਾਂ ਚੋਂ ਰੱਬ ਦਿਸਦਾ

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅੱਖਰਾਂ ਚੋਂ

ਕੋਈ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਦਾ

ਕੋਈ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ

ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਧਰਮਾਂ ਚੋਂ

ਮਨੁੱਖਤਾ ਹੀ ਗਾਇਬ ਹੈ

ਧਰਮ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ

ਮਰਨ ਜਾਂਚ ਬਣ ਗਏ ਨੇ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਮੀਲਾਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਆਦਮੀ

ਇਮਾਰਤਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਸਟਰਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ

ਲਿਬਾਸਾਂ ਤੇ ਬਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ

ਧਾਰਮਿਕ ਠੱਪ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਨੇ

ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਲੜੇ

ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੇ

ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਜਾਓ,

ਬੱਸ ਇਹੀ ਸਿਖਾ ਰਿਹਾ ਧਰਮ ਸਾਨੂੰ

ਬੱਸ ਇਹੀ ਸਿਖਾ ਰਿਹਾ

ਹਰਚਰਨ ਚੌਹਲਾ

ਤੂੰ ਸਪਨੇ ਕੁੰਵਾਰੇ ਮਾਰ ਤੇ

ਸੱਧਰਾਂ ਫੰਜੜੀਆਂ

ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵਾਂ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ

ਕਿੱਦਾਂ ਸਹਾਰਦਾ

ਪੈਰੀਂ ਤੂੰ ਪੱਗਾਂ ਰੋਲੀਆਂ

ਅਣਖਾਂ ਮਧੋਲ ਕੇ

ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਿਖਰ ਹੋ ਗਿਆ

ਤੇਰੇ ਹੰਕਾਰ ਦਾ

ਹੱਕ ਮੰਗੇ ਜਦੋਂ ਵੀ

ਅਸੀਂ ਬਾਹਾਂ ਉਛਾਲ ਕੇ

ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੂੰ ਰਾਜਿਆ

ਫਤਵਾ ਗੱਦਾਰ ਦਾ

ਟੱਕਰਾਂਗੇ ਤੈਨੂੰ ਜ਼ਾਲਮਾਂ

ਪਾ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕਰੋਗੜੀ

ਬੜਾ ਸਬਰ ਤੂੰ ਪਰਖਿਆ ਹੈ

ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ

ਸਿਵਰਾਜ ਖੁੰਡੇ ਹਲਾਲ (98151 38062)

ਏਕਲਵਿਆ

ਬੜਾ ਫਰਕ ਹੈ

ਉਦੋਂ ਦੇ ਤੇ ਹੁਣ ਦੇ

ਦਰੋਣਾ ਅਤੇ ਏਕਲਵਿਆ ਵਿਚ

ਉਦੋਂ ਦੇ ਦਰੋਣ ਨੇ ਤਾਂ

ਏਕਲਵਿਆ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ ਕੱਟ

ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਮਕਰ ਉਸਨੂੰ

ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਦਰੋਣ ਤਾਂ

ਕੱਟ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਏਕਲਵਿਆ ਦੀ ਜੀਭ

ਤੇ ਰਖਦੇ ਉਸਨੂੰ ਨਾਲ ਨਾਲ

ਅਰਜੁਨਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਬਚਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ

ਸਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਂਦ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸਿਰੇ ਉੱਪਰ ਸਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਾਹਿੱਤ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਧਨ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਸਾਹਿੱਤੀ 'ਅਭਿਵਿੱਧ ਸੰਸਾਰ' ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ। ਇਸ ਸਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਸਾਹਿੱਤ ਉੱਪਰ ਸਹੀ ਸਾਹਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਹੀ ਹੋਂਦ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਂਦ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਧਨ ਸਾਧਨ ਦੇ ਸਹੀ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਸਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਂਦ ਦੇ ਉਸ ਵਾਲੀ ਸਾਧਨ ਦਾ/ਹੁਣ ਦੇ ਸਹੀ ਸਾਧਨ ਸੀ।

ਸਮਾਜ ਦਾ ਫੇਰੋਂਸ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ 'ਅਸਲੀ ਸ਼ਰਮ' ਦੀ ਉਤਪਤਿ ਸਹੀ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਉੱਚਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪਸੀ ਵਿਰੋਧਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਰਮ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਤਪਤਿ ਹੋਂਦ। ਸਮਾਜੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਹੀ ਕਿਸੇ ਅਸੰਤੋਖ 'ਏਕਤਾ' ਨੂੰ 'ਅਸਲੀ' ਅਸਤਤਾ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਅਸਤਤਾ ਦਾ ਹਾਵ ਦੀ ਉੱਚੀ ਹੋਣ 'ਅਸਤਤਾ' ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਆਪਸੀ ਆਪਸ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। 'ਅਸਲ' ਅਸਲ ਉੱਚ ਦੀ ਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਣ 'ਅਸਲੀ ਸਮਾਜ' ਉੱਚ ਦੀ ਅੰਦਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਤ ਤੋਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਹੀ ਸਹੀ ਦਾ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਹੁਣ ਦੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਸਤਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ 'ਅਸਤਤਾ' ਦੀ ਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਹੈ। ਦਾ ਕਿਸੇ ਸਹੀ 'ਅਸਤਤਾ' ਦੀ ਉਤਪਤਿ ਹੋਰ ਸਿਧਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਦੀ ਹੋਰ ਆਪਸੀ ਆਪਸ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅੰਤ ਸਮਝ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣੇਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚੀ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਸਮਝੀ ਹੁਣ 'ਅਸਲ' ਸਹੀ ਹੋਣ। ਇਸ ਸਹੀ ਅੰਤੀਕਤਾ ਦੀ ਸਮਝ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਇਹੀ ਸੋਢੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਦਾ ਅਧਿਐਸ਼ਟ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। 'ਪ੍ਰੀਤਸਿੰਘ' ਦੀ 'ਏ ਏਕਾਦਸ਼' ਸੰਬੰਧੀ ਤੇ ਬਾਬਾ ਬੇਤੂਨ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥੀ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵਿਚਲੀ ਸਿਮਰੀ ਸੰਤਸਾਹਿਤਕ ਸਾਹਿਤ 'ਸਾਈ ਏਕਾਦਸ਼' ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਮਤਾ ਹੈ। ਸੋਢੀ ਸੋਢੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤੀ ਸਿੱਖ ਬਦਲਾਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਤਕ ਬਦਲਾਵੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਹਿਤ ਸਿੱਖ ਸੰਤ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨੁੱਖ ਸਿੱਖ ਸੋਢੀ 'ਸਾਹਿਤ' ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਢੀ ਸੰਬੰਧੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸੋਢੀ ਸੰਤ-ਸਾਹਿਤਕ ਦੀ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਤਕ ਬਦਲਾਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕ ਸਿੱਖ ਸਿੱਖ ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿੱਖ ਸੰਬੰਧੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਦੀ ਅਧਿਐਸ਼ਟ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਨਹੀਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸੰਬੰਧੀ/ਸੰਬੰਧੀ ਦੇ ਪਾਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧੀ-ਸਾਹਿਤਕ

●

ਹੁਣ ਜਿੰਨੇ ਨੂੰ ਭੀੜ ਦੇ ਆਖ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਿਲਾ
ਫਾਈਲਾਫਾ ਵਾਧਾ ਸਲਾਹੀ ਸਲੇਬੰਧਕ ਭੀੜ ਤੋਂ ਹਟਿਓਣਾ ਤੇ ਉਸ
ਨੂੰ ਸਲਾਹਾ ਤੇ ਡਿਰਾਫਤ ਵਿਚਲਾਫਾਈ ਸਲਾ ਪਹਿਲਾਫਾ ਫਾਈ
ਲਾਫਿ' ਫਾਈ ਭੀੜ' ਫਾਈ ਵਧੁ ਪਹਿਲਾਫਾ ਵਿਚਲਾਫਾ ਤਾ ਆਤਮ
ਜਿੰਨਾ ਮੁਫਾਫਿਲ 'ਭੀੜ' ਫਾਈ ਦੇ ਵਾਧਾ ਸਲਾਹੀ ਲੁਫਾਫੀ ਤਾ ਹੁਣ
ਫਾਫਾਫਾਫਾ ਫਾਈ ਸਲਾ ਭੀੜਾ ਸਿਲਾ ਤੇ। ਸਿਫਿਲਾ ਸਲਾਫਾਫਾ ਤਾ
ਸਲਾ ਫਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਵਿਚੀਲਾਫਾਫੇ ਦੇ ਆਤਮਾ ਫਾਈ
ਫਾਈਲਾ ਆਤਮ ਵਿਚੀਲਾਫਾ ਦੇ ਫਾਈਲਾ ਸਲਾਹਾ ਪੋਫਾ ਤੇ।

[illegible]

ਸਿਖਸਾਧ ਉੱਤੇ ਤੇ ਸੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਸਿੱਖਾ ਸੋਧਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਹੀਨੇ ਸਾਥੀ ਸੁਆਧਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਆਧਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਿਖਸਾਧੀ ਅਤੇ ਸੀਕਸਾਧਕਸ ਸਾਂਝੇਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਖਸਾਧੀਆਂ ਖਸਕ/ਖੋਰਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਧ ਹਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਕਾਧਕਾਰੀ (Negative) ਦੂਜਾ ਸਕੁਪਿੱਧਕਾਰੀ (Egoist) ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਸਕਿਰਦੀਕੀ (cooperative/comradete)।

[illegible]

ਐਲਾਨ ਵਿਭਿੰਨੀ ਤਨ ਆਵਾਜਾਵਾਂ ਤਨ ਸਿਰਫ ਉਹੀ 'ਸਿੱਖਚਾਰ' ਸਮੇਤਾਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸ਼ਟਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸਿਰਫ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਿਖਾਈ ਨਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੱਕ ਮਹਿਸੂਸ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ। ਇਹੋ ਸਰਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ 'ਪਾਲਣਾ ਤੇ ਕਮਾਈ' ਦਾ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ। ਘੋਸ਼ੇ ਅਪੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਤਾ ਦੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਿਖਤਾ ਦੇ ਕਦੇ ਕੀ ਹੱਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਾਨਿਆ ਬਸਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀ ਤਿਲ-ਫੂਲ ਨਾ ਪਾਇਆ ਹੋਏ। ਬੇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਬਕਸੇ ਬਕਸੇ ਖੁਦਬਾਣੀਆਂ ਬਕਸ ਬਾਣੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿ ਬੇਬਸ ਮਾਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਨੋਨ ਅਤੇ ਅਮਾਨਤੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿਭਿੰਨੀ ਹੋਣ ਵੀ ਬਕਸੇ ਇਹ ਬਦਲ ਕਰਦੇ ਤਨ ਇਹ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਿਖਾਵਾਈ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸਾਰੀ ਸੰਤੋਸ਼ੇ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ਿਕ ਦੇ ਬਾਵਾ ਨੂੰ ਖੁੰਡਾ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਮ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵੀਆਂ ਤੋਂ ਪੱਥੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਹਿੰਦੇ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰਾਜੂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸਰੋਤ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਕਰੇ ਨੂੰ ਸਰਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ/ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਸਾਰੀ ਹੁਣਾ ਹੈ ਤੇ ਕਾਫੀ ਦੁਨੀਆਂ ਕੁਟਿਮਾਂ ਬਾਕ ਉਸ ਦੁਆਲੇ ਖੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ/ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੇ ਵਿਭਿੰਨ ਦੇ ਅੰਤਰਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਆਸਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਭਿੰਨ-ਵਿਭਾਜੀ ਬਦਲ ਦੀ ਬਰਤੋਂ ਸੰਭਵ ਮਿਲ ਕਰੇ ਤੁਰ ਤੇ ਸਾਧੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਹ ਉਸ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੋਸ਼ ਸਮਾਜਤ ਸੰਤ ਪਥੇ। ਉਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਟਿਕ ਬਦਲ ਦੀ ਬਸਾਏ ਦੁਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜੇਪਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੁਦਮਾਨ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸੋਭਤਾ ਤੇ ਯਕਸਿਤਤੀ ਕਾਇਮੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾਫਤ ਹੀ ਮੋਢਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਾਧ ਅਤੇ ਅਪਣੇਤ ਦੀ ਬਸਾਏ ਮਹੀਨੀ ਸਿਰੀ ਹੋਕਤਾ ਸਿਖਾਈ ਵਿੱਚੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਸਤ, 'ਮੈਂ' 'ਅਸੀਂ' ਨਾਲ ਕਾਇਮਤੀ ਪਾ ਕੇ ਵਿਭੇ ਕਸਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟਤ ਉਦਾਹਰਣ ਵੈਲੀ ਵਿੱਚ ਤਾਕ ਸੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਤੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸੰਘ ਤੇ ਕੰਤੋਸ਼ਪੁਰੇ ਵੀਸ ਬਾਪਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਰਿਵਾਰੀ ਵੀਸ ਨਾਲੋਂ ਤੇ ਕਾਪਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਸਾਤ ਮਾਣੇ ਸਨ। ਪੁਸ਼ਤ ਕੰਤੋਸ਼ੀ ਵੇਕ ਵੇਕ ਤਾਨਾਈ ਸੈ ਕਰੀ ਸੀ। ਸੰਤੀ ਕਾਇਮ ਸੰਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੋਤੀ ਸਾਣ ਦੀ ਸੰਤ ਦੀ ਅਸਤੁਮ ਤਾਨਾਈਸ ਆਗੂ ਵਿਭਨ ਕਸਰਾਈ ਸੰਘ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ ਤੇ ਸਾ ਕੇ ਪੁਸ਼ਿਤ ਅਸਾਧ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ 'ਅਸੀਂ ਤਾਨਾਈਸ ਹੁਸਾਈਨੀ ਦੇ ਸਿੱਧ ਤੇ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਬਾਪਸ ਆ ਕਰੇ ਤੇ'। ਅਸਾਧ ਕਹਿੰਦਾ 'ਤਾਨਾਈਸ ਕਾਨੇ ਓ ਤਾਂ ਸਾਧਿ' ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭੇ ਪੁੰਡ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡਾ ਕਾਨੇ ਕਰ ਸਿਖਾ ਤੇ

ਐਲਾਨ ਪੁਸ਼ਾਈ ਵੀ।

ਸਮਾਜ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਿਧਾਨਤਾਈ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਸੀ? ਕੀ ਪੁਸ਼ਤ ਅਸਾਧ ਵਿਭਨ ਕਸਰਾਈ ਦੀ ਵੀਸੀ ਪੰਥ ਸਾਧਿਕੇ ਨਾ ਕਾਨੀਅਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੋਇਆ ਸੀ? ਸਿਰਦੀਸ ਪੰਥਾਂ ਕਾਇਮਤਾ ਵੀਆਂ ਕਾਧਾਂ ਤੇ ਪਾਸ ਵਿੱਚ ਸੰਤੋਸ਼ੀਆਂ ਕਾਨੀਆਂ ਸਨ। ਕਾਨਾਸਨ ਇਹ ਸਿਧਾਨਤਾਈ ਕਾਧ 'ਤਾਨਾਈਸ' ਕਾਨੇ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਤੇ ਅਸਤਾ ਸਿਸ ਕਾਧ 'ਤੇ ਸਿਧਲੀ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੀ ਤਾਨਾ ਮੋਢਾਂ ਕਸਰਾਈ ਤੇ ਕਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਸੰਤੋਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਈਆਂ ਸੀ ਇਸ ਕਰਨਾ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸੰਧ ਪੰਥੀ ਸੰਤਿਕ ਤੇ ਉਸ ਸੰਤਿਕ ਨਾਲ ਹੁਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਕਸਦਾ ਹੈ।

ਤੀਜੀ ਪ੍ਰਮਾਣ, ਸੰਤੋਸ਼ਿਕਤਾਈ ਸੰਤੋਸ਼ੀਆਂ ਕਾਨਾ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਟੀਮ ਕਾਧ' ਦੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟਤ ਉਦਾਹਰਣ ਕਾਨੀ ਕਾਨਾਸਨ ਦੀ ਦਾ ਕਾਨਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮੈਂ ਸਿੱਖ' ਨੂੰ ਮਿੱਧ ਕੇ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਸੈ ਕੇ ਅਸਾਧ ਕਾਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੀ ਕੰਧਾ ਕਾਂ' ਇਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ 'ਮੈਂ' 'ਅਸੀਂ' ਨਾਲ ਹੁਣ ਕੇ ਵਿਭਾਜ ਤੇ ਕਾਨੀ ਹੈ ਉਹ ਸਿਧਿਕਾ ਨਾ ਸਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ। ਅਸਿਧਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਗੂ ਵੀਸ ਕੀ ਸਿਖਾਏ ਉਹ ਕਾਨ ਕਾਨਾ ਨਹੀਂ ਕਾਨੀਆਂ ਕਾਨਾ ਹੋਏਕਾ। ਇਹ ਕੀ ਪੰਥੇ ਵੀਸ ਕਾਨੀ ਕੀਸ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਸਮਾਜਿਕ' ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਾਨੀ ਉੱਕਤ ਕਾਨੀਆਂ ਤੇ ਪੰਥੀ ਕਾਨਾਕਾਂ ਕਾਨੀਆਂ ਤਨ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ 'ਮੈਂ' ਨੂੰ 'ਅਸੀਂ' ਨਾਲ ਵਿਭਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸੰਧਪੰਥੀ ਸਰੋਤਾਂ ਕਾਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁਣਨ ਸਿੱਖਚਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਹੋਣਾ ਹੈ।

gondarasa@yahoo.com

ਨੋਟ: ਇਹ ਸਾਰਾ ਉਪਰੂ ਵਿਭਾਜ ਕਾਨਾ ਸਾਰੀ ਹੁਣ ਕੀਤਾ ਸਿਖਾ ਹੈ।

ਬੋਧ ਮਤਾ : ਤਾਨਾਈਸ ਹੁਸਾਈਨੀ ਪੰਥਾਧ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਨਕਸ਼ਾਈ ਕਾਨੀ ਅਤੇ ਕੀ ਪੀ ਆਈ (ਐਮ ਐਸ) ਸਿੰਧੂ ਕੰਮਕਰੇਸੀ ਦੇ ਹੁਕਾ ਸੰਤੋਸ਼ ਕਾਨਾਸਨ ਕਰਮਾਨ ਦੀ ਸੰਧਨ ਸਾਧਣ ਅਸੁਨੇਕਾਧ ਕੰਧ ਤਾਨਾਈਸ ਹੁਸਾਈਨੀ ਪੰਥਾਧ ਦੇ ਹੁਕਾ ਆਗੂ (ਸੰਤਿਕ ਵਿਭਾਜ) ਹੁਕਾ ਸਿਖ ਅਹਿਮਾ ਸਸਨਾ ਦੀ ਸੰਧਨ ਸਾਧਣ ਹੁਕਾਵਿਕਾਧ ਕੰਧ ਵਿਭਾਈ ਅਮਿਤਸਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਜ ਦੇ ਪੁਖੀ ਹੁਕਾਈਤ ਸਿਖ ਦੇ ਮਾਤਾ ਸੰਤੋਸ਼ਾਧਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੰਧ ਅਮਿਤਸਰ ਵਿਭਾਈ ਦੇ ਆਗੂ ਤਾਂ ਸਮਾਧੇਤ ਕੰਧ ਅਤੇ ਕਾਇਕਾਧ ਕੰਧ ਦੇ ਸਾਨਦੀਕੀ ਸੰਤੋਸ਼ਾਧਤ ਕਾਨੂ ਰਾਮ ਵਿਭਾਈ ਕੁਸ਼ਕੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਅਮਨ ਕੁਸ਼ਕੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤੋਸ਼ਾਧਿਕ ਕਸਰਾਈ ਵਿਭਨਾ ਦੇਖੀ ਅਤੇ ਕਾਇਕਾਧ ਵਿਭਾਈ ਦੇ ਆਗੂ ਓਕਾਧ ਨਾਲ ਦੇ ਸੰਧਾਨ ਕੇਤੇ ਸੰਧਾਤ ਵਿਭਨ ਦੀ ਕੇਕਾਧਤ ਮੋਤ ਤੇ ਅਸਾਧਾ ਕੁੰਧ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਥਤ ਪੰਥਾਧੀ ਨਾਲ ਕਸਰਾਈ ਦਾ ਸਿਰਦਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਖਤ ਵਿਕਿਲਾਸ ਨੇ ਅਪਣੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ
ਪਾਇਆ ਯਕੀਨ ਹੀ ਭਾਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਤਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ
ਵਿਕਾਸੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਵਿਕਿਲਾਸ ਨੇ ਯਕੀਨ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਕਾਸ ਹੈ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਕਾਸ ਵਿਕਿਲਾਸ ਦੇ ਹੋਰ ਹੋਰ ਯਕੀਨ ਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਵਿਕਾਸੀ ਹੋਰ ਹੋਰ ਹੀ ਵਿਕਾਸੀ ਹੋਰ ਹੋਰ ਹੋਰ ਹੋਰ ਹੋਰ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਕਾਸ ਵਿਕਿਲਾਸ ਦੇ ਹੋਰ ਹੋਰ ਯਕੀਨ ਹੀ

[illegible]

ਸਦਾ ਚੰਦੇ ਆਏ ਸਦਾ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਦਾ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨੀ
ਵਰਾਧਿਕਾ ਹੋ ਸਦਾ ਹੀ ਵਾਜੇਵਾਜਾ ਵਿੱਚ ਵਾਜਾ ਭਰਨਾ ਹੋ
ਵੱਖਰੇ ਯੁੱਗਾਂ ਤਕ । ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਹਿਜਾ ਤੇ
ਸਹਜਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨੀ ਸਦੀ ਸਦੀ ਸਦੀ ਸਹਿਜਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ
ਹੈ । ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਮੇਰੇ ਨੂੰ ਆਈ ਵਿਦਵਾਨੀ ਦਾ ਆਖਿਰੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੀ
ਮੇਰਾ ਹੋ । ਅਜ ਸੰਸਾਰੀ ਮੇਰੇ ਹੀ ਸਦੇ ਰੱਖਿ ਯੁੱਗਵਾਦੀ ਹੋ ਹੋ
ਫਿਰੀ ਮੇਰੇ ਸਦੇ ਸਹਿਜਾ ਆਏ ਰੱਖ ਸਦਾ ਵਰਨਾ ਸਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ ਹੀ
ਹੈ । ਵਿਦਵਾਨੀ ਵਿਦਵਾਨਾ ਹੀ ਸਿਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਰਚਨਾਵਿਕਾ
ਸਾਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ ਆਏ ਹੋਰ ਵਰੀ ਰਚਨਾਵਿਕਾ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨਾ ਕਰ ਲਾਈ
ਹੈ । ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਆਈ ਸੰਸਾਰੀ ਮੇਰੇ ਹੀ ਰੱਖਿ ਸਹਜੇ ਹੋ ਆਈ
ਸੁਸਹੇ ਸਦੀ ਸੰਸਾਰਸਾ ਸਦਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਹੀ । ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ
ਸੰਸਾਰੀ ਆਈ ਸਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿ ਹੋਰ ਹੋ ਸਹਾਈ ਹੋ ।

[illegible]

निम्नलिखित भाषा में दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।
प्रश्न 1. निम्नलिखित में से एक को चुनिए और इसका विवरण दीजिए।
प्रश्न 2. निम्नलिखित में से एक को चुनिए और इसका विवरण दीजिए।
प्रश्न 3. निम्नलिखित में से एक को चुनिए और इसका विवरण दीजिए।
प्रश्न 4. निम्नलिखित में से एक को चुनिए और इसका विवरण दीजिए।
प्रश्न 5. निम्नलिखित में से एक को चुनिए और इसका विवरण दीजिए।

कम अभिप्रायित्व के अन्तर्गत अन्तर्गत
कमाल के है। यह अभिप्रायित्व
अन्तर्गत की अभिप्रायित्व की अभिप्रायित्व है।
यह अभिप्रायित्व के अभिप्रायित्व के अभिप्रायित्व है।
यह अभिप्रायित्व के अभिप्रायित्व के अभिप्रायित्व है।
यह अभिप्रायित्व के अभिप्रायित्व के अभिप्रायित्व है।

ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਪਤਿਕਾ ਹੈ, ਜਿਸੇ ਸੋਚਾ ਗਏ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰ ਫੁੱਲੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਪੰਨੇ ਹਾਂ ਚਾਹਿਆ ਹਾਂ ਜਿਹਾ ਕਿਸ ਕਿਸਮਤੀ ਨੂੰ ਵਾਂਗ ਜਾਂ ਸਥਾਨਾ ਤਿਸ ਕਿਸਮਤੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਕਿਸਮਤ ਸਹੀ ਕਰਦਾ ਕਿਸ ਸਹੀ ਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਿਰਫ਼ ਨੂੰ ਚਾਹਿਆ ਹਾਂ ਅਜਿਹਾ ਪਤਿਕਾ ਦੀ ਸਿਰਫ਼

[illegible][illegible]

ਇਲਾਜ ਉਪਰੰਤ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਗ੍ਰਸਣਾ

ਡਾ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ

ਸੁਆਲ: ਮੇਰਾ 24 ਸਾਲ ਦਾ ਬੇਟਾ ਨਸ਼ੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਉਮਰਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕੁਝ ਦੇਰ ਠੀਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਏ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਸਾਥੀ ਪਤਨੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਿਅਸਤ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕਿਵੇਂ ਕਰਕੇ ਫੇਰੀ ਹੱਲ ਦੇਵਾਂ।

ਜਵਾਬ: ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਬਿਅਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ ਘੱਟ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਬਿਅਸਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਝੀਏ। ਇਹ ਉਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਚੱਲ ਚੱਲੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਟ ਸੀਟੀ ਕਾਹੀਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਅਸਰ ਇਹ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੋਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਨਸ਼ਾ ਕਾਬਤਕਰ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਬਿਅਸਤੀ ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ਹਾਲੀ ਕਿਉਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਸਾਲਾ ਹੋਣਾ ਮਜਬੂਰ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੇਰੀ ਦੀ ਚੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਕਾਬਤ ਦੇ ਸਾਲਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ। ਇਹੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਬਿਅਸਤੀ ਕਿਸੇ ਸਾਲਾ ਸਾਲਾ ਜਾਂ ਕੁੱਝ ਸਿਨਾਮ ਹਾਲਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤੁਸੀਆਂ ਬਿਅਸਤੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਾਲ ਮਾਧ ਦੇ ਇਸ ਲਈ ਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਤਰਤ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕਹੀਲਾ ਹਾਲਾਤ ਕਰ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਕਲਾਸ ਕਲਾਸ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇ ਘੋਸ ਦਾ ਬਿਅਸਤੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਜਾਂ ਕੇਰੀ ਚੱਲੀ ਸੰਭਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਜਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਰੀ ਬਿਅਸਤੀ ਸਾਲਾ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਮਰ ਫੇਰੀ ਬਿਅਸਤੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਿਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਭਿਆਸ ਜਾਂ ਪਿਉ ਦੀ ਮਾਤ ਤੋਂ ਕਰ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਧੇਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਿਅਸਤੀ ਬਿਅਸਤੀ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੱਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾ ਤੋਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ ਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹਨ। ਸਮਝਣ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਬਿਅਸਤੀ ਚੱਲ ਸਾਲਾ ਜਾਂ ਕਰ ਕੇਰੀ ਕਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ ਕਾਬਤ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਨਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸੀ ਚੱਲ ਹੈ ਕਿਸੇ ਇਹ ਚੱਲੋਂ ਸਾਲਾ ਅਤੇ ਕਰ। ਇੱਕੋ ਚੱਲ ਕਰਕੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੇਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਸਾਲਾ ਦੇ ਸਾਲਾ ਕਰਕੇ ਪੀਲਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਪੀਲ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੋਂ ਕਰਕਾ ਹੋਰਕਾ ਦੀ ਪੀਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲਾ ਦਾ ਸਾਲਾ ਅਤੇ ਤੌਰ ਤੋਂ ਕਰ ਕੇਰੀ ਹਾਲਾਤ ਕਾਬਤ ਹਾਲਾਤ ਪੀਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੀਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਰਕਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਨਸ਼ੇ ਅਭਿਆਸੀ ਹੋਰੀ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਭਵ ਦੀ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਸਾਲਾ ਦੇ ਸਾਲਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕਾਬਤ ਤੇ ਤੌਰ ਜਾਂ ਕਰਕੇ ਦੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ਾ ਕਰਕਾ ਸਾਲੀ ਹੋਰਕੇ ਹਨ।

ਬਿਅਸਤੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਅਸਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਸਾਲਾ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਕਰ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਲਈ ਕੇ ਕਰ ਕਿੱਥੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਕਰੀ ਬਿਅਸਤੀ ਤੇ ਸਾਲਾ ਹਨ। ਸਾਲਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਚੱਲ ਲਈ ਬਿਅਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਿਅਸਤੀ ਇਲਾਜ ਕਰਕਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਤ ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਸਿਨਾਮ ਵਿੱਚ ਕਾਬਤ ਤੇ ਸਾਲਾ ਹਨ। ਇਸੇ ਇਹ ਚੱਲ ਕਾਬਤ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲੀ ਤੌਰ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਸਾਲਾ ਨਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਦਾ ਬਿਅਸਤੀ ਕਰਕਾ ਇਲਾਜ ਕਰਕਾ ਮੁਕੱਬਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਭਿਆਸ ਅਭਿਆਸ ਤੇ ਤਾ ਪੀਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਕਾਬਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਕਾਬਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕਾਬਤ ਦੀ ਅਭਿਆਸ ਇਲਾਜ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਕਾਬਤੀ ਹੈ। ਕਰਕਾ ਇਲਾਜ ਅਭਿਆਸ ਤੇ ਸਾਲਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਪੀਲਾ ਇਹ ਕੇਰੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕੁਝ ਕਾਬਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕੇਰੀ ਕਾਬਤ ਹਨ।

ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਕਾਬਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਕਾਉਣਾ। ਬਿਅਸਤੀ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਕਰਕਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇ ਕਿੱਲ ਹਾਲਾਤ ਕਾਬਤੀ ਜਾਂ ਕੇਰੀ ਇਲਾਜ ਤੇ ਕਾਬਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕਾਬਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬਤੀ ਕਿਸ ਕਾਬਤ ਦੀ ਕਿੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਕਾਬਤੀ ਇਲਾਜ ਕਰਕਾ ਹੈ। ਕਰਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਬਤ ਕਿਉਂ ਬਿਅਸਤੀ ਜੋ ਕਾਬਤ ਦੀ ਪੀਲ ਨਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਕਾਬਤ ਇਸ ਇਲਾਜ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਰਕੇ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਤੇ ਸਾਲਾ ਹਨ। ਪਰ ਬਿਅਸਤੀ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਰ ਤੇ ਜੋ ਬਿਅਸਤੀ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਨਸ਼ੇ ਕਰਕੇ ਹਨ ਕਾਬਤ ਕਿਸਾਨ ਸਾਲਾ ਪਾ ਕੇਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਠੀਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਲਾ ਕੁਝ ਅਭਿਆਸੀ ਤੇ ਜੋ ਕੇਰੀ ਕਾਬਤ ਤੌਰ ਦੀ ਤੇ ਕਰਕਾ ਹੈ। ਆਪ ਤੌਰ ਤੇ ਜੋ ਸੰਸਥਾਨ ਅਭਿਆਸ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਕਾਬਤੀ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰਕਾ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਮਾਕਾ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਹਨ। ਬਿਅਸਤੀ ਬਿਨੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਲਾਜ

ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬਾਬ-ਬੰਬ ਹੋਣ ਨਹੀਂ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਰਾਬਰੀ ਵਿਚਲੇ ਸਰੀਰਾਂ ਦਾ ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਕਾਸ
ਦਾ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਕਾਸ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ। ਵਿਚਲੇ
ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭਾ ਭੰਡਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਬਾਬੀ ਦੇਣ ਨਹੀਂ
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਭੇ ਦਾ
ਅਨੁਕੂਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਪੰਜ
ਸਭਾ ਭੰਡਾਰ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇਣ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇਣ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇਣ
ਤੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਸਭਾ ਸਭਾ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਦੀ ਵਿੱਭੀ ਨਾ ਸਭਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਸਭੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਭਾ ਭੰਡਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਵਿਚਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਵਿਚ
ਭਾਵੇਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਲੇ
ਵਿੱਚ ਕੁਝੀ ਬਰਾਬਰ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਤੇ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਬਰਾਬਰ
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਵਿੱਭੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਲੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ
ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ
ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਲੇ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇਣ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ
ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਸਭਾ ਕੁਝ
ਭਾਵ ਵਿੱਚੇ ਹਨ। ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀ ਉਚਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਚਲੇ ਤੇ
ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਭਾ ਕੁਝ
ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਸਭਾ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਹੈ। ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇ
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਵਿਚ ਉਚਾਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੀ
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਚਲੇ ਦੇਣ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਉਚਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇਣ ਤੇ ਵਿਚ ਦਾ ਸਭਾ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਰਾਬਰੀ।

ਵਿਚਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਭੇ ਕੁਝ ਬਰਾਬਰ ਤੇ
ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿੱਚ ਬੰਡਾ ਬਰਾਬਰ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਭੇ
ਸਭਾ ਬਰਾਬਰ ਬਾਬੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਚਾਰੀ ਤੋਂ ਹਨ ਤੇ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ
ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰ ਤੇ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇਣ
ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਬਰਾਬਰੀ ਬਰਾਬਰ ਦੀ
ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹਨ। ਵਿਚ
ਵਿਅਕਤੀ ਸਭਾ ਭੰਡਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰੀ ਵਿਚਲੇ
ਬਰਾਬਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਤੇ ਦਾ ਦੇਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਰਾਬਰ
ਬਾਬ ਸਭੇ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ
ਕੁਝ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਬਰਾਬਰ
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਬਰਾਬਰ
ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਤੇ ਵਿਚਲੇ ਦਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੀ
ਬਰਾਬਰੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਹੈ।

ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਭਾ ਸਭਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ
ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਚ ਦੀ ਕੁਝ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹੈ।
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਵਿਚ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭਾ
ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਹੈ ਉਚਾਰੀ ਦੇ ਬਾਬੇ ਦੁਆਰਾ
ਉਚਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਭੇ ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ

ਵਿਚਲੇ ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਹਨ। ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ
ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਵਿਚ ਸਭੇ ਦੇ ਵਿਚਲੇ ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਬੇ ਦੁਆਰਾ
ਸਭਾ ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੋਂ ਹਨ। ਵਿਚ
ਬਰਾਬਰੀ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰੀ ਬਾਬੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਲੇ ਬਰਾਬਰੀ
ਬਰਾਬਰੀ ਉਚਾਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਦਾ ਉਚਾਰੀ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ
ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚ
ਉਚਾਰੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਬਰਾਬਰੀ
ਹੈ। ਵਿਚ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਦਾ ਸਭੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਰਾਬਰ
ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਕੁਝ ਬਰਾਬਰੀ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰੀ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰੀ
ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ
ਕਿ ਉਚਾਰੀ ਦਾ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਬਾਬੇ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਨਾਂ
ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਬਰਾਬਰ। ਵਿਚੇ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਵਿਚਲੇ
ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਵਿਚ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਭੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ। ਉਚਾਰੀ
ਕੁਝ ਸਭੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਭੇ ਦਾ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ।
ਵਿਚ ਸਭਾ ਵਿਚਲੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਭਾ ਸਭਾ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ
ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦੀ ਵਿਚਲੇ ਬਰਾਬਰੀ ਕੁਝ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਹੈ।

ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਭੇ ਦਾ ਬਰਾਬਰੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਵਿੱਚ
ਉਚਾਰੀ ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ। ਬਰਾਬਰੀ
ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਤੇ ਵਿਚ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ
ਵਿਚੇ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਚਲੇ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ
ਬਰਾਬਰੀ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ। ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ
ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਭੇ ਦੀ ਸਭੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ ਤੇ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਵਿਚ ਦਾ ਸਭਾ
ਵਿਚਲੇ ਸਭਾ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ
ਬਰਾਬਰੀ ਵਿੱਚੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ। ਵਿਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਭੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ
ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਤੇ ਵਿਚ ਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਉਚਾਰੀ
ਬਰਾਬਰੀ ਸਭੇ ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਹਨ। ਉਚਾਰੀ ਦੇਣ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ
ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਵਿਚੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚੇ ਵਿੱਚ
ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ
ਬਰਾਬਰੀ ਸਭੇ ਕੁਝੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ। ਸਭੇ
ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਹਨ। ਵਿਚ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਸਭਾ ਉਚਾਰੀ ਦਾ ਬਰਾਬਰੀ
ਬਰਾਬਰੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਚਾਰੀ ਸਭੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹਨ ਤੇ
ਕੁਝ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਬਰਾਬਰੀ ਉਚਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ
ਸਭੇ ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਹਨ। ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭਾ
ਕੁਝ ਸਭੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਸਭਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ
ਵਿਚਲੇ ਬਰਾਬਰੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਸਭੇ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਸਭੇ ਦੇ ਵਿਚਲੇ ਦੇ ਸਭਾ ਸਭਾ
ਬਰਾਬਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਭੇ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਭਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਸਭੇ ਬਰਾਬਰੀ। ਉਚਾਰੀ ਦੇਣ ਤੇ ਅੰਤਰੀਕਸ਼ਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ

ਵਿਲਾਸ ਬੇਸੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਪਸ਼ਰੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਕੁਝ ਸਾਰੇ ਹੋਰੀ ਕਰੇ ਕਰਾਹੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨੂੰ ਸਮਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਅਤੇ ਵਿਲਾਸ ਏਵਾਨ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਪਸ਼ਰੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਖਦੇ ਸਿਰ ਕਰਕੇ ਹੋਰੀ ਨੂੰ ਵਿਲਾਸ ਦਾ ਪੁਰਾ ਕੀਰਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਤਕਲੀਫ਼ ਅਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਿਥ ਪੇਸ਼ਾਨ ਤੇ ਕੇ ਨਤੇ ਕਰਨ ਸੰਭਾ ਸਾਂਝਾ ਹੈ । ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਰੀ ਅਰੀਸ਼ ਵਿਲਾਸ ਏਵਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੀਥ ਵੀਅਨ ਭੀਲੀਅਨਾਂ ਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀਅਨਾਂ ਤੇਰ ਭੀਲੀਅਨਾਂ ਨਾਂ ਤੇਰ ਪਸ਼ਰੇਸ਼ ਹੋਖਣ ਕਾਲੀਅਨ ਦੁਆਰੀਅਨਾਂ ਆਦਿ ਖਾਂਢੇ ਕੀਤੀਓ ਹਨ ਸਿਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਵਿਲਾਸ ਘਰਾਬ ਕਰ ਸੀਓ ਕਨ ਅਤੇ ਕਾਅਰ ਚਿਥ ਸਰਨ ਵਿਲਾਸ ਦੀ ਅਟਹੋਂਥ ਕਾਅਰ ਤੇਰ ਦੁਕਾਵਾ ਨਤੇ ਕਰਨ ਸੰਭਾ ਸਾਂਝੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਲਾਸ ਚਿਥ ਕੀਥਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਨਹੀਂ ਸਰਨ ਵਿਲਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰੀ ਅਤੇ ਪਕਟ ਪਸ਼ਰੇਸ਼ ਕੀਥਦੇ ਕੁਝ ਹੀ ਸਰਾਹੀ ਹਨ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਬਟਾਂ ਤੋਂ ਕਿਲਾ ਕੀ ਨਵੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਬ-ਕਾਬ ਮੁੰਡਣ ਦਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਕਾਬਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਬੀ ਮਕੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਦਾ ਵਿਲਾਸ ਕਰਕਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਨਵੇਂ ਚੁੱਕੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਬਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਕਾਬੀ ਅਹਿਮ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੁਚੀ ਕਾਬਟਾਂ ਕੀਰਸ ਕਰਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚਤ ਆਉਣਾ ਆਦਿ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪੇਟ ਦੀ ਬਰਾਬੀ (ਕਾਬ-ਕਾਬ ਯਕਾਨ/ਟੈਂਟੀ ਆਉਣਾ), ਖੁਸ਼ਾਮ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨੌਕ ਕਰਕਾ ਕੀਰਤਾ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਜਾਂ ਕਾਲ ਕੀਰਤਾ ਲਲਾਭਾਭ ਨੌਕ ਨਾ ਆਉਣਾ ਲੀਮ ਨਾ ਲਗਣਾ ਮਨ ਮੁੰਡਣ ਕੀਰਤਾ ਕੀਮ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੀਰਤਾ ਆਦਿ ਹੋ ਕਾਬਟ ਕੀ ਦੁਬਾਰਾ ਨਵੇਂ ਕਾਲ ਲੱਭਣ ਕੀਰਤਾ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਿਧਾਨਤਾ ਕੀਮ ਜਾਂ ਕਾਲ ਕੀਰਤੀ ਇਹਨਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਵਿਲਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਕਾਉਂਦੇ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਇਹ ਕੀਮ ਸਾਣ ਲੈਣੀ ਕਰਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਫ਼ੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਦਾ ਕਰਤ ਅੱਡਾ ਵਿਲਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਭੀੜਣ ਹੋਂਦ ਅਸਲ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਭੀੜਣ ਹੋਂਦ ਅਸਲ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਭੀੜਣ ਹੋਂਦ ਅਸਲ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦੁਆਰੀ ਦੀ ਚਿੱਤੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇ ਉਹ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਭੱਜਣ ਵਾਲੇ ਬਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਹੋਏ ਬਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿੱਖਤ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲਿਆ ਜਾਏ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਹੋਖ ਕੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਿਆ ਜਾਏ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਕਰੀ ਮਿਲਾਅ ਨਾਲ ਭਾਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਜਾਏ ਅਤੇ ਮਿਲਾਅਨੀ ਦੀ ਹੋਖੀ ਜਾਏ। ਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਨੋ ਮਿਲਾਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਅਤੇ ਕਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਾਮਲਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਕੁਝ ਦੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇ ਮੁਕੀ, ਆਇਓਟੀ/ਲਾਭ ਸੁਭਾਵਿ ਨਿਯਮ

ਬਸੰਦਕਾ ਹਰਪਤਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ

**CSIR ਦੇ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਰੱਖ ਦਾ ਹਵਾਲਾ
ਹਟਾ ਕੇ FIRA ਨੇ ਪਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਿੱਧ**

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਬਿਜਲੀਕਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ
ਰੇਸ ਪ੍ਰੀਤਰ (Council of Scientific and
Industrial Research) (CSIR) ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ
ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਹੀ ਬਣਾਏ ਇਹ ਨਿਖਟ ਨਹੀਂ
ਕਿਹਾ ਗਿਆ, "ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਬਢਾਈ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬਚਤਰ
ਨਿਯਮਾਂਕਾ ਇਸ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਮੇਰੀ ਮੇਰਾ ਬਣੇ।" ਇਸ ਸਾਰੀ
ਬੰਦਰਾ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ
FIRA (ਭਾਰਤੀ ਤਤਕਾਲੀਨ ਸਬੋਰੇਟੀਆਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ)
(Federation of Indian Rationalist Associations) ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰਿੰਦਰ ਨਰਿੰਦਰ ਦੀ
ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ CSIR
ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ
ਸਨਅਤ ਕਮੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ
ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ
ਗਿਆ ਕਿ "ਜਿਸ ਦੀ
ਹੋਂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਸ ਦਾ
ਕਦਾਕਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ
ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ
ਬਣਕੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਤੋਂ
ਇਹ ਖਿੰਨੇ ਪੱਤਰ ਲੈਣ
ਪਿਛੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮਨਾ

ਏ? ਕੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਉੱਚ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨੂੰ ਭੇਜ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ
ਨੂੰ ਨਹੀਂ? ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੇ 51:18 ਅਧੀਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੇ
ਜੋ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਗਿਆਨਿਕ
ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਦਾ ਕਰਨਾ ਤੇ
ਸਮਾਜਿਕ ਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਬਾਅਦ
CDSR ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਫੀਡ ਬੈਕ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦੇ ਕਰਨੇ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ
ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ।

੨੫ ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਵੀਸਰਰ ਕਰਮ ਕੇਸ - ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ

[illegible][illegible][illegible][illegible]

BY - THE HINDU (3.12.15 AND 2016)

ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਖਾਦ

ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ

ਜਨਮ 23 ਜੁਲਾਈ 1906

ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸੁਰਬੀਰਾਂ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਬੰਤ ਵਖਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਉਸ ਉਚਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੱਕ ਉਹ ਨਾਇਕ ਜਾਂ ਯੁੱਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ

ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਮ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਆਦਰਸ਼ ਬਣਦੇ ਹਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਰੀਪਬਲਿਕਨ ਆਰਮੀ ਦਾ ਕਮਾਂਡਰ ਇਨ ਚੀਫ਼ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਡਾ ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੈ ਉਹ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਆਗੂ ਸਨ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜਨਮ ਆਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੀ ਲਗਨ ਸੀ ਇਹੋ ਲਗਨ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗਲਾਮੀ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਦਿਵਾਉਣ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਅਖੰਡ ਰਾਹ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਗਈ ਬਚਪਨ ਦੇ 10-12 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸਿਸਕ੍ਰਿਤ ਪਤਨ ਵਾਸਤੇ ਘਰੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਕਾਬੀ ਪਹੁੰਚੇ ਉੱਥੇ ਰਾਬਟਰੀ ਨਹਿਰ ਦੇ ਰੰਗੇ ਗਏ ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਕੀਤਾ ਬੰਤਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਈ ਤੇ ਫਿਰ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾ ਰਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਉਹ ਕਾਕੋਰੀ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚੋਂ ਵਰਾਰ ਹੋ ਕੇ ਭਾਂਸੀ ਆਏ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੱਕ ਇਹੋ ਸਥਾਨ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਨਾਇਕ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਈਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਿਨਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਨਈਂ ਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਲ, ਕੁਛਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਾਂਸ ਤੇ ਖੁਹਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂਟੇ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ ਉਹੀ ਆਜ਼ਾਦ ਸੰਕਟ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਦੇ ਭਾਂਸੀ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਕੁਦਰਨਗਾਇਣ ਬੱਲ ਸਰੋਪਿਅਤ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਈ ਵਾਰ ਪਲਿਸ ਨੇ ਆ ਕੇ ਮਾਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕੀ ਨਈਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਤਹਿ ਖਾਨ ਦੇ ਛੁਪ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਉਹ ਬਲਮ ਖੱਲਾ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਫੀਮ ਕਰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੋਏ ਪਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਘੱਟੋਘੱਟੀ ਕਲਾਈ-ਪੰਜਾ ਲੜਾਉਂਦੇ ਸਨ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲੇ ਹੋਵੇਗੀ ਬਾਇਦ ਹੀ ਕਈ ਉਹਨਾਂ

ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਭਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੇਧੀ ਦੀ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਤਿਆਗ ਤਪੱਸਿਆ ਵੀਰਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਡੱਪਣ ਦੀ ਪਰਛਾਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗੀ ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨੌਤਾ ਦਾ ਪਦ ਬਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਥੱਥੇ ਤਰਕ ਬਲ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬਿਹਾਰਕ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨਿਰਬਾਧ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸਖ-ਸਵਿਧਾ ਦੀ ਦਿਨੀ ਸਹਿਰਦ ਚਿੰਤਾ ਰਖਦੇ ਤੇ ਮੌਕੇ ਮਤਾਬਕ ਕਲਲ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਾਇਆ ਸੀ ਇਹ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ 27 ਫਰਵਰੀ 1931 ਨੂੰ ਦਿਨਾਹਾਬਾਦ ਦੇ ਅਲਫਰੰਡ ਪਾਰਕ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪਲਿਸ ਨਾਲ ਮਕਾਬਲੇ ਦੇ ਚਹੀਦੇ ਹੋ ਗਿਆ।

ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਮਾਹੰਡ

ਕਿਣਕੇ ਤੇ ਕਲਮ

ਹਰ ਮਿਟ, ਹਰ ਲਫਜ਼, ਹਰ ਨਜ਼ਰ, ਹਰ ਖਿਆਲ ਮਹਾਨ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਆਦਮੀ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਬੰਮਲੂਮੀ ਜਿਹੀ ਧੜਕਣ, ਸਫੈਦ ਦੇ ਖਿਰਛ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤਲਾਸ਼ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਲੋਅ ਸਭ ਸੋਨੇ ਦੀ ਧੂੜ ਦੇ ਕਿਣਕੇ ਹਨ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਲੱਖਕ ਅਚੰਤ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੱਖਾਂ ਕਿਣਕੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਉਹ ਤਦ ਤਾਈਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦ ਤਾਈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਛਲੀ ਦੀ ਸਕਲ ਦੇ ਨਹੀਂ ਢਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਉਸ ਛਲੀ ਦੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੇ ਸਨਿਹਰੇ ਗੁਲਾਬ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕੋਈ ਕਹਾਣੀ, ਕੋਈ ਕਵਿਤਾ ਕੋਈ ਨਾਵਲ ਇਹਨਾਂ ਵਡਮੱਲੇ ਕਿਣਕਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਾਡੀ ਕਲਮ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹੱਦਾਪ ਖਈ ਦੀ ਭਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਦਰਿਆ ਦਿਲੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਵੇ ਤੇ ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸੁਰਜ ਵਾਂਗ ਚਮਕੇ

ਡੇ ਪਾਸਤੋਵਸਕੀ

ਖੁਸ਼ੀ

ਖੁਸ਼ੀ ਭਲਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਕੱਲ੍ਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਖੁਸ਼ੀ ਬੀਤ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀ ਉਹ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਦਿਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਲ ਨੂੰ

ਪ੍ਰਣਾਮ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ

ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਹਾਦਤ . 31 ਜੁਲਾਈ 1940

13 ਮਾਰਚ 1940 ਨੂੰ ਜਨਮਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ ਗੋਲੀ ਥਾਂਡ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮਾਈਕਲ ਅਡਵਾਇਰ ਨੂੰ ਲੰਦਨ ਦੇ ਕੋਕਸਟਨ ਹਾਲ 'ਚ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੇਜ ਕੇ ਮਦਾ ਵਾਸੀ ਦਾ ਵੰਦਾ ਉਮੇਦ ਵਾਲਾ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਗਦਰੀ ਸੂਰਬੀਰ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਉਸ ਨਾਇਕ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਬਨਿਆਵ ਇਨਕਲਾਬ ਹੋ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਕਿਰੋਧ ਇਨਕਲਾਬ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਧਰਮ ਹੋਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕੌਮ ਅਧੀਨਗੀ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਮੰਤ੍ਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜੀਵਨ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਮੌਤ ਹੈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਡਾ ਜਮਾਦਰੂ ਹੱਕ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰਹਾਂਗੇ ਅਸੀਂ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਵਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹਾਰਾਂ ਵਾਰਨ ਲਈ ਤੜਪਰ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ ਇਸ ਮਹਾਨ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਭੱਟ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਰ ਹੋ ਵੀ ਕੀ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਬਦੇਸ਼ੀ ਖੁਨੀ ਜਬਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਫੁਟਕਾਰਾ ਲੁੱਟ ਖਸਾਟ ਅਤੇ ਉਸ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦਾ ਅਤ ਜੋ ਅਮੀਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਗੰਗਾਲੀ ਦੇ ਪੜਾਂ 'ਚ ਪਿਸੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਾਮਰਾਜੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਭਾਰਤ ਲਈ ਖ਼ਰਾਬ ਕਿਰਤੀ ਕੋਲੀ, ਗੁੱਲੀ ਜੁੱਲੀ, ਵਿਦਿਆ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਬਨਿਆਵੀ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਮਹਾਤਮ ਹਨ ਕਿਹੜਾ ਐਸਾ ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਮਨੁੱਖ ਹੈ, ਕਿਰਤੀਆਂ-ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਵਸੀ ਤੇ ਨਾਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਜਿਸਦਾ ਖੂਨ ਉਬਲ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਬਹਿਰ ਹੋ ਯਾਰ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਮਹੱਲ ਉਸਾਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਿੱਛੋਂ ਖਾਝੀ ਤੇ ਕੱਢਲ ਆਕਾਸ਼ ਦੇ ਥੱਲੇ ਸੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਸਮਾਧ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੰਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਨਕਲਾਬ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਵਹਿਣ ਤੇ ਖੜਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕੀ ਜਿਹੜੇ ਖਾਣਖੀ ਅੱਗ 'ਚ ਪਥ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਸ਼ਮਤ ਦੇ ਆਪ ਬਹਿੰਦੇ ਬਣ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਨਕਲਾਬ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹੋ ਇਨਕਲਾਬ ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜਾਮਨੀ ਹੈ।
(ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੀ ਭਾਨਵਰੀਸ ਚ ਪੰਥ ਲੀਡਰ ਵਿਧਾਨ

ਗੋਲਡਨ

ਚੁਗਨੁਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਨਾਉਂਦਾ ਕੋਣ ਹੈ, ਸਾਥੋਂ ਸਾਡਾ ਚੰਨ ਚੁਗਾਉਂਦਾ ਕੋਣ ਹੈ ਆ ਜਗਾਈਏ ਸੀਨ ਦੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਦੀਵਾ ਵੱਖਦੇ ਹੀ ਫਿਰ ਬੁਝਾਉਂਦਾ ਕੋਣ ਹੈ ਭਟਕਣਾ, ਚਿੰਤਾ, ਉਦਾਸੀ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਨਿੱਤ ਵਿਘਨ ਨੀਂਦਾ 'ਚ ਪਾਉਂਦਾ ਕੋਣ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਾਡੀ ਅੱਖ ਵੀ ਝੁਕਦੀ ਨਹੀਂ, ਖਬਰੇ ਉਥੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦਾ ਕੋਣ ਹੈ (ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜੇਤੂ ਪੁਸਤਕ 'ਪਾਣੀ ਉੱਤੇ ਮੀਨਫਾਰੀ' ਹੈ)

ਰਣਜੀਤ ਸਰਾਵਾਲੀ (98143 78105)

ਨਸ਼ਤਰਾਂ

ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਪਾਇ ਸੁਖ ਸ਼ਾਂਤੀ,
ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਵੱਖ ਮਿੱਤਰੇ
...
ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੱਸਿਆ ਦੱਸ ਲਾਇਆ ਸੋਲ ਤੇ
ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਦਿਲੀਆ ਵੱਖ ਨਓ
...
ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੌਰੇ ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਜੁਮਲੇ,
ਨਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਰਾਸ ਆ ਗਏ
...
ਯੋਗੀ ਸਾਧ ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਮਿਲ ਕੇ
ਲਾਹਿਆਂ ਦਾ ਡੋਗ ਵੇਝਦੇ

ਮਨੁੱਖ

ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਬਾਜ਼ ਵਾਂਗ ਅਸਮਾਨੀ ਉੱਡਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਾਤ ਚੁੱਕ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਮਲ ਦਾ ਕਢਤ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇ ਥੱਕਾ-ਥੱਕਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ

ਰੋਟੀ

ਰੋਟੀ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਭੁੱਖ ਕਿਤੇ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭੁੱਖ ਰੋਟੀ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਥੀੜ ਜਿਆਦਾ ਮਤਰਨਾਕ ਸਾਬਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਲਖਬੀਰ

ਵਾਗ੍ਹਾ ਪਰੇਡ... ਕੀ ਹੈ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ?

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ

ਵਾਗ੍ਹਾ-ਅਟਾਰੀ ਥਾਰਡਰ ਉਪਰ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਭੰਡਾ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਪਰੇਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਭੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਚੀਨਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਰਿਕਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਭੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰਜ਼ ਛਿਪਦੇ ਸਲਾਮੀ ਦੇ ਕੇ ਉਤਾਰ ਲਿਆ ਜਾਏ ਤੇ ਸੁਰਜ਼ ਨਿਕਲਦੇ ਕਕਤ ਸਲਾਮੀ ਦੇ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਸਲਾਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫੌਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਵਜਾਈਆਂ ਸਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਿਛਲੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਇਹ ਰਿਵਾਜਿਤ ਓਏ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਜਦੋਂ ਏਥੋਂ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦਿਨ ਛਿਪਦੇ ਹੀ ਨੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਓਏਂ ਜਿਹੜਾ ਬਿਗਲ ਵੱਜਦਾ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਖਾਸ ਤਰਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪਿਛਾਹ ਹਟਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਏਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਓਏ ਸਿਪਾਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਹਵਾਂ ਹਿਲਾਏ ਵਿਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਸ਼ਕਕ ਤੇ ਪੈਰ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਏਥੋਂ ਵਾਹਵਾਂ ਵਾਹਰ ਨੂੰ ਵੱਥ ਕੇ ਵੰਗਾਰਨ ਵਾਲਾ ਪੇਜ਼ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਜਿਹੀ ਪਰੇਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਭੰਡੇ ਦੀਆਂ ਕੌਸੀਆਂ ਫੜ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਕ ਇਕ ਰੱਸੀ ਰੱਸੀ ਰੱਸੀ ਖਿੱਚਦੇ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੇ ਹੋਏ ਭੰਡੇ ਨੀਵੇਂ ਕਰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਧ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਏਥੋਂ ਭੰਡੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਏਹਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਤੋਂ ਰੀਟਰੀਟ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੰਡੇ ਹੇਠਾਂ ਉਤਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਪੇਕ ਕਰ ਲਵੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੇਰ ਸ਼ੇਰ ਨਾਲ ਪੈਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਪਰੇਡ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਏਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕ ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਵਾਹਵਾਂ ਮਾਰਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ ਏਥੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਲੂਟ ਮਾਰਦੇ ਹਨ, ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੰਦੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਾਗ੍ਹਾ ਥਾਰਡਰ ਦੀ ਇਸ ਰਸਮ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ 'ਰੀਟਰੀਟ' ਯਾਨੀ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਇਸ ਰਸਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਬਿਰਿਆ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਸੈਰ ਕਰਨ ਆਏ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਰਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਲੋਕੀਂ ਇਹ ਰਸਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਦੀ ਮਾਤਰ ਕੋਝੇ ਕੋਝੇ ਵਕਝੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਿਪਾਹੀ ਸ਼ੇਰ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਪਰੇਡ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕੀਂ ਤਾਈਆਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਜਦੋਂ ਏਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀਦਰੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਕਹੁਤ ਫ਼ੜਕੀਲੇ ਤੇ ਵੰਗਾਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਹਰੇ ਮਾਰਦੇ ਹਨ।

ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬੈਠ ਇਕ ਸਿਤੰਬ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਹੱਥ ਮਿਲਦੇ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਵਾਕਸੂਦ ਕਹੁਤ ਵਾਰ ਫ਼ੜਕਾਊ ਨਾਹਰੇ ਨਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਰੂਦੀ ਲਾਟੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਭੀੜ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਾਸਤੇ ਚੋਲੀ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸੋ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਵਜਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਏਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਛਿਆਦਾਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਹਾਂ ਪਾਸੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਿਥੇ ਬਿਰਕਾ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਭੰਗੜੇ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਤਸਬੀਰਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਦੀ ਉੱਥ ਕਸੀਂ ਏਧਰ ਕੀ ਐਸ ਐਫ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਦੇ ਆਰਕੈਸਟਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਿਆ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਤਰਜ਼ ਦੇ ਗਾਣਿਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਚਲਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਤਰਜ਼ ਦੇ ਆਰਕੈਸਟਰਿਆਂ ਉਪਰ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਉਪਰ ਦੂਸਰੀ ਤਰਜ਼ ਵੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਏਧਰ ਵੱਲ ਉਪਰ ਕਰਕੇ ਸਨ।

ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਬਹੁਤ ਠੀਕ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਰਸਮ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਚੁੱਤੇ ਵਿਖਾ ਕੇ ਚੇਰ ਚੇਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਪੈਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਪਰੇਡ ਕਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁਝਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵੰਗਾਰਨ ਵਾਲਾ ਪੇਜ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦੋ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸਮਾਰੋਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਜਿਹੜੇ ਭੰਡਿਆਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਚ ਵਾਸਲੀਫਾ ਪਰੇਡ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਚੰਗੀ ਪਰੇਡ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਮਿਸ਼ਮਾਨੀ ਕਰਤੱਬ ਵੀ ਬਾਮਿਲ ਕਰ ਲਵੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਵੰਗਾਰਨ

ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚ ਕਰਵਾ ਲਏ ਪਰ ਜੁੱਤੇ ਵਿਖਾਉਣ ਤੇ ਪੈਰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਖਰੂਦਪਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕੰਮ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੋਝਾ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਡਰ ਹਨ। ਉਤਰੀ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਕਾਰਡਰ ਹਨ, ਇਰਾਕ ਤੇ ਇਰਾਨ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਰਗੋ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਕਬੀਦਗੀ ਤਰੇ ਹਨ ਪਰ ਜੁੱਤੇ ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਾਨਬੰਦਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੋਈ ਰਿਵਾਜਿਤ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਤਲਬ ਰੱਖੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੂਜੀ ਪਿਰ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਮਨਦੇ ਪਰ ਸਥਾਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਕ ਪਿਰ ਬਦਅਮਲੀ ਉਪਰ ਭਾਇੰਦ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਿਰ ਨੂੰ ਅਕਲਮੰਦੀ ਤੇ ਸਤਿਅਤਾ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੀ ਹਰਕਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰੋਜਰਡ ਦੇ ਮੇਜਰ ਯਾਕੂਬ ਅਲੀ ਖਾਨ ਨੇ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਅਕਤੂਬਰ 2010 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਵੱਸੀ ਇਕੋ ਬੰਨਟੀਨ ਵਿਚ ਚਾਹ ਵੀ ਪੀ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਗੱਪਬੱਧ ਵੀ ਮਾਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਸਮਗਲਿੰਗ, ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਦੋਬਾ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਫੋਟ-ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਕਾਰਡਰ ਉਪਰ ਮਹੱਲ ਬਖ਼ਸ਼ੀਗੀ ਭਰਿਆ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅਸੀਂ ਉਮੀਦਾਂ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਹ ਕੋਈ ਰਿਵਾਜਿਤ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸੁਰਖੀ ਸੀ ਕਿ ਵਾਗ਼ਾ ਦੀ ਪਰੇਡ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਐਸ ਐਫ਼ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਜੁੱਤੇ ਲਪਟਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਅੰਦਰੋਂ ਪੋਲੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੂਲਿਆਂ ਤੇ ਗੋਬਿਆਂ ਦੇ ਸੋਝੀ ਦੀਆਂ ਦਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਕਾਇਤਾਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿਚ ਲੱਕ ਦੀ ਦਰਦ ਅਤੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਸੋਜਿਸ਼ ਵੀ ਬਾਮਿਲ ਹੈ। ਉਸ ਖ਼ਬਰ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਵੀ ਐਸ ਐਫ਼ ਦੇ ਫ਼ੀ ਆਈ ਜੀ, ਐਮ ਐਫ਼ ਫ਼ਾਰੂਕੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜੁੱਤੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਲੇਖਕ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸ਼ਧਾਰਨ ਭੁੱਧੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਿਕਾਇਤਾਂ ਸਿਪਾਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੁੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ।

ਸਿਰ ਤੋਂ ਵੀ ਉਪਰੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਫ਼ੋਰ ਦੀ ਚਮੀਨ ਉਪਰ ਪੈਰ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਗੇਢੇ ਤੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਹੁਣ ਦਿਨ ਕੋਟੀ ਕਰ ਵੀ ਲੈਣ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਹੀ ਦਰਦ ਦੋਬਾਰਾ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਦੇਣਗੇ। ਕਿਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਥਾਨ ਇਹ ਕਿ ਇਤਨਾ ਸੋਮਿਸ਼ ਕਾਹਦੇ ਵਾਸਤੇ? ਇਸ ਦਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾਭ ਨਹੀਂ ਜਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਫੇਰਾ ਲਗਾ ਦੇਣਾ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਧੱਕਾ ਹੈ।

ਵਾਗ਼ਾ ਦੀ ਪਰੇਡ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਜੁਧਾਥ ਕਰਨ ਦੀ ਐਲਾਨੀਆ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਮੈਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਜੇ ਕੋਈ ਕਬੀਦਗੀ ਤੇ ਕੋਈ ਬਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ ਵੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵੈਸਲਾ ਜੁੱਤੇ ਵਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਪਿੱਟਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੁਝਾਵਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫ਼ੋਰਦਾਥ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰੇਡ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦਰਬਾਰ ਬਾਨਦਾਥ ਪਰੇਡ ਵਾਸਤੇ ਤਾਈਆਂ ਚਰੂਰ ਮਾਰਨ ਪਰ ਜੁੱਤੇ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਪਰ ਬਰਮ ਕਰੋ। ਬਰਮ ਕਰੋ ਦੇ ਆਵਾਜ਼ੇ ਉੱਠਦੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਾਗ਼ਾ ਦੀ ਪਰੇਡ ਵਾਸਤੇ ਨਵੇਂ ਜੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਨਵੀਂ ਸਿਧ ਤੇ ਨਵੀਂ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਚਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਐਲਾਨੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਹੋਰ ਹਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਮਨਜ਼ੇ ਹੋਰ। ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਮਨਸਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਾਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਦੋਬਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੀਆਂ ਭੁਨਿਆਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਬਣਾਂ ਤੇ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਹਾਕਮਾਂ ਨਈਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

abhai_singh_chd@yahoo.com

ਧਿਆਨ ਹਿੱਤ

ਇਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਜੇਬਲ ਸਾਈਟਸ ਜਿਥੋਂ ਵੇਜਬੁੱਕ, ਟਵਿੱਟਰ ਆਦਿ 'ਤੇ ਤਰਕਬੀਲ ਨਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਗਰੁੱਪ/ਪੇਜਜ਼ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕਬੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ.) ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਈਟਸ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਤਰਕਬੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ। ਤਰਕਬੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਇਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਹੈ www.tarkasheel.org.

ਭਾਰਤ ਬਦਲ ਦੀ ਲਹਿਰਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਹੇਠ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਜੀ ਐਚ ਐਚ ਨੇ 30% ਤੱਕ ਓਥੋਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਕਲੋਰੋਵਾਇਰਸਾਂ ਵਾਧੂਆਂ ਦੀ ਹਲਾਕਾਤਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੋਕਰੋਂ ਕਾਫ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵਾਧੂਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਨਾਲ ਵੀ ਨਾ ਖੁਲਣ ਕਾਰਨ ਵਾਧੂ ਪਰਤੀ ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।

ਮਿਨਟਰੀਅਲ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ

ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ 16 ਸਤੰਬਰ 1987 ਨੂੰ 24 ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤਾ ਇਹ ਮਿਨਟਰੀਅਲ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵਿਤਰਾਸ ਵਿਚ ਇਕ ਮੀਲ ਪੰਕਤੀ ਲਾਗਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜੀ ਐਚ ਐਚ ਅਤੇ ਓਥੋਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਹਲਾਕਾਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਰਦੇ ਦੀ ਬਚਨਬੰਧਤਾ ਪ੍ਰਕਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਵਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਸੰਨ 1990 ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਹਲਾਕਾਤਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 50% ਤੱਕ ਕਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਯੋਜਨਾ ਬਣਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸੰਨ 1990 ਵਿਚ ਲੰਡਨ ਅਤੇ 1992 ਵਿਚ ਬੈਪਨਹੇਮਨ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿਚ ਅੰਸਿਹੇ ਹਲਾਕਾਤਾਂ ਨੂੰ 1995 ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕਦਮ ਬੰਨ੍ਹੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ, ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਬਚਨਬੰਧਤਾ ਪ੍ਰਕਟਾਈ ਗਈ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਧੂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵੇਰ ਵੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਨੂੰ ਅੰਸਿਹੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ।

ਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 2050 ਤੱਕ ਸੰਨ 1980 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਧੂਮੰਡਲ ਵਿਚ ਕਲੋਰੋਵਾਇਰਸਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 10 ਗੁਣਾਂ ਘਿਆਣਾ ਹੋਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਸਿਟਿਆਂ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਾਧੂਮੰਡਲ ਦੇ ਪਰਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਕਲੋਰੋਵਾਇਰਸ ਅਤੇ ਅੰਸਿਹੇ ਹੋਰ ਹਲਾਕਾਤਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕਟ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਵਾਧੂ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ 110 50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ। ਵਾਧੂ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਖੁਲਣ ਆਇਆ ਨੂੰ 3 6 ਲਾਜ਼ ਤੱਕ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਪਲਬਧ ਵਾਧੂ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਹਲਾਕਾਤਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਭਵ ਕਸੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਲੋਰੋਵਾਇਰਸਾਂ ਵਾਧੂ ਅਤੇ ਅੰਸਿਹੇ ਹੋਰ ਹਲਾਕਾਤਾਂ ਦੀ ਹਲਾਕਾਤਕ ਸੰਭਾਵਨਾ

20 150 ਲਾਜ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮੇਧ ਤੱਕ ਓਥੋਨ ਪਰਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਲਹਿਰੀ ਵਿਚ ਪਰਤ ਆਵੇਗੀ।

ਇਸ ਵੱਡੀ ਆਮ ਦੀ ਵਿਕਸਤ ਵਿਚ ਵੀ ਪੁਲਾੜ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਸਾਟ ਵਾਲੇ ਕਾਰਣਾਂ ਵੀ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵੀ ਇਹ ਉਪਲਬਧ ਵੀ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਤੌਰ ਤੇ “ਡੈਡੀਕਲ” ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਿਨਟਰੀਅਲ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਅਹਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅੰਸਿਹਾ ਵਿੱਚ ਡੈਡੀਕਲ 10000 ਓਥੋਨ ਅਟ੍ਰੇਆ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਖ਼ਿਆਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੇਰੋਕ ਅੰਸਿਹੇ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਓਥੋਨ ਪਰਤ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂਤਰਤੀ ਕਰਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸਿਮੇਬਾਈ ਨਿਯੰਤਰਾ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤਰੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋ ਕਰੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੌਰਾਨ ਹੋਦਾ ਹੈ ਕਰੇ ਅੰਸਿਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹਲਾਕਾਤਾਂ ਤੇ ਕਾਫ਼ ਐਚ ਹੋਏ ਵੀ ਸੋਫ਼ ਹੈ ਜੋ ਵਿਗਿਆਨੀ ਵੀ ਅੰਸਿਹੇ ਖ਼ਲ ਹੋਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੇ ਜਾਂ ਅੰਸਿਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਓਥੋਨ ਪਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਕਰੇ ਹਨ ਸਿਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਲਬਧ ਅੰਸਿਹੇ “ਡੈਡੀਕਲ” ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਛਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੇਂਦਰ
98789 50571

ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ : ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਬਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਹਟਾਏ ਜਾਣ

ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਹਿਮ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਥੱਲੇ ਬਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਤਕਰੀਬ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਰਮੀਨੋ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਜ ਮਾਫਕਾਂ ਸੜਕਾਂ ਪੈਦਲ ਹੱਥੀਆਂ ਆਦਿ ਸਣੇ ਸਨਤਨ ਮਾਫਕਾਂ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਮਰਿਟਿਸ ਰੁਪੀਓ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ਰ ਸੰਥਾਸਤਾ ਦੇ ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਨਤਨ 2011 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਨਤਨ ਮਾਫਕਾਂ ‘ਤੇ ਬਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਯੋਜਨਾ ਮੈਂਸਿਫ਼ੇਟ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕਾਜ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਛਿਪੋਰਟ ਕੀਏ। ਸਿਰਫ਼ੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਮਿਟੀ ‘ਤੇ ਤਕਰੀਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਫੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਸਿਹੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਉਸਤੀਫ਼ ਕਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਸਿਰ ਤਹਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਅੰਤਰਿਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਪਟੀਕਨ 19 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੀ.ਟੀ.ਆਈ

ਆਖਿਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਨਲਕੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਾਖੰਡਵਾਦ

ਡਰਬਸ਼ੀਲਾ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬਾਬਰਸ਼ ਲਿਆਈ ਹੋਛਾ ਅਮਲੀਤ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਥੀਏ ਸਕੂਰੀ ਉਪਰਾਲੇ

ਸਿਨਾ ਬੀਡਰਸ਼ਕੁ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਅਮਲੀਤ ਦੇ ਪਿਤਰ ਅੰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬੀਏ ਦੇ ਸਿਨਾਬੇ ਤੇ ਸੋਝੇ ਨਲਕੇ ਵਾਂਗੇ ਵੀਤ ਡਰਬਸ਼ੀਲਾ ਅਨਾਸ਼ਾ ਵੀਨੋਂ ਇਤ ਅਵਚਾਦ ਵੇਲਾ ਵਿੱਤੀ ਕਾਨੀ ਇ ਨਲਕੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਡਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਲੀਬਰ ਹੋਛਾ ਡੀਕ ਹੋ ਜਾਂਝੇ ਡਰ ਅਵਚਾਦ ਵੇਲਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨਾਬੇ ਦੇ ਸੋਝ ਇਸ ਨਲਕੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਡਰਨ ਕਾਨੀ ਇਸ ਦਾ ਤੇ ਅਵੀਟ ਸੋਝ ਪਾਏ ਅਤੇ ਸੋਝਾਂ ਦੀ ਅਮਲ ਨੂੰ ਵੇਖੀਵਾਅ ਵੀਤ ਸ਼ਰਾਨਕ ਬਾਕੀਆਂ ਵੀਨੋਂ ਨਲਕੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸੋਝਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੋਝਾਕ ਸਿਨਾ ਸਿਨਾ ਅਵਚਾਦ ਵੇਲਾਉਣ ਬਾਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕੀਨ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਇ ਇਤ ਨਲਕਾ ਮਿਲਨੇ ਕਾਨੀ ਸ਼ਰਾਤ ਤੋਂ ਕੋਟ ਮਿਲਾ ਕੀ ਅਤੇ ਇਕ ਮਹਾਤਮਾ ਅਵਚਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਅਵੀਆ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬੀਏ ਦੇ ਸਿਨਾਬੇ ਪਿਪਲ ਵੀਨੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਾਨੇ ਵੀਤ ਸੋਝਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਿਨਾ ਇ ਇਸ ਨਲਕੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਚਾਚ ਚਾਚ ਪੀਣ ਬਾਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੀਆਂ ਸਾਕੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਡੀਕ ਹੋ ਸਾਦਕੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਤ ਕਹਿ ਕੇ ਉਤ ਕਾਚ ਕੇਖਲੇ ਤੀ ਕੇਖਲੇ ਅਲੀਪ ਹੋ ਸਿਨਾ। ਅਮਲੀਤ ਅਵਚਾਦ ਵੇਲਾਤ ਸਾਕ ਸੋਝ ਵੀਤੀ ਸ਼ਿਣਤਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਾਏ ਵੀਤ ਕੂਚ ਹੋਣ ਦੀ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਤੇ ਅਵੀਟ ਸੋਝ ਪਾਏ। ਸੋਝਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਖੰਡਵਾਦ ਬਾਨੇ ਸਾਧੂ ਕਰਕਾਉਣ ਕਾਨੀ ਡਰਬਸ਼ੀਲਾ ਜੁਲਾਇਣੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਾਨੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਅਧੂ ਸਤੀਕ ਕੁਮਾਰ ਅਲੀਬਾਸ ਕੁਸਬੰਤ ਕੰਠ ਵਿਚਾਨੀ ਜੁਲੀ, ਸ਼ਰਾਬੀਏ ਸੰਜਾਕਾਨ ਸ਼ਰਾ ਦੇ ਅਧੂ ਕਹਿਰਾਕ ਸਿਖ ਕੂਚ ਕੁਸਬੰਦਕ ਸਿਖ ਕਾਣਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਨੀ ਮਤੀ ਕੇਵਿਲਕਾਨ ਦੇ ਅਧੂ ਮਾ ਸਕੀਨ ਸਿਖ, ਸਮੇਥ ਮਲਿਕ ਬਾਮਬੰਤ ਕੁਸਬੰਤ ਵੇਲਾ, ਸਮੇਥ ਸਿਖ ਕਲਾਏਥ ਵਿਨੂ, ਸਮੇਥ ਸਿਖ ਭਤਰੇਤੀ ਕਲੇਥ ਕੰਠਾ ਪਕਮਿਲਕ ਸਿਖ ਕੰਨਾ ਤੇ ਅਧਾਕੰਠ ਟੀਮ ਵੀਨੋਂ ਨਲਕੇ ਬਾਨੀ ਵਾ ਉਪਰ ਨਾ ਕੇ ਸੋਝਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਬਾਨੇ ਸਾਕਾਕੂਚ ਕੀਤਾ ਸਿਨਾ ਅਤੇ ਵੇਲੀ ਅਵਚਾਦ ਦੀ ਸਾਦਕਾਨੀ ਸੋਝ ਕਾਨੀ ਸ਼ਰਾਨਕ ਸੋਝਾਂ ਨਾਲ ਸਕੀਂ ਕੀਨਕਾਤ ਕੀਤੀ ਕਾਨੀ ਤਾਂ ਅਵਚਾਦ ਅਨੁਸਾਕ ਪ੍ਰਕਟ ਹੋਏ ਬਾਨੇ ਸੋਝੀ ਵੇਲੀ ਜੁਲਾਕ ਨਾਨੀ ਮੀਨਿਅਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕੀ ਵੇਲੀ ਅਮਲਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਨਿਅਾ ਸੋ ਨਲਕੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਡੀਕ ਹੋਇਆ ਹੋਛੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਅਵਚਾਦ ਕਾਕਨ ਨਲਕੇ ਬਾਨੀ ਕਾ ਤੇ ਕੀਤਾ ਸਕਾ ਹੁੰਦੀ ਕਾਨੀ। ਇਸ ਨਲਕੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਟੈਸਟ ਕੀ ਅਧੂਆਂ ਵੀਨੋਂ ਸਕੀ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਮੈਨੀਟੇਨਨ ਵਿਚਾਕ ਵੀਨੋਂ ਕਰਕਾਨਿਆ ਸਿਨਾ ਇਸ ਦੀ ਕੰਪੇਕਟ ਵਿੱਚ ਇਤ ਕਰਨ ਕੀ ਇ ਇਤ ਪਾਣੀ ਪੀਣ

ਕੀਨ ਤਾਂ ਤੇ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਨੇ ਵੀ ਕਰੀਬਕ ਕੀਨ ਨੂੰ ਡੀਕ ਕਰਨ ਕਾਨੀ ਹੋਛਾ ਤੀਤ ਮੇਰੁਕ ਨਹੀਂ। ਅਧੂਆਂ ਵੀਨੋਂ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਤ ਸਿਨਾ ਕੰਪੇਕਟਾ ਸਿਨਾ ਇ ਅਵਚਾਦ ਵੇਲਾਉਣ ਪਿਛੋਂ ਡਰਬਸ਼ੀਲਾ ਅਨਾਸ਼ਾ ਦੇ ਟੇਥੇ ਕੰਠ ਨਾਲ ਮੇਟੀ ਕਮਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹਿੱਤ ਜੁਝੇ ਹੋਏ ਕਨ। ਨਲਕੇ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਕਰਨ ਕਾਨੀ ਸਕੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕੀਨ ਕਾਨੀ ਕਰਕੇਸ਼ ਕਰਨ ਕਾਨੀ ਵੇਲਾਤ ਸਿਨੂਜ 24 ਦੀ ਟੀਮ ਮੇਰਿਤ ਅਸਤੋਤਾ ਦੀ ਅਲਾਵਾਨੀ ਹੋਛਾ ਕਾਨੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕੰਠ ਨਾਲ ਕਰਕੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਾਨੀ। ਵੇਲਾਤ ਦੀ ਟੀਮ ਵੀਨੋਂ ਡਰਬਸ਼ੀਲਾ ਜੁਲਾਇਣੀ ਦੇ ਅਧੂਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤ ਕੀ ਟੀ ਕੀ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਏ ਕਾਨੇ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੈਸਟ ਕੀ ਕੰਪੇਕਟ ਕੀ ਵਿਚਾ ਕੇ ਸੋਝਾਂ ਨੂੰ ਅਧੀਕਰਾਕਾਨ ਤੋਂ ਕਰਕਾ ਦੀ ਅਮਲ ਕੀਤੀ ਕਾਨੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਨੂਜ ਨੇਕਨ ਵੇਲਾਤ ਦੀ ਟੀਮ ਵੀਨੋਂ ਕੀਨਕ ਅੰਨਾ ਦੀ ਅਲਾਵਾਨੀ ਹੋਛਾ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਰਕੇਸ਼ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕੰਠ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕਾਨੀ ਅਤੇ ਸੋਝਾਂ ਨੂੰ ਅਧੀਕਰਾਕਾਨ ਤੋਂ ਕਰਕਾ ਸਿਨਾਨਕ ਬਾਨੇ ਜੁਝੇਤ ਕੀਤਾ ਸਿਨਾ। ਇਸ ਸੋਝੇ ਵਿੱਚ ਅਧੂਆਂ ਵੀਨੋਂ ਸੋਝੇਸ਼ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਕੀ ਸਾਕਾਕੂਚਤਾ ਮਹਿਮ ਕਲਾਨੀ ਕਾਨੀ ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਵੇਲੇ ਸਿਨੇ ਮਿਲੇ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਪਾਖੰਡਵਾਦ ਸੋਝੀ ਅਮਲੀਤ ਦੇ ਪਿਟ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵੀਤ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਝ ਕੰਪਟ ਬਾਨੇ ਕੰਠੇ ਪੇਤਰਕਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਡਰਬਸ਼ੀਲਾ ਕਰਕੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੋਝਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੰਠਟ ਕਾਨੀ ਸ਼ਰਾਤਾਕ ਕਰਨ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਸੋਝੀ ਅਵਚਾਦ ਵੇਲਾਉਣ ਬਾਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਕਰਕਾਨੀ ਕਰਕਾਉਣ ਕਾਨੀ ਉਚਤ ਅਧੂਆਂ ਵੀਨੋਂ ਕੇਸ਼ਤੀ ਕੇਸ਼ ਅਮਲੀਤ ਨੂੰ ਮਕਾ ਪੇਤਰਤ ਹਿੱਤਾ ਸਿਨਾ ਪਰ ਸੋਝਾ ਸਕੀਂ ਕੀਤ ਸਾਣ ਦੇ ਕਾਕਾਕੂਚ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਨ ਵੀਨੋਂ ਇਸ ਸੋਝੇ ਵਿੱਚ ਵੇਲੀ ਕੇਸ਼ਕਨ ਨਹੀਂ ਸਿਨਾ ਸਿਨਾ। ਸਿਨਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧੂਆਂ ਵੀਨੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਪਟੀ ਕਮਿਨਕਾਨ ਕਾਕਸ਼ੀਤ ਸਿਖ ਸੋਝਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾ ਪੇਤਰਤ ਹਿੱਤਾ ਸਿਨਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਹਿਪਟੀ ਕਮਿਨਕਾਨ ਵੀਨੋਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਸੋਝੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝਤ ਕਾਕਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਕੇਸ਼ ਵਿੱਤੇ ਕਾਨੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਨ ਵੀਨੋਂ ਕੀ ਵੇਲਾਤ ਕਾਕਾਨੀ ਕਰਕੇਸ਼ਾਨੀ ਸੋਝਾਂ ਦੇ ਕੰਪੇਕਟ ਨਾਲ ਨਲਕਾ ਪੁਟਾਨਾ ਹਿੱਤਾ ਸਿਨਾ ਪਰ ਇਤ ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਉਪਰ ਸੋਝਾਂ ਦੀ ਅਮਲ ਕਾਨੀ ਕਾਨੀ ਸੋਝਾਂ ਕੀਤਾਤ ਤੇ ਇਨਕੂਲ ਕੇਟ ਹੋ ਕਾਨੀ।

ਕੁਸਬੰਦਕ ਸਿਖ ਕਾਣਾ,
ਸਤੀਕ ਕੁਮਾਰ ਅਲੀਬਾਸ

ਭੱਜੋ ਨਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲੋ

ਚਾਰਲਸ ਸਪੈਂਸਰ ਫਰੈਂਚ

ਭਰਾ: ਜਦੋਂ ਮਨਦੁਰ ਚੰਦੂਰ ਨੇ ਓ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਫੌਰ ਸਹਿਤ ਕਰੇ ਸੀ ਤਾਂ ਸੋਚਾਂ ਨੇ ਫੌਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਬੇਨੀਆਂ। ਪਰ ਸਿਪਾਹੀ ਆਪਣੇ ਕਰਾ ਰੋਣਾ ਨੂੰ ਪਰਿਧਾਨਕੇ ਸੀ ਉਹ ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਭਾਂਡ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਏ ਉਹ ਆਪਣੀ ਚੰਦੂਰ ਨਾਮ ਨੇ ਕੇ ਮਨਦੁਰਾਂ ਨਾਮ ਇਸ ਕਰੇ। ਫੌਰ ਦੇ ਅਭਾਸ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਮੁੱਠੇ ਸੀ। ਪਰ ਤਤਕਾਲ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਮ ਅਭਾਸ ਕੀ ਕਰਦੇ? ਅਭਾਸ ਸਿਪਾਹੀ ਕਰ ਕਰੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਨਦੁਰਾਂ ਦੀ ਫੌਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਬਜਾਈ ਪਰ ਕੀਤੀਆਂ ਫੌਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਉਹ ਦੀ ਡੰਡੇ ਹੋ ਗਏ। ਫੌਰ ਸੋਚਾਂ ਨੇ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੋਟਾਨ ਤੋਂ ਫੌਰ ਮੰਨਕਾਰੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਨਦੁਰਾਂ ਨਾਮ ਕਰਦੇ ਸਦੀ ਕੀਤਿਆ। ਪੰਜਾਹ-ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਖ਼ਾਸਤਰ ਰੂਥ ਕਰਦੀ ਆ ਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਜਿਥੇ ਪੇਤਰੋਕਰਾਹ ਰਾਜਸ਼ਾਲੀ ਦੀ ਕੀਮ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੀ ਸੇਠ ਲੀਆਂ ਰੂਪਰਿਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਝਣ ਦੀ ਰਹੂਂ ਨਿਯਮ ਕੇ ਅਲੀਪ ਹੋ ਗਈ।

ਸੰਤੋਖੀ: ਅਲੀਪ ਵਿਥੋਂ ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਭਰਾ?

ਭਰਾ: ਅਲੀਪ ਤੇ ਸਦਾ ਹਾ ਮਨੁੱਖ ਕੇ ਇ ਸਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਮਨਦੁਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਰੇ ਅਭਾਸਾਂ ਕੀ ਮਿਤਨੀ ਤਿੰਨ ਪੰਜ ਕੀਤੀ ਉਹ ਉਥੇ ਦੀ ਮੰਨਕਾਰੀ ਇਸ਼ਾ ਕਦੀ ਹੋਸ ਕਰੇ। ਮਨਦੁਰਾਂ ਦੀ ਸਕਰਾਹ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਸ਼ਹੀਦਾਹ ਕਰੇ ਸਦਾਹ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਦੀ ਸ਼ਹੀਦਾਹੀ ਅੱਜ ਤੋਂ ਸਦੇ ਰੂਥ ਦੇ ਮਨਦੁਰਾਂ ਦੀ ਹੋਈ। ਜਿੰਨੇ ਕਾਕਾਕੇ ਨੇ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੋਚਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰੂਥ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੁਣ ਸਦੇ ਮਨਦੁਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ। ਜਿੰਨੇ ਇਸ ਸਦਾਹ ਕਦੀਕ ਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਸਭ ਹੁਣ ਮਨਦੁਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨੇ, ਜਿੰਨੇਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਨਾਂ ਇਸ ਦੇ ਰੂਥ ਤੇ ਰਹੂਂ ਦੀਆਂ ਆਨਾਂ ਨੇ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਮਨਦੁਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨੇ। ਜਿੰਨੇ ਕੀ ਰੋਥ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੀਸ ਕੀਤੀਆਂ-ਅਭਾਸ ਦਾ ਖ਼ਾਸਤਰ ਕੇ ਉਹ ਮਨਦੁਰਾਂ ਦਾ। ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਕੀ ਅੰਤਰ-ਕੀਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਨੇ ਉਹ ਸਦੇ ਮਨਦੁਰਾਂ ਦੇ।

ਰੂਪਰਾਮ: ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਸੋ ਕੀਸ ਦਾਤੀ ਸੀ ਉਸਨੂੰ ਸੇਧਿਨ ਨੇ ਪੁਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਭਰਾ: ਹਾਂ ਪੁਰਾ ਕੀਤਾ। ਪੇਤਰੋਕਰਾਹ ਰਾਜਸ਼ਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਦੇ ਕਦੀਕ ਕਦੀਕ ਸੋਚਾਂ ਕੀਸ ਕੀਤਰ ਦਾ ਕੀਤੀ ਨਿਯਮਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੋਥ ਸ਼ਹੀਦੀ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮਨਦੁਰ ਤਾਂ ਕਦੇ ਤੀਨ ਤੇ ਪੀਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਡੰਡਾਂ-ਕੀਤੀ ਕਾਨੀਆਂ ਹੁਣ ਦੇ ਕੇਤੀਆਂ ਸਿਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀ। ਪੰਜ ਹੱਥ ਲੰਮੀਆਂ ਕਾਥ ਰੱਥ ਕੀਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ

ਵਿੱਚ ਦਸ-ਦਸ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਪੰਛਿਕਾਹ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀ। ਰੂਥ ਦੀ ਡੰਡ ਕਤੂਰ ਕਰਾਕੇ ਦੀ 'ਚ, ਪੇਤਰੋਕਰਾਹ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਤੇਰ ਸਿਪਾਹੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨਾਮ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਰ ਸਦਾ ਰੂਥ ਕਰਕੇ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਕੇ।

ਸੰਤੋਖੀ: ਪੰਛਿਕ ਸਿਤੀ ਕਰਾ?

ਭਰਾ: ਸੰਤੋਖੀ ਭਰਾ! ਕੇ ਤੂੰ ਡੰਡ ਵਿੱਚ ਉਥੇ ਕਦੇ ਤਾਂ ਸਥਾ ਸੇਧ ਕੇਸੇ ਸੋ ਰਾਥ ਲੀਓ ਕੀ ਕਾਥ ਨਿਯਮਤਾ ਕੇ ਉਹ ਪੀਤਰਾਂ ਪਾਣੀ ਕਰ ਕੇ ਤੇਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ-ਕੀਤੀਆਂ ਪੁਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੇ ਪਰ ਕਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਤਾ ਲੱਭੂ ਕਿ ਤੇਰੀਆਂ ਪੁਰਾਂ ਕੀਤੇ ਅੰਧਾਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਣੀਓ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮਨਦੁਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੀਸਾਂ ਦੀਆਂ ਅਭਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਰਾ ਪੈਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਕੀਸ ਕਾਕਰ ਕਦੇ ਕੀਤਰਾ ਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਰੂਪਰਾਮ: ਸੋਚਾਂ ਦਾ ਕਾਕਰ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਸਿਧਾ, ਉਥੇ ਕਿੰਦਰੀ ਕਾਕਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰੋਥ ਕੀਓ?

ਭਰਾ: ਮਨਦੁਰਾਂ ਦੀ ਸਕਰਾਹ ਨੇ ਰੂਥੀਤ ਰੂਥਮ ਵਿੱਚਾ ਤੇ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਕਾਥੇ ਕਾਥੇ ਅੰਤਰਾ ਤੇ ਕੇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਦੁਰਾਂ ਨੇ ਕੀਸ ਕਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੋਚਾਂ ਨੂੰ ਕਰਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੋ ਮਨਦੁਰਾਂ ਦੀ ਸਕਰਾਹ ਇਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਕੀ ਅਲੀ ਰੱਥ ਕੀਤੀਆਂ। ਸੋ ਸੋਥ ਦਾ ਕੀਸ ਡੰਡ ਕੇ ਆਦਮੀ ਕਰਕੇ ਸਦੀ ਤਿਆਹ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਅਲੀ ਕਰਾ ਮੰਨਕਾਰੀ ਤੇ ਕੰਮ ਕੀ ਦੇਵਾਕੇ—ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋ ਮਨੁੱਖ ਕਰ ਕਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਥਾਂ ਦੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਰੀ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਦੀ ਅਭਾਸ ਵਿੱਚ ਰੂਥ ਦੀ ਕਦੀਕ 'ਚ ਕਾਥ ਕੇ ਮਨਦੁਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾ ਕਾਨੀਆਂ ਮਨਦੁਰਾਂ ਦਾ ਰਾਥ ਕਾਨੀਆਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਦੀ ਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਕੇਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਥਰਾਣੀਆਂ ਕੰਮ ਡੰਡ ਕੇ ਕੀਤ ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ।

ਸੰਤੋਖੀ: ਜਦੋਂ ਕਮਿਨ ਅਭਾਸ ਉਹ ਦੇ ਰੂਪਰਿਥੇ ਤੇ ਕਾਕਰਾਨੇ ਸਦੇ ਕੇਰ ਸਦੇ ਤਾਂ ਸੰਥਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਥੋਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਭਰਾ: ਨੇਥਰ-ਕਾਕਰ ਕੀ ਸੋਚਾਂ ਨੂੰ ਡੰਡ ਕਰੇ।

ਰੂਪਰਾਮ: ਹੁਣ ਕਾਨੀਤਕਰੀ ਕੇਵੇਰੀ ਪਾਣੀ।

ਭਰਾ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਧ ਇਸ਼ਾਨੇ ਰਾਥਮ ਦਾ ਪੈਸਾ ਕੀਤਾ ਦੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ? ਮਨਦੁਰਾਂ ਦੀ ਸਕਰਾਹ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇਣ ਦਾ ਇਤਿਜਾਮ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਇੰਕਲੀਫ਼ ਕਾਨੀਆਂ ਅਭਾਸਤਾ ਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਰੂਥੇ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨੀਯ ਰਾਥਮ ਹੋ ਗਈ। ਰੂਥ ਕੀਤਾ ਮੋਟਾ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਡੰ

ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਰੂਸ ਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਪੂਰਬੀ ਕਿਨਾਰੇ ਤੋਂ ਪੱਛਮੀ ਕਿਨਾਰੇ ਤੱਕ ਕੋਲਗਾਂਡੀ ਤੇ ਜਾਈਏ ਤਾਂ 15 ਦਿਨ 15 ਰਾਤਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ।

ਦੁਖਰਾਮ: ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਪਰਾਰਾ ਤਾਂ ਭਰਾ? ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਰਾਤ ਹੀ ਲੱਗਦੀਆਂ ਰੂਸ ਤਾਂ ਫੇਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੋਵੇ।

ਭਰਾ: ਹਾਂ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਜਿਹੇ ਸੱਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਇਕੱਠੀ ਜੋੜੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਰੂਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਜੋਕਾਂ ਬਹੁਤ ਘਬਰਾਈਆਂ ਪਰ ਸਾਲ ਭਰ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਤਾ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਜਰਮਨ ਹਾਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜੋਕਾਂ ਘਬਰਾਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਸਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਬੇਨਸ਼ਵਿਕਾਂ ਤੇ ਧਾਕਾ ਥੇਲ ਦਿੱਤਾ।

ਦੁਖਰਾਮ: ਬੇਨਸ਼ਵਿਕ ਕੌਣ ਐ ਭਰਾ?

ਭਰਾ: ਰੂਸ 'ਚ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਸ਼ਵਿਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ।

ਦੁਖਰਾਮ: ਤੇ ਬੇਨਸ਼ਵਿਕ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀ ਐ?

ਭਰਾ: ਬੇਨਸ਼ਵਿਕ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਇਕ ਈ ਨੇ। ਚਰਚਿਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵਿਲਾਇਤ ਦਾ ਯੁੱਧ ਮੰਤਰੀ ਸੀ ਉਹ ਤਾਂ ਬੇਨਸ਼ਵਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਖਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਦੁਖਰਾਮ: ਇਹੀ ਚਰਚਿਲ ਨਾ ਭਰਾ? ਜੋ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਵਿਲਾਇਤ ਦਾ ਮਹਾਂਮੰਤਰੀ ਸੀ।

ਭਰਾ: ਹਾਂ, ਉਹੀ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਦਲਦਾ ਰਹੇ ਉਸਨੇ ਭੀ ਆਪਣੀ ਪਲਟਨ ਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਿਆ। ਫਰਾਂਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਲਟਨ ਭੰਜੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵੀ। ਜਾਪਾਨ ਨੇ ਵੀ। ਚੀਨ ਬਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਪਲਟਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰੂਸ ਭੰਜੀ? ਕਿਉਂ ਭੰਜੀ? ਕੀ ਰੂਸ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਇਕ ਉਂਗਲੀ ਵੀ ਜਮੀਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ?

ਦੁਖਰਾਮ: ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਜੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਜੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਛੇ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀਆਂ ਜੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਪੰਜ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗਾ, ਫੇਰ ਬੰਬਰੀ ਦੀ ਮਾਂ ਕੱਦ ਤੱਕ ਪੈਰ ਮਨਾਵੇਗੀ?

ਭਰਾ: ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਜੋਕਾਂ ਗਲਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੇ ਚਿਲਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਛਾਪ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਕਿ ਬੇਨਸ਼ਵਿਕ ਬੰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ, ਭੁੱਖਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ

ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਮਸਜਿਦਾਂ ਮੰਦਿਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਹਰਾਮ-ਹਲਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਕੀ ਆਦਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਭੂਨ ਵੈਲਾਏ ਜਾਣ ਲੱਗੇ।

ਦੁਖਰਾਮ: ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਰਾ ਉਹ ਇਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨਗੇ ਜੋਕਾਂ ਸਮਝਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੁਖ, ਅਣਪੜ੍ਹ ਹੁੰਦੇ ਐ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੂਨ ਸੱਚ ਕਹਿ ਕੇ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਰਾਹ ਦੇ ਪਿਲਾਫ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੁਝਿਅਤ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਭਰਾ: ਹਾਂ, ਵੱਖ ਭਰਾ! ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਇਹੀ ਜੋਕਾਂ ਨੇ, ਜੜ੍ਹ ਕੱਟਣਾ ਬੰਗਾ ਐ ਕਿ ਪੱਤੇ ਝਾੜਣੇ ਚੰਗੇ ਐ?

ਦੁਖਰਾਮ: ਜੜ੍ਹ ਕੱਟਣਾ ਚੰਗਾ ਐ ਭਰਾ।

ਭਰਾ: ਪਰ ਜੋਕਾਂ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਧੁੜਕ ਰੱਖ ਸਕਦੀਆਂ, ਵਿਲਾਇਤ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਜੋਕਾਂ ਰੂਸ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਸਤਿਆਨਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਪ ਬੰਦੂਕ, ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਭੇਜ ਰਹੀ ਐ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਮਾਲ ਲੱਦਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਖਲਾਸੀਆਂ-ਮਲਾਹਾਂ ਨੇ ਜਹਾਜ਼ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ। ਫਰਾਂਸ ਦੀਆਂ ਪਲਟਨਾਂ ਲੜਨ ਦੇ ਲਈ ਰੂਸ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਜਾਨ ਜੋਖਮ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਤਾਂ ਪਲਟਨਾਂ ਵਿਗੜ ਗਈਆਂ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪਲਟਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੀ। ਰੂਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੁਣ ਜੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਨ ਤੇ ਖੇਡਣਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਖੇਡ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਜੋਕਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਕਿ ਆਪਣੀ ਪਲਟਨ ਨੂੰ ਜੇ ਉੱਚੇ ਲੜਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਤਾਂ ਬੇਨਸ਼ਵਿਕਾਂ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਲਟਨਾਂ ਵਾਪਸ ਭੁਲਾ ਲਈਆਂ। ਪਰ ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਬੈਠਦੇ ਕਿਵੇਂ? ਰੂਸੀ ਜੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਜਰਨੈਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਇਧਰ ਉੱਧਰ ਲੜ ਰਹੇ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ: ਰਵਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਜੇਤੋ

ਲੜੀਵਾਰ 'ਭੱਜੋ ਨਾ, ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਬਦਲੋ' ਬਾਰੇ

ਲਗਾਤਾਰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਚਿੰਤਕ ਰਾਹੁਲ ਸੰਕ੍ਰਤਾਇਨ ਦੀ ਇਹ ਨਿਖਤ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ' ਵਿੱਚ ਲੜੀਵਾਰ ਛਾਪੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਣ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਸਟੇਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨਿਖਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛਾਪਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਦਾ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਆਖਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕ੍ਰਿਕਟ ਦਾ ਭੂਤ

ਜਗਦੇਵ ਰਾਮਪੁਰਾ

ਬਦਲ ਰਹੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਮਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਸਭਾਵਿਕ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਸਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪਹੁੰਚ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੀਣਾ ਦੁੱਭਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਵੀ ਭਾਗ ਪਿਆ ਅੱਜ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਛੇਂਦ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੋਗਲੋਨ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਠਕ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀ ਨੌੜਲੀ ਰਿਥੇਡੇਵਾਰੀ ਦੇ ਆਏ ਨੜਕੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਨੜਕੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤੇ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹਾਂ ਅਸਲ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਮੈਂ ਤੇ ਜੈਣਾ ਸਿੰਘ ਅਗਲੀ ਬਾਮ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋਸ ਪਤ ਤ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਲੰਬੀ 'ਚ ਤਿੰਨ ਆਦਮੀ ਤੇ ਚਾਰ ਔਰਤਾਂ ਮੇਜੇ ਤੇ ਬੈਠੀਆਂ ਸਨ ਇੱਕ 17 ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਨੜਕਾ ਪੀੜਤੀ ਤੇ ਗੋਡਿਆਂ 'ਚ ਸਿਰ ਦੇਖੀ ਬੈਠਾ ਸੀ ਘਰ ਦੇ ਮਖੀ ਨੇ ਉਸ ਨੜਕੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬੀਮਾਰ ਹੈ ਇਹ ਮਰ ਜਵਾਈ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਾਡੀ ਨੜਕੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮਰੀ ਨੜਕੀ ਨੇ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਏਥੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਅਸੀਂ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਮੁਢਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਆਰੰਭੀ

ਉਸ ਨੜਕੇ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਨੜਕੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋ ਭਰਾ ਹਾਂ ਅਸੀਂ 30-35 ਕਿਲੋ ਜਮੀਨ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਮਰੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਨੜਕੇ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਮਰੇ ਦੇ ਨੜਕੇ ਤੇ ਇੱਕ ਨੜਕੀ ਹੈ ਵੱਡੇ ਨੜਕੇ ਦੀ ਬਾਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਮੈਂ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਨੜਕਾ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਬੀਮਾਰ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬੀਮਾਰ ਹੈ ਤੇ ਗੋਡਿਆਂ 'ਚ ਸਿਰ ਦੇਖੇ ਬੈਠਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਸਾਰੀ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਸੌਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬੀਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਨੜਕੇ ਦੀ ਮਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਮੈਂ ਦਸਦੀ ਹਾਂ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਦਸਵੀਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਸਾਡੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਕੁਝ ਬਣ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਹ ਸਾਡੀ ਗੱਲ

ਸੁਣਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕੂਲਾਂ ਆਉਣ ਸਾਰ ਬਸਤਾਂ ਘਰੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਬਾਮ ਪਈ ਤੇ ਘਰੋਂ ਬਾਪਾ ਜਿਹਾ ਢੁੱਕ ਕੇ ਨੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਖੇ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖੇਡਣਾ ਚੱਲਿਆ ਮੀਂਹ ਜਾਵੇ ਹਨੇਰੀ ਜਾਵੇ ਇਹਦਾ ਨਿੱਤ ਰੋਕ ਦਾ ਇਹੋ ਕੰਮ ਸੀ ਜੋ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਨੂੰ ਪਤਨ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਤੇ ਮਰੀ ਗੱਲ ਅਣਸਣੀ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਇਸ ਦੀ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਰੁਝੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਵਤੀਰਾ ਵੇਖ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪਰ ਇਹ ਮਰਾ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦਾ ਜਦ ਇਸਦੇ ਪਪਰ ਸਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਸ ਦਾ ਪਾਪਾ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਤੁਰਾ ਲਾਡਲਾ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰੋਜ਼ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਬਾਹਰ ਖੜੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਰੁੱਖ ਰੁਖਾਏ ਆਏ ਸਨ ਤੇ ਮਰਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿੱਧੇ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਹੀ ਚਲੇ ਗਏ

ਅੱਗੇ ਸਾਡਾ ਇਹ ਨੜਕਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲਦੇ ਮੇਡਿਆਂ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖੇਡਣ 'ਚ ਮਸਤ ਸੀ ਇਹਨਾਂ ਮਛੇ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ 'ਚੋਂ ਬਲਾ ਕਿ ਉੱਥੇ ਹੀ ਦੇ ਚਾਰ ਬੰਪੜ ਜੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਵੜਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਆਏ ਘਰ ਆ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਮਛੇ ਦੀ ਕੋਟ ਮਾਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਮੈਂ ਜਾ ਕੇ ਮਸਾਂ ਡੁਭਕਾਇਆ ਪੜ੍ਹਤਾਨ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਨੂੰ ਬਿਠਾ ਕੇ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਨੜਕੇ ਦਾ ਬਾਪ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਬਾਈ ਜੀ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਪੇਰਾਂ ਸਿਰ ਜਾਵੇਗਾ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੁਆਨ ਨੜਕੇ ਦੀ ਕੋਟ ਮਾਰ ਕਰੇ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਿ ਆਹ ਦਿਨ ਵੀ ਵੱਖਣੇ ਪੈਣਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਗਲਤੀ ਬਾਹਰੋਂ ਕਰਦਾ ਬੱਸ ਉਹ ਦਿਨ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਲ ਬੀਤ ਇਹਨਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਛੱਡੀ ਤੇ ਮਸਾਂ ਵੀ ਮੱਲ ਲਿਆ ਇਹ ਦਸਦਿਆਂ ਨੜਕੇ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਲੰਬਾ ਹੁਕਿਆ ਲਿਆ ਮਰੇ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਜੈਣਾ ਸਿੰਘ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਨੋਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ

ਨੜਕੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੇ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਉਸਦਾ ਬਾਪ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਅਸੀਂ ਇਹਨੂੰ ਤਪੇ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਅਸੀਂ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਖਾਂਦਾ ਪੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਬੋਲਦਾ ਚਲਦਾ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਸਿਰ ਸੱਟ ਕੇ ਪਿਆ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਅਸੀਂ ਉਸ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦਵਾਈ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਫਰਮਾਸੀ ਬਨਿੰਡ ਡਾਕਟਰ ਰਾਇਲ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦਵਾਈ ਲਈ ਉੱਥੋਂ ਕੋਈ ਵਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਅਸੀਂ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਤਾਂ ਹੋਏ ਪਰ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ। ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਧਨੇਲੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਟਰੀ ਲੈ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਇਸਦੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸ਼ਾਟ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਇਹ ਹੋਰ ਜਿਆਦਾ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਦਵਾਈ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਇਸਦੀ ਸਿਹਤ ਬਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਡੇ ਇਸਦੀ ਹਾਲਤ ਬੱਚੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਾਡੇ ਗਿਬਰੇਟਾਰ ਸਾਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਚੰਨਿਆਂ ਬਾਥਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਾਣ ਲਈ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਡਾਕਟਰੀ ਮਰਚ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੰਡਾ ਹੁਣ ਨੂੰ ਕਦਾ ਨੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਕਸਰ ਆ ਓਥੜੀ ਹੈ ਮਛੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰਾਹ ਵੀ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢਾਂਚਾ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਕਿਸੇ ਗਿਬਰੇਟਾਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਸਿਆਣੇ ਦੀ ਦੱਸ ਪਾਈ, ਅਸੀਂ ਮੰਡੇ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਵਾਰੀ ਆਉਣ ਤੇ ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਲਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਛੋਪੜ 'ਚ ਮੱਥਾ ਨਹਾਉਣਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਟੂਟਾ ਟੱਪ ਗਿਆ ਸੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਓਪਰੀ ਬੇਅ ਚਿਬਤ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਬੇਅ ਵੱਡੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਬੰਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਸਾਡੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿਉ ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਆਸ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਫਰੇਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਲੜਕਾ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਬੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲੇ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਚੇਲਾ ਇੱਕ ਨਾਰੀਅਲ ਲੈ ਕੇ ਬਾਬੇ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ। ਬਾਬੇ ਨੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਖੋਮਦੀ ਬੰਨ ਕੇ ਕੋਈ ਮਤਰ ਜਿਹਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਮਾਰੇ ਤੇ ਨਾਰੀਅਲ ਨੂੰ ਅੰਗ ਲੀਰਾ ਗਈ। ਠੰਡਾ ਹੋਣ ਤੇ ਨਾਰੀਅਲ ਤੇ ਪੰਥਰ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨਿਕਲੇ। ਇਹ ਵੇਖ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਵਾਰਿਆ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਕੋਈ ਫੂੜ ਚਿਬਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਓਕੀਆਂ ਭਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਸ ਦੇ ਦੱਸੇ ਟੂਟੇ ਟਾਮਟੇ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਬਾਬੇ ਨੇ ਜੇ ਭੇਟਾ ਮੰਗੀ ਅਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਫਰਾ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸੇ ਰਾਹ ਤੁਰਦਿਆਂ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਵਡਭਾਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰੇ ਤੇ ਜਾ ਬੈਠਨ ਲਈ। ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਭਰੇ ਚ ਵਹਿੰਦੀ ਧਾਰ ਹੇਠ ਵੀ ਨਹਾ ਕੇ ਲਿਆਏ ਪਰ ਲੜਕੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਹੀਂ ਸਹੀ। ਘਰ

ਆ ਕੇ ਬੇਤਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੜਕੇ ਦੇ ਇਸ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਨੱਖ ਤੇ ਉੱਪਰ ਖਰਚ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੱਡੀ।

ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਨ ਉਪਰੰਤ ਅਸੀਂ ਪੀੜਤ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਹ ਪੀੜਤੀ ਸਮੇਤ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਏ। ਸੇਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਖੰਡੀ ਬਾਬੇ ਦੇ ਨਾਰੀਅਲ ਦੇ ਟੁਕ ਵਾਂਗ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੇਤਾ ਗਲਾਸ ਕਰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਟੁਕ ਵਿਖਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਲੜਕੇ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਭਾਂਝ ਲਈ ਵਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਪਣ ਤੋਂ ਲੜਕਾ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਜਦ ਗੱਲ ਹੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋੜਾ ਆਰਾਮ ਦੀ ਅਵਸਥਾ 'ਚ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਲੱਗਾ। ਬਿਨਾ ਯੋਕ ਉਹ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦਾ ਬੈਕੀਨ ਤਾਂ ਸੀ ਹੀ ਪਰ ਪੜਾਈ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਨਾਪਰਵਾਹ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਚਾਅ 'ਚ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਪ ਉਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਲਿਖਾ ਕੇ ਛੁਡਾ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਸਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦਾ ਫੂੜ ਸਵਾਰ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਇਸ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਫਟਕਣਾ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਟ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਵਾਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਫਰਿਆ ਭਰ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਘਰ ਕਰ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਮਝਾਉਣ ਤੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰੇਸਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਸੰਮਹਨ ਨੀਂਦ ਲਈ ਮੰਜੇ ਤੇ ਪੈਣਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਕੀਰਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਵਾਕ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਦੇ ਮੰਜੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦਾ। ਜੇ ਘਰਦੇ ਉਸਨੂੰ ਮੰਜੇ ਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸੰਮਹਣ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਉਸਾਰੂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਂ ਉਸਦੇ ਅਚੇਤ ਮਨ 'ਚੋਂ ਸਾਰੇ ਫਰਮ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜਦ ਉਸਨੂੰ ਨੀਂਦ 'ਚ ਉਠਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖਸ਼ੀ ਦੀ ਝਲਕ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਤੇ ਹਤਾਸ਼ ਲੜਕਾ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਏ ਸਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਲੜਕਾ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 98141 24023

ਬਾਲ ਕੋਨਾ

ਵਿਗਿਆਨਕ ਬੁਝਾਰਤਾਂ

- 1) ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਗਦੇ ਪੌਦੇ
ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ
ਭੋਜਨ ਪਾਣੀ ਤੇ ਸੂਰਜੀ ਰੋਸ਼ਨੀ
ਕੱਟ ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਖਾਣ

- 2) ਉਹ ਹੈ ਦੱਸ ਕਿਹੜਾ ਕੀੜਾ
ਸ਼ਹਿਰੂਤ ਦੇ ਪੱਤੇ ਖਾਵੇ
ਕੱਪੜੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੋ
ਕੀਮਤੀ ਰੱਸਾ ਬਣਾਵੇ

- 3) ਤਿੰਨ ਅਵਸਥਾਵਾਂ 'ਚ ਹੁੰਦੀ
ਥਾਂ ਘਰਦੀ ਹੁੰਦਾ ਝਾਰ
ਦੱਸੋ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਨੇ ਕਹਿੰਦੇ
ਬੱਚਿਓ ਥਰੇ ਸੋਚ ਚਿਚਾਰ

- 4) ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਖਿੱਚ
ਉਸਦੀ ਆਪਣੇ ਕਣਾਂ ਵਿਚਕਾਰ
ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਅਵਸਥਾ
ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਆਵਿਰਤਨ ਆਕਾਰ

- 5) ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚਾਲੇ
ਜਦੋਂ ਥੋੜਾ ਆ ਜਾਵੇ
ਦੱਸੋ ਬੱਚਿਓ
ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਗਹਿ ਕਹਾਵੇ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੰਬਲ

94176 96255

ਪਿਛਲੀਆਂ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ

1 ਮੇਰੀ ਕਿਉਰੀ	2 ਜੇਸ਼ਿਤ ਨਿਪਸੇ
3 ਦੋ ਪਲ (ਨੌਰਥ ਪੋਲ) ਸਾਊਥ ਪਲ	
4 ਨਿਊਟਨ	5 ਪਕਾਸ਼ ਸੰਸਲੇਬਟ

ਲਗਨ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਅੱਜ ਜੋ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਸਦਕਾਂ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸੱਚੀ ਲਗਨ ਤੇ ਪੱਕੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤ ਕਰੋ, ਜਰੂਰ ਸਫਲ ਹੋਵੋਗੇ।

ਬਾਲ ਕਲਮ ਤੋਂ

ਧੀ ਦੀ ਪੁਕਾਰ

ਮਾਂ ਮੈਂ ਤੁਰੀ ਕੱਖ ਦਾ ਟੁਕੜਾ,
ਰੋਂਦੀ ਕਿਓਂ ਦੱਖਕ ਮਰਾ ਮੁਖੜਾ
ਪੜ-ਲਿਖ ਮੈਂ ਮਹਾਨ ਬਣਾਂਗੀ,
ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਬਾਨ ਬਣਾਂਗੀ
ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਬਹੁਤਾ ਪਿਆਰ
ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਤੁਰੇ ਗਲ ਦਾ ਹਾਰ
ਬੇਟਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਣ
ਮੈਂ ਵੀ ਦੇ-ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ
ਕੁਝ ਵੀ ਧਰ ਦੇ ਨਾਮ ਤੂੰ ਮਰਾ,
ਪੱਥਰ, ਪਰੀ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਤੁਰਾ
ਧਰਤੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੋਧ ਹਾਂ ਮਾਂ
ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਿਆਰੀ ਤੁਰੀ ਠੰਡੀ ਛਾਂ
ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦੇ ਜਿਉਣ ਦੀ ਵਾਰੀ
ਮਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਰੂ ਐਵੇਂ ਮਾਰੀ

ਰਜਨੀ ਰਾਣੀ

ਕਲਾਸ ਨੌਵੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ,
ਖਨੌਰੀ ਰੋਡ, ਪਟਿਆਲਾ

ਪਾਇਥਾਗੋਰਸ ਦਾ ਗਣਿਤ

ਪਾਇਥਾਗੋਰਸ ਇੱਕ ਦਿਨ ਲੁਹਾਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ
ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ ਲੁਹਾਰ ਲੋਹਾ ਕੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ ਲੋਹੇ
ਦੀ ਕਟਾਈ ਬਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਉਸਨੂੰ
ਸੰਗੀਤ ਮਈ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈਆਂ ਉਹ ਲੁਹਾਰ
ਕੋਲ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਗਹੁ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ
ਇਸ ਲੀਅ ਤਾਲ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਗਣਿਤ
ਜਰੂਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਇਸ ਠੱਕ ਠੱਕ
'ਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੰਗੀਤ ਅਹਿਰਣ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ
ਜਿਸਦੀ ਬਣਤਰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੇਕਰ
ਆਵਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤ ਸਹੀ
ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੋਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਕੋ ਮੋਟਾਈ ਦੀਆਂ
ਇੱਕ ਨਿਬਚਿਤ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ
ਕਸਣ ਨਾਲ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੰਗੀਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਨਿੰਬੂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਹੂ ਕੱਢਣਾ

ਲੋਕੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇੱਕ ਚਾਕੂ, ਇੱਕ ਨਿੰਬੂ ਇੱਕ ਸਰਿੰਜ, ਵੈਰਿਕ ਕਲੋਰਾਇਡ ਸੋਡੀਅਮ ਸਲਫੋਸਾਈਨਾਈਡ ਇੱਕ ਭੁਮਾਲ
ਰਿਆਹੀ : 1 ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵੈਰਿਕ ਕਲੋਰਾਇਡ ਦੀ
ਇੱਕ ਸਰਿੰਜ ਭਰ ਕੇ ਨਿੰਬੂ ਵਿੱਚ ਟੀਕਾ ਲਗਾਓ।

2 ਭੁਮਾਲ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਚਾਕੂ ਤੇ ਸੋਡੀਅਮ
ਸਲਫੋਸਾਈਨਾਈਡ ਲਗਾਓ।

ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ : 1. ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿੰਬੂ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਦਿਖਾਓ।

2 ਨਿੰਬੂ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਕਟੋ ਦੂਸਰੇ
ਵੇਖੋਗੇ ਕਿ ਨਿੰਬੂ ਵਿੱਚੋਂ 'ਗਾੜਾ ਲਾਲ ਖੂਨ' (ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ
ਖੂਨ ਨਹੀਂ) ਨਿਕਲੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਵੈਰਿਕ ਕਲੋਰਾਇਡ ਅਤੇ ਸੋਡੀਅਮ
ਸਲਫੋਸਾਈਨਾਈਡ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸਾਧਾਰਨ ਰਸਾਇਣਕ ਕ੍ਰਿਆ
ਹੈ ਜੋ ਲਾਲ ਰੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਗਾੜੇ ਖੂਨ ਦਰਗਾ
ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ : 1 ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਨਿੰਬੂ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ
ਵਿੱਚ ਵੈਰਿਕ ਕਲੋਰਾਇਡ ਦਾ ਟੀਕਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

2 ਰਸਾਇਣਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ
ਹਨ।

3 ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਧਣ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਧੋਵੋ।

ਕਿਹੜੇ ਦਿਨ.... ਕੀ

- 1 ਜੁਲਾਈ: ਬਹੀਦ ਮਦਨ ਨਾਲ ਚੀਗਰਾ ਵੱਲੋਂ ਬਰਜਨ
ਬਾਇਲੀ ਦੀ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ
ਹੱਤਿਆ (1909)
- 6 ਜੁਲਾਈ: ਲੂਈ ਪਾਸਚਰ ਵੱਲੋਂ ਹਲਕਾਮ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਦੇ
ਟੀਕੇ ਦੀ ਖੋਜ (1885)
- 11 ਜੁਲਾਈ: ਵਿਸ਼ਵ ਸਨਸੰਖਿਆ ਦਿਵਸ
- 13 ਜੁਲਾਈ: ਬਹੀਦ ਜਤਿੰਦਰ ਨਾਥ ਦਾਸ ਨੇ ਆਪਣੀ
ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੁੱਖ ਹਫ਼ਤਾਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ
(1929)
- 16 ਜੁਲਾਈ: ਚੰਦ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ
ਵਾਲੇ ਰਾਕਟ ਅਪੋਲੋ 11 ਦੀ ਪਰਤੀ ਤੋਂ ਉਭਾਰ
(1969)
- 17 ਜੁਲਾਈ: ਪੰਜਾਬ ਰਿਆਸਤੀ ਪਰਜਾਮੰਡਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ
(1928)
- 18 ਜੁਲਾਈ: ਜੀਥ ਸੈੱਲ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਖੋਜੀ ਬਿਰਿਆਨੀ
ਰਾਬਰਟ ਹੁੱਕ ਦਾ ਜਨਮ (1635)
- 20 ਜੁਲਾਈ: ਚੰਦ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੈਰ ਪਏ
(1969)
- 23 ਜੁਲਾਈ: ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ ਦਾ ਜਨਮ (1906)
- 31 ਜੁਲਾਈ: ਬਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਫਾਂਸੀ
(1940)
- 5 ਅਗਸਤ: ਚੰਦ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਪੈਰ ਪਰਨ ਵਾਲੇ ਨੀਲ
ਆਰਮਸਟਰਾਂਗ ਦਾ ਜਨਮ (1930)
- 6 ਅਗਸਤ: ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਵਸ
- 11 ਅਗਸਤ: ਬਹੀਦ ਖੁਦੀ ਰਾਮ ਬੋਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ (1908)
- 13 ਅਗਸਤ: ਬਿਊਰਾ ਦੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਆਗੂ ਫੀਦਲ ਕਾਸਟਰੋ
ਦਾ ਜਨਮ (1926)
- 17 ਅਗਸਤ: ਬਹੀਦ ਮਦਨ ਨਾਲ ਚੀਗਰਾ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ
ਫਾਂਸੀ (1908)
- 18 ਅਗਸਤ: ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਦੀ ਹਵਾਈ ਹਾਦਸੇ
ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਮੌਤ (1945)
- 23 ਅਗਸਤ: ਪਬਰਟ ਵਿਰਿਆਨੀ ਜਾਰਜ ਰੂਥੀਅਰ ਦਾ
ਜਨਮ (1768)
- 29 ਅਗਸਤ: ਕੌਮੀ ਖੇਡ ਦਿਵਸ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕੈਂਪਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ

ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਫ਼ੈਨ , ਇਕਾਈ ਮੋਡ .

ਨਰਿੰਦਰ ਮਾਈ ਦੌਤਾ	500
ਜਸਬੀਰ ਮੋਰੇ	500
ਡਾ ਅਸ਼ੋਕ ਉਤਾਪੁਰ	500
ਡਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਿਲ, ਮਾਹਿਲ ਖੁਰਦ	500
ਇਕਾਈ ਬੈਰਾ	
ਮਾ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਪਟਕਰ ਪਟਕਰ ਕਲਾਂ	500
ਸਿਤੋਬ ਰਾਣੀ, ਪਟਕਰ ਕਲਾਂ	500
ਬਿਰਾਮ ਰਾਮ, ਪਿੰਡ ਲਗੋਰੀ	500
ਬੁਖਵਿੰਦਰ ਗੋਗਾ, ਬੈਰਾ	1000
ਹਰਜਿੰਦਰ ਸੁਨੀ ਪਿੰਡ ਸੁਨੀ	500
ਮਾ ਜਗਦੀਸ਼, ਰਾਏਪੁਰ ਭੱਬਾ	1000
ਮਾ ਸ਼ੰਕਰ ਦਾਸ ਬੈਰਾ	1000
ਬਲਜੀਤ ਪਟਕਰ, ਪਟਕਰ ਕਲਾਂ	200

ਫ਼ੈਨ ਵਾਸ਼ਿਨਕਾ

ਮਾ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਬਾਜੀਦਪੁਰ ਕਟਿਆਂ ਬਾਨੀ	500
ਉਗਰ ਨਾਰ-ਅਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ	1000
ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੰਗੂਆਣਾ	5000
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਦਾਸ, ਐਸ.ਡੀ.ਓ , ਅਬੋਹਰ	1100
ਪ੍ਰਵੀਨ ਜੱਡਵਾਲਾ	5000
ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਰੀਹਵਾਲਾ	1000

ਲੁਧਿਆਣਾ ਫ਼ੈਨ : ਇਕਾਈ ਕੋਰਾਡਾ

ਰਾਜਨਰੇਬ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਬੇਖਰਾਂ	2000
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਰਹੂਮ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ,	
ਪਿੰਡ ਤੇ ਭਾਬ ਧਮੇਟ	5000
ਸੁਦਰਬਨ ਸਿੰਘ, 1740 ਕਬ, ਬੈਂਕ ਬਲੋਨੀ	
ਹੈਬੇਬਾਨ ਕਲਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ	1000
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਰਹੂਮ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ	
ਪਿੰਡ ਤੇ ਭਾਬ ਘੁਛਾਣੀ ਕਲਾਂ	5000
ਹਰਜੀਤ ਫੈਦ, ਹਰਜੀਤ ਮਾਰਬਲ ਸਟੋਰ	
ਰਾਭਾ ਸਾਹਿਬ ਲੁਧਿਆਣਾ	1000
ਜਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਵਾਲ ਬੇਟਾ (ਲੁਧਿਆਣਾ)	2100
ਜਤਿੰਦਰ ਮੈਡੀਕੋਲ ਕਟਾਈ ਕਲਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ	1000
ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ	
ਪਿੰਡ ਰੂਥਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ	1100
ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੰਬਰਦਾਰ, ਪਿੰਡ ਭਾੜ ਸਾਹਿਬ	
ਲੁਧਿਆਣਾ	2500
ਦਰਬਨ ਸਿੰਘ ਬੁਆਲ ਫਿਨਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ	
ਕਟਾਈ ਕਲਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ	500
ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	
ਕਟਾਈ ਕਲਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ	1000

ਡਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਬੁਨਰ ਹੋਮੀਓ ਕਲੀਨਿਕ	
ਨੋਲੋਂ ਪੁਨ ਨੱਲ ਕਲਾਂ, ਲੁਧਿਆਣਾ	500
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ	
ਪਿੰਡ ਰਾਮਪੁਰ ਪੱਤੀ ਆਸਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ	1000
ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਰਬਕਾ (ਲੁਧਿਆਣਾ)	3100
ਬਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮਕਾਨ ਨੰ-23 ਨਿਊ ਬਾਲੀਮਾਰ	
ਪਾਰਕ ਬਲਾਕ-ਬੀ ਦੁੱਗਰੀ ਲੁਧਿਆਣਾ	1100

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਫ਼ੈਨ : ਇਕਾਈ ਕੈਪਲਪੁਰ ਮੱਸਵਿਡ

ਪੰਜਲ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਗੋਪਾਲਪੁਰ	1000
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ	
ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਹਸਪਤਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	5000
ਤਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਰਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	1000
ਵਤਿਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਲੁਧੜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	200
ਡਾ ਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਤ, ਜੇਠੂ, ਕਾਬਲ, ਮਨਬੀਰ	
ਸਤਿੰਦਰ ਪਿੰਡ ਲੁਧੜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	1800
ਸਰਜੀਤ, ਗੋਪੀਮਾਨ ਵਰਿੰਦਰ ਬੋਧੀ ਬਰਮਾ	
ਪਿੰਡ ਲੁਧੜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	1000
ਸਤਬੀਰ, ਵਰਿਆਮ ਨੰਗਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	1000
ਸੇਂਟ ਸੇਨਫ਼ਰ ਸਕੂਲ ਚਵਿਡਾ ਦੇਵੀ	2000

ਫ਼ੈਨ ਗੰਨੀਡਾ : ਇਕਾਈ ਮੋਡ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁੰਡ ਦੇ ਅਫਸਰ ਆਈ ਓ ਸੀ ਐਲ	
ਪੁੱਤਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਮੋਡ	10000
ਬਲਰਾਜ ਮੋਡ 25 ਸਾਲ ਬਿਆਹੁਤਾ	
ਜੀਵਨ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਤਨੀ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ	5000
ਜਨਕ ਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ ਐਸ ਬੀ ਓ ਪੀ	
ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ 'ਤੇ	5100
ਬੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਡ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ 'ਤੇ	5000

ਪਟਿਆਲਾ ਫ਼ੈਨ

ਪਦਨ ਸਪਰਾ ਪਟਿਆਲਾ	1000
ਸਤੀਬ ਕੁਮਾਰ ਆਲੋਦਾਲ	500
ਡਾ.ਏ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ	11500
ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੋਟ	2000
ਤਰਸੇਮ ਮਿੱਤਲ ਮੋਟ	2000
ਰਾਮ ਰੰਪਾਲ ਸਿੰਗਲਾ ਮੋਟ	2000
ਪ੍ਰੋ ਪੁਰਨ ਸਿੰਘ	2000
ਲਾਡ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ	5000
ਭਰਨੂਰ ਸਿੰਘ	2000
ਚਰਨਜੀਤ ਪਟਵਾਰੀ	10000

ਮਾਨਸਾ ਫ਼ੈਨ : ਜੋਗਾ ਇਕਾਈ

ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ	500
ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ	500

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ	500	ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪੰਪੀ ਸਿੰਘ, ਬੀਰ ਖੁਰਦ	100
ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ	500	ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ	
ਦਰਬਨ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ	500	ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਥਾਲਾ	500
ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਜੋਗਾ	500	ਏਕਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਥਾਲਾ	100
ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ	500	ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਥਾਲਾ	
ਬਿੱਕੀ ਮਾਨ	500		200
ਬੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ	500	ਬਲਬਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸਰਵਾਲਾ	500
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭੋਤਾ ਸਿੰਘ	500	ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸਰਵਾਲਾ	150
ਦਰਬਨ ਰੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਅਕਲੀਆ	500	ਹੈਡ ਟੀਚਰ ਸ.ਪ੍ਰ.ਸ ਬੀਰ ਖੁਰਦ	400
ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ	500	ਰਿਕੂ ਗਰਗ, ਬੀਰ ਖੁਰਦ	100
ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ	500	ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਅਜੀਤ ਪੁੱਤਰਕਾਰ ਬੀਰ ਖੁਰਦ	500
ਰੋਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਅਕਲੀਆ	100	ਦਰਤਰ ਰਾਹੀਂ	
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਕਲੀਆ	200	ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਗਾਜੀਆਣਾ	500
ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ	100	ਮਾਸਟਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਹੋਰਾਂ	5100
ਸਮਥੋਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਅਕਲੀਆ	100	ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਥਾਲਾ	500
ਡਾ. ਭੂਟਾ ਦਾਸ	150	ਬਰਨਾਲਾ ਜ਼ੋਨ : ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਰਨਾਲਾ ਰਾਹੀਂ	
ਦਰਬਨ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ	50	ਸਾਬਕਾ ਲੇਖਚਾਰ ਬਲਵੰਤ ਉੱਪਲੀ	10000
ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	100	ਲਿਥਾਈ ਸੰਗਰੂਰ	
ਮਨ ਅਕਲੀਆ	100	ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ, ਸ.ਸ.ਸ.ਸ, ਸਾਢੋਂ	1500
ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ	100	ਲੇਖਚਾਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ, ਅਫਸਰ ਕਲੋਨੀ ਸੰਗਰੂਰ	500
ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਮਾਖਾ ਚਾਹਲਾਂ	50	ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਰਾਜ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ, ਸੰਗਰੂਰ	1100
ਡਾ. ਪੰਪੂ ਅਕਲੀਆ	50	ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ, ਰਾਜ ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ, ਨੀਲ ਕੋਠੀ	1100
ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਕਲੀਆ	100	ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਦੁੱਗਾਂ	300
ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ	100	ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ, ਸ.ਪ੍ਰ.ਸ. ਦੁੱਗਾਂ	1000
ਸਿਦੀਪ ਜੋਗਾ	100	ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ, ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ, ਦੁੱਗਾਂ	1350
ਜਗਸੀਰ ਜੋਗਾ	100	ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ.ਸ.ਸ.ਸ, ਬਡਰੁੱਖਾਂ	500
ਤੇਜ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਕਲੀਆ	500	ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ, ਸ.ਸ.ਸ.ਸ ਬਡਰੁੱਖਾਂ	2100
ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਕਲੀਆ	1000	ਤੋਜਾ ਸਿੰਘ ਅਫਸਰ ਕਲੋਨੀ ਸੰਗਰੂਰ	500
ਗੁਪਤ	130	ਪ੍ਰਿੰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਲੋਨੀ ਸੰਗਰੂਰ	500
ਬੀਰ ਖੁਰਦ ਲਿਥਾਈ		ਜਗਮੇਲ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਗਰ ਚੂੜਨ	500
ਗੁਰਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਖੁਰਦ	500	ਜਮਰੂਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ	
ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਖੁਰਦ	500	ਫ਼ਿਲਾ ਲਿਥਾਈ ਬਰਨਾਲਾ	10000
ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ		ਲਿਥਾਈ ਲੱਖੋਵਾਲੀ	
ਬੀਰ ਖੁਰਦ	500	ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲੱਧੂ ਢਾਲਾ	5000
ਰਾਜੂ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਪਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਬੀਰ ਖੁਰਦ	500	ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਮੋਢ ਮਾਸਟਰ, ਪੱਤੀ ਬੇਖਵਾਂ	1000
ਪਿਟਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਪੁੱਤਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਬੀਰ ਖੁਰਦ	500	ਲੋਕ ਕਲਾ ਮੰਚ ਮੰਡੀ ਮੁੱਲਾਂ ਪੁਰ	500
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਖੁਰਦ	500	ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਵੈਰ, ਮੰਡੀ ਕਲਾਂ	3100
ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਏਪਈ	1000	ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ, ਮੰਡੀ ਕਲਾਂ (ਪੋਤੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ)	500
ਡਾ. ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਖੀਬਾ ਖੁਰਦ	1000	ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ (ਪੋਤੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ)	500
ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸਰ ਢਾਢਾ ਮੇਨ ਰੋਡ ਬੇਪਈ	500	ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਜਗਦੀਪ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ	
ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਜੱਸਰਵਾਲ	200	ਪੋਤੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖੁਬੀ 'ਚ	500
ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬੁਲਵੰਤ ਸੇਧੂ, ਹੋਡਲਾ ਕਲਾਂ	300	ਲਿਥਾਈ ਮੁਹਾਲੀ (ਜ਼ੋਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ)	
ਗੁਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਹੋਡਲਾ ਕਲਾਂ	200	ਮਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੈਕਟਰ 56, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	1000

ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ (ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦਾਊਂ)	1000
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਅਮਨ) ਪਿੰਡ ਸੈਂਪਲੀ (ਮੋਹਾਲੀ)	1000
ਤਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਾਊਸ ਨੰ 525, ਫੇਜ਼ 3-ਬੀ-1, ਮੋਹਾਲੀ	1000
ਮੇਡਮ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੈਕਟਰ 68 ਮੋਹਾਲੀ	1000
ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਭਬਾਤ	1000
ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਭਾਗੋਮਾਜਰਾ	1000
ਮਾਸਟਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ # 769, ਸੈਕਟਰ 69	2000
ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ	1000
ਮਾਸਟਰ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੀ ਖਰੜ	1000
ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਾਸੀ ਇਟਲੀ	5000
ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ # 2783, ਫੇਜ਼-7, ਮੋਹਾਲੀ	1000
ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਾ ਇੰਗਲੈਂਡ	4000
ਮੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ # 379, ਫੇਜ਼ 4, ਮੋਹਾਲੀ	1000
ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਲੌਰੀ	1000
ਮਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਸੋਮਲ ਹਿਮਤਪੁਰਾ	1000
ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਸਾਲਾ	1000
ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਂਪਲੀ ਕੈਨੇਡਾ	1000
ਤੋਸਿੰਦਰਪਾਲ ਪਾਰਸ ਪਨੌਰਮਾ, ਮੁੰਡੀ ਖਰੜ	2000
ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਧਾਮੀ, ਸੈਕਟਰ 68	1000
ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਸੈਂਪਲੀ	1000
ਮਾ ਬੀਤਲ ਸਿੰਘ ਸੈਕਟਰ 66	1000
ਐਚ.ਐਸ. ਦੀਵਾਨਾ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਫੇਜ਼-9 ਮੋਹਾਲੀ	2000
ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟੰਜੀ, ਪਿੰਡ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	1000
ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ # 590 ਮੁੰਡੀ ਖਰੜ	2000
ਮੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ # 425 ਫੇਜ਼-2, ਮੋਹਾਲੀ	1000
ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿਦਲ ਸੈਕਟਰ 66	1000
ਕੁਲਦੀਪ ਚੰਦ ਵਰਮਾ, ਸੈਕਟਰ 66	2000
ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਧਨੌਆ # 4747 ਸੈਕਟਰ-70 ਮੋਹਾਲੀ	5000
ਜਰਨੈਲ ਕੁੰਝੀ ਮੈਂਬਰ ਵਿਥਾਈ ਮੋਹਾਲੀ	5000

ਰਾਹੀ :- ਜਰਨੈਲ ਕੁੰਝੀ (ਭਿੱਤ ਮੁਖੀ)

ਵਿਥਾਈ ਬਠਿੰਡਾ

ਵਿਜੈ ਭੱਟ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਬਠਿੰਡਾ (ਬੇਟੇ ਟਾਹੁਲ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ)	1100
ਵਿਪਨ ਬੁਮਾਰ ਹਿਤਾਬੀ ਇਜ਼ਰੇਲ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਬਠਿੰਡਾ (ਬੇਟੀ ਹਿਤਾਬੀ ਬਾਸਲ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ)	500
ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਪਟਵਾਰੀ, ਪਿੰਡ ਕੁਘੇ ਖੁਰਦ	500
ਵਿਜੈ ਬਰਮਾ ਬੈਨਲ ਦਸਤਰ SBOP ਬਠਿੰਡਾ	1000
ਬਲਰ ਸਿੰਘ ਧੰਧੀ, ਪਿੰਡ ਕਾਲ ਭਰਾਣੀ, ਬੇਟੇ ਗਗਨ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮੁਖੀ ਵਿੱਚ)	1000

ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀਵਾ ਨਾਰਥ ਅਸਟੇਟ, ਬਠਿੰਡਾ	10000
ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਅਜਿਤਾ ਟੈਲਰਜ਼, ਬਠਿੰਡਾ	1000
ਦਰਬਨ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਟੈਲਰਜ਼, ਬਠਿੰਡਾ	1000
ਕੇਵਲ ਆਰਟਸ ਬਠਿੰਡਾ	
ਦੇਸ ਰਾਜ ਗਹਿਨਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ 22 ਬੀ ਭਰਮੀ ਤੇ :	500

ਰਾਹੀ :- ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ (ਭਿੱਤ ਮੁਖੀ)

ਵਿਥਾਈ ਸਰਹਿੰਦ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ	500
ਮਾਸਟਰ ਨਵੱਤਰ ਸਿੰਘ ਸਰਹਿੰਦ	1000
ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਹਿੰਦ	500
ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਹਿੰਦ	500
ਡਾ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਹਿੰਦ	500
ਡਾ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ, ਸਰਹਿੰਦ	200
ਕੰਗ ਆਰਟਸ, ਸਰਹਿੰਦ	200
ਮਾਸਟਰ ਹਰਜਾਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਰਹਿੰਦ	2000

ਰਾਹੀ :- ਬਲਦੇਵ ਜਲਾਲ

ਵਿਥਾਈ ਸਾਹਕੋਟ

ਜਸਵੀਰ ਬਾਹਲਵਾ ਰੇਲ ਕੋਚ ਕੈਕਟਰੀ ਕਪੂਰਥਲਾ	10000
ਡਾ ਰੇਬਾ ਰੁਪੇਵਾਲ, ਪਿੰਡ ਰੁਪੇਵਾਲ ਤਹਿ ਸਾਹਕੋਟ ਜਲੰਧਰ)	10000
ਡਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਕਾਰੀ ਆਲੂ ਬੀਜ ਫਾਰਮ ਧੋਗਲੀ ਜਲੰਧਰ)	11000
ਮਾ ਵਤਹਿਜੀਤ ਸਿੰਘ, 57, ਨਿਊ ਅਰੰਭਾ ਕਲੋਨੀ ਮਿੰਨਾਪੁਰ ਜਲੰਧਰ)	1000
ਬਿੰਟੂ ਰੁਪੇਵਾਲੀ ਪਿੰਡ ਰੁਪੇਵਾਲ ਤਹਿ ਸਾਹਕੋਟ ਜਲੰਧਰ)	10000

ਵਿਥਾਈ ਕੁਲਰੀਆਂ

ਅਮਨ ਕੁਲਰੀਆਂ ਭਰਜਾਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਬੇਕ ਸਮਾਗਮ ਤੇ।	1000
--	------

ਵਿਥਾਈ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ

ਬਲਬੀਰ ਚੰਦ ਲੌਗੋਵਾਲ	5000
ਮੈਰਜੀਨ ਸਹਾਇਤਾ	
ਕਮਲੇਸ਼ ਭਾਬਰਾ ਪਤਨੀ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਭਾਬਰਾ (ਸਿੰਘਦਕ ਫੈਟਰਨਰੀ ਖਬਰਨਾਮਾ ਜਲੰਧਰ	500

ਭਰਜਾਈ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ

ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ, ਪਿੰਡ ਬੰਬੀਹਾ ਭਾਈ (ਮੋਗਾ) ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਮੈਂਬੇ)	2000
ਪੈਨਵਾਲ - ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ, ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕੈਂਪਸ ਦੀ ਊਸਾਰੀ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਕਾਰਜ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਪੈਨਵਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾਬੂਟ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਆਸ ਕਰਦੀ ਹੈ।	

ਨਿਵੇਕਲੇ ਓਂਗ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸਰੀਰਪ੍ਰਦਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸਮਾਗਮ

ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਸੇਤਰਹੀਣੀ ਸਹੀ ਆਪਣੇ ਏਕੇ ਸੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸੇਤਰਵਾਲੇ ਦੀ ਸਿੰਦਰੀ ਸੁਸ਼ਮਾਉਣ ਅਤੇ ਮੋਡੀਕਲ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਮਿੱਤਰ ਸ਼ਹੀਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਪਤਨੀ ਸੁਚਾਲੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਿੰਘ ਅੰਗਮਾ ਸਰਜਾ) ਨਿੱਤਰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਮਾਗਮ ਘਿਨ੍ਹਾ ਵਿਖੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਾਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ/ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪਿਛਤ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਰਾਹਿਤ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਏ ਭਰ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਜੇਥ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਪਿੱਛ ਨਿਵਾਸੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਜਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗੀਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ/ਮੋਢਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਸੇਤਰਪ੍ਰਦਾਨੀ/ਸਰੀਰਪ੍ਰਦਾਨੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸਰੋਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੁਸ਼ਮਾਵਾਂ ਨੇ ਸਤਿਕਾਰ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਸੁਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਅੰਗਮਾ ਸਰਜਾ ਦੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਜਿਥ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕੀਤੀ ਘਿਨ੍ਹਾ ਨੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਸੇਤਰ ਅਤੇ ਸੁਚਾਲੀ ਸਰੀਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਮੋਡੀਕਲ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੇਲਾ ਵਿੱਚਾ ਕੁੰਬੀਆਂ, ਬੰਬੀਆਂ, ਅਧਿਕਤਰਾਸੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਸ਼ਮੀ ਦੇਵੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜੇਥ ਨਹੀਂ ਲੀਧ ਤੇ ਨਵਾਂ ਰਸਤਾ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਜਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੁਚਾਲੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕਰਨਾਲਾ, ਰਾਸ਼ਿੰਦਰ ਭਰੋੜ ਰਾਮ ਸਰਕਲ ਸੰਖੇਬਾਨੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਜਾਇਟੀ ਕਰਿਆਣਾ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰਾਜ ਰਾਮ ਪੰਡਿਆਲੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਂਦਰੀ ਪਸਾਰੀ ਲੇਖਕ ਲਾ ਵੀਨੋਂ ਰਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤਰਕਸ਼ੀਲ, ਦੇਵ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਕਲਕਤਾਵਲ ਸਿੰਘ ਰੂਥਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿਟੀਆਂ ਪਿਛਾਥੀ ਰਸਮੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ, ਸਰਕਲਤ ਦੇ ਧਨੇਏ ਵਿਭੰਧ ਜੇਥ ਲਗਦਿਆਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਧਾਢਨੀ ਹੋ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਨਵੀਆਂ ਲੀਧਾਂ ਸਿਰਸਟ ਦੀ ਜੇਥ ਹੈ। ਆਖੇਥ ਮੋਡੀਕਲ ਕਾਰਜ ਛੁੱਥੇ/ਛੱਡਣਾ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾ ਪ੍ਰਮਿਦ ਕੀਰਿਲ ਨੇ ਛਾਢਣ ਦੀ ਸਿੱਧਾ ਵਿਚ ਸਰੀਰਪ੍ਰਦਾਨੀਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਂਝੇ ਲਾਟਕਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਲਾਟੀਰਿਕੇਟ ਸੀਪਿਆ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮੋਡੀਕਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਕਲਕਤਾਵਲ ਦੇਵ ਲੋਗੀਕਲ ਹੇਮ ਰਾਜ ਸਟੈਨੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ

ਰਾਜਪੁਰ ਚੰਨਣੇ ਕੀਦਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਭਲਾਵਾਂਥ ਕਲਕਤਾਵਲ ਸਿੰਘ ਛੱਡਣਾ ਰਾਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਲਕਤਾਵਲ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਰਾ, ਸਰਕਲੀਥ ਜੀਵਾ ਰਾ ਅਸੀਤਪੁਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੀ ਕੇ ਪੂ ਉਲਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰੀਵਾ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰਾਭਰ ਲਨ। ਸਮਾਗਮ ਦੇਵਾਨ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਸਟਾਲ ਮਾਸਟਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਲਗਾਈ। ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਸਰੀਰਪ੍ਰਦਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਾਂਝੀ ਵੇਨਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕੀ ਲੱਭੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੇਵਾਨ ਮੇਥ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਸਿੱਖੇਵਾਂ ਵੇਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਸੀਤ ਸਿੰਘ ਛੱਡਣਾ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿਰਕਾਢ, ਕੁੰਬੇ ਕਲਾ

ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨੀ ਕਾਜੂ ਰਾਮ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਜਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮਿੱਤਲ ਸਿਵਾਲੀ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰਾਮ ਸਰਕਲ ਤੋਰ ਅਤੇ ਕਰਿਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਅਥ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੋਢ ਕਾਰਜ ਕਰਿ ਕਰੇ ਕਾਜੂ ਰਾਮ 164 ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਗਿਣੀ ਉਪਲੱਤ ਮੇਂਤ ਹੋ ਕਈ। ਉਸਦੀ ਵਿਭਾ ਮੁਤਾਕਕ ਉਸਦੀ ਮਿੱਤਰ ਦੇਹ ਕਾਜੂ ਰਾਮਦਾਸ ਮੋਡੀਕਲ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਘਿਨ੍ਹਾ ਅਮਿੱਤਲ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕੀਆਂ ਦੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਕਈ। ਇਸ ਮੇਥੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਅਨਾਟਮੀ ਵਿਭਾਗ ਮੁਖੀ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਜਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਵੀਨੋਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕਲਾਈ ਜਾ ਕਈ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੀ ਲੀਧ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਭਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀਨੋਂ ਕੀਤੇ ਕਰਮੋਲੇ ਕਾਰਜ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਸੰਖੇਪੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀਨੋਂ 28 ਮਈ ਨੂੰ ਕਾਜੂ ਰਾਮ ਦੀ ਧਾਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੀਰ ਧਾਰਮਿਕ ਕੌਰ ਸਮਾਗਮ ਪਿੱਛ ਕੀਪਾਵੇ ਕਾਰਜ ਸਿੰਘ ਵਿਖੇ ਅਮਿੱਤਲ ਸਿਵਾਲੀ ਦੇ ਲੀਧੇਥ ਨਾਲ ਕਰਕਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੇਥੇ ਵਿਭਾਈ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਮੀਤ ਸਿੰਘ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮੁਖਤਿਆਰ ਕੀਪਾਲਪੁਰਾ, ਮਾਸਟਰ ਕੁਲਜੀਤ ਕੋਠਕਾ ਅਤੇ ਵਿਭਾਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਲਕਤਾਵਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਖੇਪਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੇਥੇ ਹੇਥ ਦੀ ਸਟਾਲੀ ਦੇ ਕੁੰਝ ਰਹਿੰਦ ਵਿਖਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਗੁਰ ਕੀ ਕੀਤਾ। ਕਰਿਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਆਏ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛ ਕਾਲੀਆਂ ਰਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਸਟੇਜ ਸਥੱਤਰ ਦੀ ਸਿੱਖੇਵਾਂਥ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰਾਈ ਵੀਨੋਂ ਨਿਭਾਈ ਕਈ। ਇਸ ਮੇਥੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਦਾਸ ਅਸੀਤ ਸਿੰਘ ਅਮਰਸੀਤ ਕੀਰਾਨੀ ਪਚਨ ਮੇਥਕਮਪੁਰਾ ਅਭਵਨੀ ਕਰੀਪੁਰ ਕਲਕਤਾਵਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀਨੋਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛ ਕਾਲੀ ਰਾਮਲ ਕੇਏ। ਉੱਖ ਲੇਖਕ ਲਗਦੀਥ ਕਾਰਜ ਨੇ ਕੀ ਸੰਖੇਪਨ ਕੀਤਾ।

- ਸੁਮੀਤ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ

ਸੰਪਾਦਕ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ'

ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ,

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਲਾਹਿਣੀ ਪੰਜਾਬ (ਭਾਗ)

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਭਾਗ, ਜੰਮੂ ਕਾਸ਼ੀਪੁਰ

ਫ਼ੋਨ-148181 (ਮੁਕਾਬ)

E-mail: tarshiloffice@gmail.com

ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਅੰਕ 'ਮਈ ਜੂਨ 2016' ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਦੀ ਵਿੱਖ ਵੇਖਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ, ਮੁੱਢਲੀ ਦਾ ਤਵੇ ਹੋਣਾ ਵਿੱਖਚੁੱਟਣਾ ਦੀ ਮੁੱਢ ਬਿਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸੀ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਕਾਫੀ ਵਧੀਆ ਸੀ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਾਜਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਸੀ। 'ਬਲੱਡ ਮਸਲੇ' 'ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਂਦਾਹਾ ਸੀ ਦਾ ਲੇਖ ਵਿੱਖ ਭਰਪੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਦੱਸਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿੱਖੋਂ ਧਰਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਆਸਾਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 'ਮਨੋਰੋਜ ਮਾਹਰ' ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ 'ਡਾ' ਬਲਬੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਦਾ ਲੇਖ ਕਦੀ ਧਰਮ ਜੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। 'ਸਿਹਤ ਬਿਗਿਆਨ' ਕਾਲਮ ਚੰਗੇ ਸਿਹਤ ਲਈ ਚੁੱਤਰ ਬੱਝਮੁੱਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ 'ਬੰਨਗੀ' ਕਾਲਮ ਵਿੱਖ ਅਵਤਾਰ ਹੋਂਦਾਹਾ ਸੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਗਾਹੁਟਧੇਰਾ ਸੀ। 'ਸੁਲਘਏ ਬੋਲ' ਕਾਲਮ ਵਿੱਖ ਲਾਭੇ ਹੀ ਕਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਥਨਾਵਾਂ ਫਲਾਘਾਧਿਕ ਸੀ, ਪਰ 'ਜੁਰਮੀਤ ਬੰਨਗੀ' ਦੀ ਬਥਿਤਾ 'ਨਿਬਾਨਾ' ਬਿਆ ਨਿਬਾਨਾ ਲਾਇਆ, ਕਮਾਲ ਕਰੀਪਈ ਸੀ। ਕਾਫੀ ਮੋਟਰ ਦੀ ਚੁੱਤਰ ਕਥੀਆਂ ਲੱਗਾ

—ਲਖਵਿੰਦਰ ਕਰੀਬ ਕਾਲਾ

ਬਲੱਡ ਤਕਰੀਬਨ 1990 ਦੀ ਹੈ। ਖੇਤਰ ਵਾਹਟ ਦੀ ਹੋਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ—ਭਾਤ ਦਾ ਟਾਈਮ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਖੇਤ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਵਿੱਖ ਬਿਸਾਨ ਨੇ ਦਿਨ ਵਿੱਖ ਕਟਕ ਦੇ ਨਾਭ ਨੂੰ ਅੰਗ ਲਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਬਿਸਾਨ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਖ ਵਿੱਖ ਕਟ ਦਾ ਦਰੱਖਤ ਸੀ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਪਾਟੀ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਟ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿੱਖ ਅੰਗ ਮੱਥਦੀ ਦਿੱਸੀ। ਹਵਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹਵਾ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅੰਗ ਥੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਮੈਂ ਦਿਨ ਕਢਦੇ ਤੱਕ ਕਟ ਤੋਂ ਭੜਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਦਿਨ ਚੰਬੂਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਇਆ ਕਿ ਚੱਲਕੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਰ ਹੈ। ਬਿਊਂਥਿ ਅਕਸਰ ਕਢਰਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪਛੇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਦੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਟ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿੱਖ ਲੱਕੜ ਦਾ ਵਿੱਖ ਮੁੱਢ ਪਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਦਿਨ ਵਿੱਖ ਕਟਕ ਦਾ ਨਾਭ ਲਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅੰਗ ਇਸ ਮੁੱਢ ਨੂੰ ਪੈ ਗਈ ਅਤੇ ਸਿਊਂ ਸਿਊਂ ਭਾਤ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਅੰਗ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਹਵਾ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅੰਗ ਥੀ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਕੇਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਦਾ ਭਰ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਰ ਦੀ ਹੋਈ ਥੀ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਸਤੋਂ

ਵਾਅਦੇ ਮੈਂ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ' ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਣਾ ਭੂਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ' ਦਾ ਪੱਕਾ ਪਾਠਕ ਹਾਂ ਅਤੇ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲਗਾਤਾਰ ਘਰ ਵਿੱਖ ਲਗਾਵਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਚੁੱਤਰ ਹੀ ਕਥੀਆਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਖ ਪਹੁੰਚਾਓਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

—ਜੁਲਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ

(ਕਟਕਬਾਲ ਚੰਬੂਆਂ) ਜੰਮੂਕੁਰ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿੱਖ ਛਪੀਆਂ ਕਥਨਾਵਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਥੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਹੇਮ ਰਾਜ ਸਟੇਨੋ ਦੀਆਂ ਕਥਨਾਵਾਂ ਕੜਾ ਭੁੱਖਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਾਫੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜੁਲਾਇਣੀ ਨੇ ਲਾਜਿਕ, ਰਾਜਸੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਬਿਗਿਆਨਕ ਕੇਤਨਾ ਦੇ ਜੰਬੀਧ ਵਿੱਖ ਚੁੱਤਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਥਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਚੁੱਤਰ ਕਾਫੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਹੈ।

—ਵਿੱਖ ਕਲਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੁਲੂਕੀਆ

ਮਈ ਜੂਨ 16 ਅੰਕ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪੰਨਾ ਸਿਧਾਂਤੀਕਨ/ ਬਿਸਾਨੀਵੀਕਨ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜੁਲਾਨੀ ਬਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ ਪ੍ਰਤੂ ਅੱਖ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਦੂਰ। ਇਸ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਸਿਖੀ ਕੁਟੇਬਨ ਅਤੇ ਰਿਕਬਡ ਡਾਕਿਨਡ ਦੀ ਕੁਟੇਬਨ ਚੁੱਤਰ ਕਥੀਆਂ ਸੀ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਵਤਾਰ ਹੋਂਦਾਹਾ ਸੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਸਭ ਲਿਖਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਧ ਪਸੰਦ ਆਈ। ਕਮਾਲ ਦੀ ਲਿਖਤ ਸੀ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਅਤੇ ਹੇਮ ਰਾਜ ਸਟੇਨੋ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੇ ਚੁੱਤਰ ਹੀ ਅੰਤਿ ਚੁੱਤਰੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਰਾਡੀਕਲ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਭ-ਪੇਖੀ ਫਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਖ ਸਾਂਝਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉਸਾਰਨ ਦੀ ਸਮਝ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੱਖੇ ਫਲਸਾਫ਼ਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਖਦੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤੀ ਸੁਧਾਰ ਹੈ। ਲੇਖਕਾਂ, ਕਮੁੱਧੇ ਅਦਾਰੇ ਅਤੇ ਲੱਭ-ਪੇਖੀ ਸਮਾਜ ਸਿਧਸਟ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ 'ਤੇ ਤੁਰੇ ਹੋਏ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਜ ਲਗਾਮ।

"ਅਜੇ ਨਾ ਆਈ ਮੰਝਲ ਤੇਰੀ ਅਜੇ ਕਢੇਰਾ ਪਾਸਾ ਵੇ,

ਹਿਮਤ ਕਰ ਅਲਵੇਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਅਜੇ ਹਨੇਰਾ ਜਾਗਾ ਵੇ।"

—ਅਜੀਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ੀ

Abstract

[illegible]

વિચાર્થી વિચારી રહેલ વિષય ૪ માર્ચ ૨૦૧૬ નું મેંસપ્રેસ
કાગીજવાળા મેકે હેન્ડલિયુ વિષય અપ વિચારનાં વિસ્તૃત
હાકાકાકા ભોળીભટા વિચારે અને । પિટ પ્રેસવાળા કાગીજ છુટુ
કે એ હેન્ડ હાકા હેન્ડ હેન્ડલિયુ । વિષય મેંસે કાગીજ કાગી
સેમસવાળા છુટાકીટ વિષય અપે એ મેંસેસ કીટ । પ્રેસવાળા
કાગીજવાળા કાગી કીટ હાકાકાકાપુરી કાગીજવાળા
હાકાકાકાપુરી કાગીજ કાગીજવાળા કાગીજવાળા અને પિટ
કાગીજવાળા વિષય ભોળીભટા વિષય પ્રેસવાળા મેંસે મેંસે
કાગીજવાળા કાગીજવાળા કી । પ્રેસવાળા કાગીજવાળા કે
કાગીજવાળા વિષયવાળા વિષય અપે કાગીજવાળા કાગીજવાળા
કાગીજવાળા નું હેન્ડલિયુ વિષય અને પુનઃકાગીજવાળા કાગીજવાળા
કાગીજવાળા ।

Abstract

[illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible]

ਉਦਘਾਟਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ - ਇਹ ਟੀਚਾ ਹੀਮਤੀ ਵਿਦੂ ਨਤਾ ਤੇ ਹੀ ਟੀ ਟੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹੀਮਤੀ ਵਿਦਯਾਸਥਾਨ ਚੰਡ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਫੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦੇ ਅਧਾਰੀ ਵਿਦ ਭਰਤਕੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਹਕੀਮਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਂ ਵੰਡਣ ਬਾਦ ਉਪਰੰਤ ਹੋਈ । ਇਸ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰੀ ਪ੍ਰਾਮੀ ਮਾਸਟਰ ਪਕਸ਼ਬੋਧ ਨੇ ਸਿਧਿਸਤ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਮੇਰੇ ਸੁਸਥੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਡਸ ਨੇ ਭਰਤਕੀਲ ਕੀਤਾ ਕਾਫੀ ਵਿਦਿਆਰਥ ਵਿਦਾਰਥਿਨਕ ਅਪਣਾਉਣ ਕਾ ਸੁਸੇਰਾ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਸ਼ਿਸ਼ਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਧੂ ਰੋਮ ਪੜ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਮੇਰੇ ਰੋਕਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਲਾਖਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰ ਹੋਈ ਸਿੰਘ ਪੜ ਕਸਕਾਕਾ ਸਿੰਘ, ਸਿਨਕਸ ਸਿੰਘ ਕੁਸਰੋਤ ਸਿੰਘ ਸਾਧਕ ਸਿੰਘ ਕਸਕੀਲ ਸਿੰਘ ਕੀਰੰਤਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰੋਸ ਭੰਡ 'ਤੇ ਰਾਕਸ ਸਨ ਪਕਾਇਤ ਵੇਲੇ ਭਰਤਕੀਲ ਟੀਮ ਸਮਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਸਮਮਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਤਿਆਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਵੀਪ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾਭੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ
 ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਵੱਖ
 ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ-ਵੀਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰੀ ਪੂਰੀ ਨੇ
 ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਾਠ ਕੀਤੇ । ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਸੰਸਦੀਅਤ ਵਿਚਾਰੀ
 ਸਮੂਹ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਵੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ
 ਵਿਚਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਹਲਕਾਭੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
 । ਇਸ ਮੇਥੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਚਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ
 ਅੰਤਿਰਾਲ ਦੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਇਸ ਮੇਥੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਰਾਲ ਪੂਰੀ
 ਹੁਕਮਾਂ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਪੂਰੀ ਦੇ ਸਮੂਹ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ
 ਨੇ ਸਮੁੱਚਿਆਂ ਕੀਤੀ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੇਵਾ
 ਮਾਲਕਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹੁਕਮਾਂ (ਹੀਨ) ।
 “ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ” ਹੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅੰਤਰ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸੰਸਦੀ
 ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਵੀਪ ਪੂਰੀ ਦੇ ਹਲਕਾਭੀਲ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀਅਤ
 ਗਿਆ । ਇਸ ਵੀਪ ਵਿੱਚ 100 ਸੰਸਦੀਆਂ ਨੇ ਹੁਕਮ ਗਿਆ

ਸਮਾਪਤੀ ਵੇਲੇ ਤਕਸੀਲ ਪ੍ਰੋਜਕਟ ਅੰਤਰਵਿਸ਼ਾ ਨਿਯਮ : ਸਾਧੂ ਦਾ ਸ਼ਿਖ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਿਯਮ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀਚ ਵੀਚ ਦਿੱਤਾ ਵਿਖਾਏ ਗਏ । ਇਸ ਪ੍ਰੋਜਕਟ ਨੂੰ ਫਿਰ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਮੁਖੀ ਰੁਖੀਓਂਕ ਮੁਖੀ ਨੇ ਸੰਬੰਧਤ ਕੀਤਾ ।

- ਰੁਖੀਓਂਕ ਮੁਖੀ, ਫਿਰ ਮੀਡੀਆ ਮੁਖੀ

ਵਿਸ਼ਾਈ ਫਾਸਟੀ ਵਿਸ਼ਾਈ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਫਾਸਟੀ ਤਕਸੀਲ ਨਾਲ ਪੁਰ ਸਮੂਹ ਫਾਸਟੀ ਫਾਸਟੀ ਸਿੱਖ ਆਦਿ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋਣ 'ਕੀ ਸੰਤੋਖ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ?' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸੁਰ ਨੂੰ ਸੰਤੋਖ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕੀਤਾ ਨਿਯਮ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹੁਕਮਾਂ ਸੰਤੋਖ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਸ਼ਵ ਤਕਸੀਲ ਦਿੱਤਾ ਸਨ । ਇਸ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਰੁਖ ਆਦਿ ਤਕਸੀਲ ਦੇਵ ਸੰਤੋਖਾਨ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਤਕਸ ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਾ ਫਿਰ ਆਦਿ ਰੁਖਾ ਸੰਤੋਖਾਨ, ਵਿਸ਼ਾਈ ਸੰਤੋਖਾਨ ਆਦਿ ਕੰਮਕਮੀਤ ਸਿੱਖ ਅਤੇ 'ਫਾਸਟੀ ਫਾਸਟੀ' ਦੇ ਸੰਤੋਖਾਨ ਦੇਵ ਰੁਖ ਫਾਸਟੀ ਆਦਿ ਨੇ ਕੀਤੀ । ਸੰਤੋਖ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀਚ ਫਾਸਟੀ ਵੀਚ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕੀਤਾ ਪੰਜ ਕੀਤਾ ਕਲੇ 'ਫਾਸਟੀ ਫਾਸਟੀ' ਵੀਚ ਸਾਧੂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਵਿਖਾਏ ਗਏ । ਇਸ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਪਿੱਛ ਦੇ ਫਾਸਟੀ, +1 ਵਿੱਚੋਂ ਫੇਰਲ ਕੀਤਾ ਫਾਸਟੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਕੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕੀਤਾ ਨਿਯਮ ।

ਵਿਸ਼ਾਈ ਤਕਸਾਨ 'ਤਕਸਾਨ ਪ੍ਰੋਜਕਟੀਆਂ ਦਾ ਤਕਸਾਨ-ਵਿਸ਼ੇ, ਕੀਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ' ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਤੋਖ ਵਿਸ਼ਾਈ ਵੀਚ ਇਸ ਸੰਤੋਖ 25 ਸੁਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦੇਵਿਤ ਰੁਖ ਤਕਸਾਨ ਵਿਸ਼ੇ ਤਕਸਾਨੀਆ ਨਿਯਮ ਮੁੱਖ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਸੰਤੋਖ ਰੁਖ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਮਾਤਰ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜਕਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਕੀਤੀ ਸਾਧੂ ਹੈ ਪ੍ਰੋਜਕਟੀ ਵੀਚ ਰੁਖ ਕਲੇ ਵਿਸ਼ਵਾਈ ਕੀਤੀ ਪਿੱਛਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਚ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ ਦਾ ਸਮਾਜ ਰੁਖ ਪ੍ਰੋਜਕਟੀਆਂ ਦੀ ਰੁਖ ਕੀਤੀ ਦਾ ਸਮਾਜ ਹੈ 'ਕਲੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਫਿਰ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਸਮਾਜ ਸਿੱਖ ਫੇਰਲ ਫੇਰਲ ਫੇਰਲ (ਸਿੱਖ ਤਕਸਾਨ ਤਕਸਾਨ) ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੰਬੰਧਤ ਕੀਤਾ । ਸਮਾਪਤੀ ਤਕਸਾਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤਕਸਾਨ ਰੁਖ ਆਦਿ ਤਕਸਾਨ ਤਕਸਾਨ ਨੇ ਸੰਤੋਖੀ ਕੀਤਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜ (ਵਿਸ਼ਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਮੁਖੀ ਸਿੱਖਾ ਸਿੱਖਾ ਵਿਸ਼ਾਈ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋਣ ਕਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਇਸ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਰੁਖਾਈ ਆਦਿ ਰੁਖ ਰੁਖ ਸੰਤੋਖੀ ਕੀਤਾ ਤਕਸੀਲ ਦੇਵ ਸੰਤੋਖਾਨ ਸਮਾਜ ਰੁਖਾ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਟੀ ਫੇਰ ਤਕਸਾਨ ਦੇਵਾ ਨੇ ਕੀਤੀ । ਸਿੱਖ ਆਦਿ ਰੁਖਾ ਸੰਤੋਖਾਨ ਰੁਖਾ ਰੁਖਾ ਕੀਤੀ ਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਾ ਵਿਸ਼ਾਈ ਨੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕੀਤਾ ਪੰਜ ਕੀਤੀ । ਸੰਤੋਖ ਸੰਤੋਖ ਸੰਤੋਖ ਸਿੱਖ ਨੇ ਕੀਤਾ ।

ਵਿਸ਼ਾਈ ਤਕਸਾਨ ਨਿੱਧੁ ਰੁਖਾ ਕੀਤਾ ਤਕਸਾਨ ਵੀਚ ਇਸ ਪੰਛੀ ਰੁਖਾ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਸ਼ੇ ਪਿੱਛ ਦੇ ਸੰਤੋਖਾਨ ਸੰਤੋਖਾਨ ਕੀਤਾ ਦੇ ਸੰਤੋਖਾਨ ਨਾਲ ਸਮਾਜੀ ਕੀਤੀ ਸਮੂਹ ਫਾਸਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕੀਤਾ ਨਿਯਮ । ਤਕਸੀਲ

ਰੁਖਾਈ ਵੀਚ ਤਕਸੀਲ ਸਿੱਖ ਫਾਸਟੀਆਂ ਹੈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੱਖ ਸੰਤੋਖ ਨੇ ਸੰਤੋਖ ਸਮੂਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਕੀਆਂ ਦੇ ਸੰਤੋਖ ਮੇਰਾ ਨੂੰ ਸੰਤੋਖ ਕਲੇ ਦੇਵੇ ਕੀਤਾ ਵਿਸ਼ੇ ਸੰਤੋਖੀ ਵੀਚ ਕੀਤਾ ਕਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੰਤੋਖਾਨ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸੰਤੋਖ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਤਕ ਤਕਸੀਲ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਆਦਿ ਪ੍ਰੋਜਕਟ ਕਲੇ ਰੁਖਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਤੋਖ ਪੰਜ ਕੀਤਾ ਸੰਤੋਖ ਹੈ । ਇਸ ਕੀਤਾ ਵਿਸ਼ੇ ਨੇ ਕੀਤਾ ਵਿਸ਼ੇ ਸੰਤੋਖਾਨ ਵਿਸ਼ੇ ਸੰਤੋਖਾਨ ਰੁਖਾਨ ਰੁਖਾ ਹੈ । ਸੰਤੋਖ ਰੁਖਾ ਕੀਤਾ ਦੇ ਕੀਤਾ ਰੁਖਾਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਿੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਨੇ ਕੀਤਾ ਵਿਸ਼ੇ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਕਲੇ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਆਦਿ ਪ੍ਰੋਜਕਟ ਸੰਤੋਖੀ ਅਪ ਸੰਤੋਖ ਨੂੰ ਸੰਤੋਖ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਤਕ ਵਿਸ਼ੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤੀਲ ਤਕਸੀਲ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿਸ਼ਵਾਸਕੀਆਂ ਸਿੱਖ ਕਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਕਸੀਲ ਸਿੱਖ ਸਿੱਖ ਤਕਸੀਲ ਸਿੱਖ ਸਮੂਹ ਕੀਤਾ ਸੰਤੋਖ ਸਿੱਖ, ਫੇਰਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਤਕਸੀਲ ਸਿੱਖ ਸੰਤੋਖ ਵੀਚ-ਵੀਚ ਪਿੱਛਾ ਦੇ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਕੀਆਂ ਮੇਰਾ ਸਨ ।

ਵਿਸ਼ਾਈ ਰੁਖਾ ਤਕਸੀਲ 1 20 ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜਾਨਾ (ਪੈ) : ਵਿਸ਼ੇ 'ਅਪ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੰਤੋਖਾਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ' ਵੀਚ ਕਲੇ ਕਲੇ ਕੀਤਾ ਤਕਸੀਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇ ਪ੍ਰੋਜਕਟ ਅਨੁਸਾਰੀ ਪ੍ਰੋਜਕਟ ਦੇ ਪੰਛੀ ਪ੍ਰੋਜਕਟੀ ਸਮਾਜੀ ਕੀਤੀ ।

2 22 ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛਾ ਕਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸੰਤੋਖ ਸੰਤੋਖ ਮਾਤਰ ਵੀਚ ਕੀਤਾ ਤਕਸੀਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇ ਸੰਤੋਖੀ ਕੀਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਸਮਾਜ ਕਲੇ ਕਲੇ ਕਲੇ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਪ੍ਰੋਜਕਟ ਦੇ ਪੰਛੀ ਪ੍ਰੋਜਕਟੀ ਸਮਾਜੀ ਕੀਤੀ ।

3 23 ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਤਕਸੀਲ ਸਿੱਖ ਦੀ ਕੀਤੀ ਨਾਲ ਸੰਤੋਖ ਰੁਖਾ ਕੀਤੀ ਸੰਤੋਖਾਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤਕਸੀਲ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਪੰਛੀ ਪ੍ਰੋਜਕਟੀ ਸਮਾਜੀ ਕੀਤੀ । ਤਕਸੀਲ ਸੰਤੋਖ ਨੇ ਕੀਤਾ ਕੀਤਾ ਸੰਤੋਖਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਅਪ-ਅਪ ਪ੍ਰੋਜਕਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਜਕਟੀ ।

4 24 ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਸਿੱਖ ਰੁਖਾ ਵਿਸ਼ੇ ਪੰਛੀ ਸੰਤੋਖਾਨ ਸੰਤੋਖਾਨ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖਾਨ ਰੁਖਾ ਸੰਤੋਖ ਕਲੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਕੀ ਕੀਤਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਪ੍ਰੋਜਕਟ ਦੇ ਪੰਛੀ ਪ੍ਰੋਜਕਟੀ ਸਮਾਜੀ ਕੀਤੀ । ਵਿਸ਼ਾਈ ਵੀਚ ਕੀਤੀਆਂ ਉਪਕੀਤ ਸੰਤੋਖੀ ਸੰਤੋਖੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੋਖ ਵੀਚ ਕਲੇ ਰੁਖਾ ਕੀਤਾ ਨਿਯਮ । ਤਕਸੀਲ 5000 ਦੇ ਤਕਸੀਲ ਸੰਤੋਖ ਸੰਤੋਖੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਿਯਮ । ਇਸ ਸੰਤੋਖੀਆਂ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਆਦਿ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਸ਼ਾਈ ਮੁਖੀ ਸੰਤੋਖਾਨ ਕੀਤਾ ਰੁਖਾ ਪ੍ਰੀਤ ਸੰਤੋਖਾਨ ਮਾਤਰ ਰੁਖਾ ਮਾਤਰੀ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰੋ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕੀਤਾ ਦਾ ਰੁਖਾ ਕੀਤਾ ਕੀਤਾ ਮਾਤਰੀ ਕੀਤਾ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰੀਤ ਮਾਤਰ ਕਲੇ ਕੀਤਾ ਤਕਸੀਲ ਦੇ ਰੁਖਾ ਵਿਸ਼ੇ ਸਿੱਖ ਰੁਖਾ ਸਿੱਖ ਆਦਿ ਕੀਤਾ ਸਨ । - ਅਨੁਸਾਰੀ ਕੀਤਾ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਵੈਨ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

1 ਮਈ : ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਨ ਸੁਨਿਆਵਾ ਵਿਖੇ ਮਈ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੰਘ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੱਧ ਵੈਨ' ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ। ਜੁਝਾ ਆਗੂ ਰਸਿਦਾਸ ਭਦੜਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਅਤੇ ਕਮਨਵੈਲਥ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਫੋਲਾ ਆਦਿ ਨੇ ਵੈਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿਯਤਮ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸੇਵਾ' ਤੱਥ ਪ੍ਰਸਿਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾ ਸਹਿਯੋਗ ਪਾਇਆ।

3 ਮਈ (ਵਿਥਾਈ ਸੈਕਰੂਰ) : ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਦੁੱਥਾਂ ਅਤੇ ਬਡਰੁੱਥਾਂ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮਾ' ਰਸਿਦਾਸ ਭਦੜਾ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਫੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਵਿਥਾਈ ਮੁਖੀ ਪਰਮਬੇਦ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪੰਨਾਬਾਝ ਕੀਤਾ। ਦੁੱਥਾਂ ਵਿਖੇ ਸੈਕਰੂਰ ਸਮਾਗਮ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਬਡਰੁੱਥਾਂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਿਯਤਮ ਨਵੇਂ ਦੁਆਰਾ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਟੀਮ ਦਾ ਪੰਨਾਬਾਝ ਕੀਤਾ। ਭਾਮ ਨੂੰ ਭੀ ਐਸ.ਐਨ.ਐਨ. ਪਾਥਕ ਸਿਰਜੂਰ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਸਜਾਈ ਗਈ। ਵਿਥਾਈ ਆਗੂਆਂ ਹੁਕਮੀਤ ਬੰਨਨ, ਰਸਿਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਰੂਰ ਪ੍ਰਿਥਨ ਸਿੱਖ ਅਮਰੀਕ ਖੇਖਰ ਨੇ ਪੁਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਕਮਨਵੈਲਥ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਫੋਲਾ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।

4 ਮਈ (ਵਿਥਾਈ ਸੈਕਰੂਰ) : ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਉੱਤਰਾਥਾਂ ਅਤੇ ਸ.ਸ.ਸ. ਤੁੱਥਾਂ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਵਿਥਾਈ ਮੁਖੀ ਪਰਮਬੇਦ ਅਤੇ ਵਿਥਾਈ ਆਗੂ ਅਮਰੀਕ ਸਿੱਖ ਖੇਖਰ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਹੁਕਮੀਤ ਬੰਨਨ ਨੇ ਕੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਉੱਤਰਾਥਾਂ ਵਿਖੇ ਮਾਸਟਰ ਬਡਨ ਭਾਮ ਸਿੱਖ, ਸੈਕ. ਗੁਰਚਰਨ ਬੰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਯਤਮ ਹੁਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਤ ਸ਼ੁਰੂ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਤੁੱਥਾਂ ਵਿਖੇ ਹੋਂਡ ਮਾਸਟਰ ਬੰਦਰ ਭਾਮ, ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੱਖ, ਰਾਣਵਿੰਦਰ ਸਿੱਖ ਸਮੇਤ ਸ਼ੁਰੂ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਮ ਨੂੰ ਵੈਨ ਭੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਨ. ਪਾਥਕ ਵਿਖੇ ਸਜਾਈ ਗਈ। ਕਮਨਵੈਲਥ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਫੋਲਾ ਨੇ ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ।

5 ਮਈ (ਵਿਥਾਈ ਸੈਕਰੂਰ) : ਵਿਥਾਈ ਮੁਖੀ ਪਰਮਬੇਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਸਿੱਧਿਆ ਅਤੇ ਸਿਧਸਾਲੀ ਸਿਧਾ (D.I.E.T) ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਸਿਧਾ ਦੇ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸਜਾਈ ਗਈ। ਮਾਸਟਰ ਪਰਮਬੇਦ, ਜੁਝਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਬੰਦਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਰਸਿਦਾਸ ਸੈਕਰੂਰ ਦਾ ਅਗਤਾਥ ਸਿੱਖ ਬੰਨਨ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਇ. ਪ੍ਰਿਯਤਮ ਮੇਰਾ ਸਿੱਖ, ਸੈਕਰੂਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੱਖ, ਅੰਨਿਲ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਸੈਕਰੂਰਾਂ ਨੇ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਵੈਨ ਵਿਥਾਈ ਕਮਨਵੈਲਥ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਫੋਲਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੱਖ ਖੇਖਰ ਨੇ ਪੁਰਾ

ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਮ ਨੂੰ ਵੈਨ ਨਾਭਾ ਭੀਰ ਸੈਕਰੂਰ ਵਿਖੇ ਸਜਾਈ ਗਈ। ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਸਜੀ ਸੁਖਬੇਦ ਸਿੱਖ ਸੇਥੋਂ, ਕਮਨਵੈਲਥ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਭਾਮ ਪੁਸਤਕ ਸਿੱਖ ਨੇ ਮੇਰਦਾ ਕੀਤੀ।

6 ਮਈ (ਵਿਥਾਈ ਸੈਕਰੂਰ) : ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵੈਨ ਸ.ਸ.ਸ. ਬੰਨਨਾਂ ਦੇ ਬੰਨਨਿਤ ਪਰਮਿਤ ਸ.ਸ. ਸ਼ੁਰੂ ਭਾਈ ਅਤੇ ਭਾਮ ਵਿਥਨ ਸਿੱਖ ਪਰਮਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਭਾਈ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜੀ। ਵੈਨ ਆਗੂ ਜੁਝਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਥਿਆਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਵੈਨ 'ਤੇ ਕਮਨਵੈਲਥ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਫੋਲਾ, ਵਿਥਾਈ ਮੇਰਦਾਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਿੱਖ ਤਰਸੀਤ ਸਿੱਖ ਨੇ ਪੁਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਮ ਨੂੰ ਵੈਨ ਭਾਮ ਸੀਧਾ ਕਰਾਉਣ ਵਿਖੇ ਸਜਾਈ ਗਈ। ਮਾਸਟਰ ਅੰਨਿਲ ਦੁਆਰਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਬੰਨਨ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਰਸਿਦਾਸ ਸੰਗਰੂਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈ ਨੇ ਪੁਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

7 ਮਈ (ਵਿਥਾਈ ਸੈਕਰੂਰ) : ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਤੇਥੋਂ ਅਤੇ ਸ.ਸ.ਸ. ਭਾਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ੁਰੂਾਂ ਵਿੱਚ ਵੈਨ ਆਗੂ ਜੁਝਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਵਿਥਾਈ ਆਗੂ ਕਮਨਵੈਲਥ ਸਿੱਖ ਅਤੇ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ' ਦੇ ਪੁੱਥ ਸੰਪਾਦਕ ਬਲਬੀਰ ਬੰਦਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਵੈਨ ਵਿਥਾਈ ਕਮਨਵੈਲਥ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਫੋਲਾ ਅਤੇ ਕਮਨਵੈਲਥ ਸਿੱਖ ਭਾਈ ਸੇਵਾਥ ਪ੍ਰਿਯਤਮ ਕੀਤੀਆਂ। ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਤੇਥੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿਯਤਮ, ਵਿਥਾਈ ਪ੍ਰਿਯਤਮ ਬੰਦਰ ਪੁਰਾ, ਸੈਕਰੂਰ ਮਸਤੀਤ ਸਿੱਖ ਭਾਈ ਸ.ਸ.ਸ. ਭਾਮਪੁਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਮੁਖੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੱਖ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪਾਥ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਈ ਦਾ ਪੁਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਏਥੋਂ ਦਿਨ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਿਆ।

8-9 ਮਈ : ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਹਿਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਥਾਈ ਵਿਕੀਤਤਾ ਮੇਰੇ ਕਮਨਵੈਲਥ ਵਿਖੇ ਸਜਾਈ ਵੈਨ 'ਤੇ ਕਮਨਵੈਲਥ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਫੋਲਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਕਤਾਥ ਸਿੱਖ ਨੇ ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ।

12 ਮਈ (ਵਿਥਾਈ ਵਿਥਾਈ) : ਸ.ਸ.ਸ. ਬਡਰੁੱਥਾਂ ਅਤੇ ਰਸਿਦਾਸ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਜੁਝਾ ਆਗੂ ਰਸਿਦਾਸ ਭਦੜਾ, ਵਿਥਾਈ ਆਗੂਆਂ ਤਰਸੀਤ ਮੇਰੀ ਮਸਤੀਤ ਭਾਈ ਅਸਰਨੀ ਦੁਆਰਾ ਤਰਸੀਤ ਸਿੱਖ ਮਾਸਟਰ ਨਵੀਰ ਸਿੱਖ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਕਮਨਵੈਲਥ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਫੋਲਾ ਨੇ ਸਾਧੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿੱਕ ਵਿਖਾਏ।

13 ਮਈ (ਵਿਥਾਈ ਵਿਥਾਈ) : ਸ.ਸ.ਸ. ਬਡਰੁੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸ. ਮਿਥਨ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਥਾਈ ਸਿਧਾ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਵਿਥਾਈ ਮੁਖੀ ਮਸਤੀਤ ਭਾਈ ਤਰਸੀਤ ਮੇਰੀ ਮਾਸਟਰ ਨਵੀਰ ਸਿੱਖ ਤਰਸੀਤ ਸਿੱਖ ਅਸਰਨੀ ਪ੍ਰਿਯ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਕਮਨਵੈਲਥ ਨੇ ਸਾਧੂ ਟ੍ਰਿੱਕ ਵਿਖਾਏ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਵਿਥਿਆਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ।

14 ਮਈ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਡੀ.ਟੀ.ਐੱਫ. ਵੱਲੋਂ ਵਗੀਫਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਕਰਵਾਏ ਇਨਾਮ ਵੇਡ ਸਮਾਰੋਹ ਸਮੇਂ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਕਲਾ ਮੰਦਰ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਲਗਾਈ ਗਈ । ਮਾ. ਰਜਿੰਦਰ ਭਦੋੜ ਅਤੇ ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ ।

16 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ) : ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਲਹਿਰਾ ਮੁਹੱਬਤ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਮਾਰਕ ਕਾਲਜ (ਲੜਕੀਆਂ) ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਰਜਿੰਦਰ ਭਦੋੜ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ । ਜਗਦੇਵ ਰਾਮਪੁਰਾ ਨੇ ਜਾਦੂ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ ਅਤੇ ਪੂਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ । ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਰਾਮਪੁਰਾ, ਹੋਡ ਮਾਸਟਰ ਖ਼ਕਰ ਬਾਹੀਆ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ ਗਗਨਦੀਪ ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰਾਜ ਆਦਿ ਬਾਅਲ ਸਨ । ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ ।

17 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ) : ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. (ਲੜਕੇ) ਅਤੇ (ਲੜਕੀਆਂ) ਮਹਿਰਾਜ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ । ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਗਦੇਵ ਰਾਮਪੁਰਾ, ਸ਼ੰਟਾ ਸਿੰਘ, ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ, ਮਾਸਟਰ ਗਗਨਦੀਪ ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ । ਮਾਸਟਰ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਮੇਜ ਸਿੰਘ, ਦੋਸੀ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਚ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਜੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, ਹੋਡ ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਰ ਬਾਹੀਆ ਅਤੇ ਮੈਡਮ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ, ਓਮ ਓਦਰਕਾ ਨੇ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ।

18 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਮੁਨਕ) : ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਮੁਨਕ ਅਤੇ ਬੰਗਾ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ । ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ । ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਹਰਿੰਦਰ ਲਾਲੀ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ । ਰਤਨ ਕੁਮਾਰ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਰਜਿੰਦਰ ਬਰਮਾਂ, ਡਾ. ਦੀਪ, ਮਾਸਟਰ ਰੋਹੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਮਨਿਆਣਾ ਨੇ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ।

19 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਮੁਨਕ) : ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਬੱਲਰਾ ਅਤੇ ਸ.ਹ.ਸ. ਚੰਟੀਆਂ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ । ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ । ਰਤਨ ਕੁਮਾਰ, ਰਜਿੰਦਰ ਬਰਮਾਂ, ਮਾਸਟਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ ।

20 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਜੁਨਾਮ) : ਸਰਕਾਰੀ ਆਈ.ਟੀ.ਆਈ. ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ । ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਹਰਿੰਦਰ ਲਾਲੀ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ । ਬਾਮ ਨੂੰ ਵੈਨ ਜੁਨਾਮ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ । ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ, ਰਾਜ ਬਲਵਿੰਦਰ, ਜੋਨੀ, ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੈਨ 'ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ।

21 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਜੁਨਾਮ) : ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. (ਲੜਕੇ) ਜੁਨਾਮ ਅਤੇ ਜਥੇਪਲ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ । ਜੰਜੀਵ ਜੁਨਾਮ ਅਤੇ ਗਗਨਦੀਪ

ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ । ਬਾਮ ਨੂੰ ਵੈਨ ਜੁਨਾਮ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ । ਰਜਿੰਦਰ, ਮਾਸਟਰ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਨੇ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ।

22 ਮਈ (ਲੌਗੋਵਾਲ) : 'ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਰਿਹਾ ਵਾਸੀਵਾਲ' ਵਿਖੇ 'ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਵੈਨ ਲਗਾਈ ਗਈ । ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨਾਲ ਹਰਮੀਤ ਲੌਗੋਵਾਲ ਨੇ ਵੈਨ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ।

24 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ) : ਸ.ਹ.ਸ. ਵਤਿਹਗੜ੍ਹ ਪੰਜਗਰਾਈਆਂ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ । ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ । ਬਾਮ ਨੂੰ ਵੈਨ ਪਿੰਡ ਕੁਰੜ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ । ਮਸੀਦ ਕੁਰੜ ਅਤੇ ਬੁਲਵਿੰਦਰ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਨੇ ਵੈਨ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ।

25 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ) : ਸ.ਹ.ਸ. ਕੁਰੜ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤਾ । ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ । ਕੁਰੜ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਵੀ ਵੈਨ ਲਗਾਈ ਗਈ । ਮਸੀਦ ਕੁਰੜ ਨੇ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ।

26 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਪੂਰੀ) : ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਬੇਨਡਾ ਅਤੇ ਸ.ਹ.ਸ. ਵੀਸੀ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ । ਜੋਨ ਆਗੂ ਸੁਖਦੇਵ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ । ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵੀ ਵਿਖਾਏ ਗਏ । ਬਾਮ ਨੂੰ ਵੈਨ ਪੂਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ । ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਜੂ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ ।

27 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਪੂਰੀ) : ਆਰੀਆ ਸ.ਸ.ਸ. ਪੂਰੀ, ਗੁਰੂਕੁਲ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਰੋਇਲ ਮਾਡਲ ਸ.ਸ.ਸ. ਪੂਰੀ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ । ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ । ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਜੂ ਨੇ ਵੈਨ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ।

28 ਮਈ (ਇਕਾਈ ਭਦੋੜ) : ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. (ਲੜਕੇ) ਅਤੇ (ਲੜਕੀਆਂ) ਸੈਦੋਕੇ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਪੁੱਜੀ । ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਰਜਿੰਦਰ ਭਦੋੜ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ । ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ । ਮਾਸਟਰ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਦੋਵਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ।

ਪੰਨਾਵਾਚ : ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜੁਲਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ, ਬੱਖ-ਬੱਖ ਚਿੰਦਿਅਕ ਜਿਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ, ਮੁਬੰਧਕੀ ਫ਼ੋਟੋਟੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਮਾਪਿਆਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਬੱਖ-ਬੱਖ ਪਿੰਡਾਂ-ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸਰਪੰਚਾਂ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ, ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਕੌਂਸਲਰਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਿਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਲੱਬਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ, ਮੈਂਬਰਾਂ, ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਨਾਂ ਜਪੁਰ ਲੋਕਾਂ

ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੈਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਉਸਦਾ ਸਾਹਿਤ ਘਰ-ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਆਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਸਹਿਯੋਗ ਹੋਰ ਵਧਕੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈਆਂ ਬੰਦ

ਇਕਾਈ ਤਰਨਤਾਰਨ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਬਾਸ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਕੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਨੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਰਲਫੀਆ ਧਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇੱਕ-ਦੋ ਥਾਈਆਂ ਦਾ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਓਪਰੀ ਬੈਠ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਲੈ ਕੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਵਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵਧਦੀਆਂ ਹੀ ਗਈਆਂ ਤੇ ਘਾਥੇ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚਿਰਾਗ ਵੀ ਜਗਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿੰਨੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕੋਲ ਕੇਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲੀਆ ਟੀਮ ਮੁਖਦਿਸਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਲਾ, ਰਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀਆਂ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖਰੋਂਕ, ਗੁਰਬਾਸ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਕੇ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਕੇ, ਮਾਸਟਰ ਤਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ ਘੁੰਮਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਟੀਮ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੇਗੀ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਘਰੇਲੂ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ। ਉਸਨੇ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਗ ਰਹੇ ਚਿਰਾਗ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਵਧੀਆਂ ਤੇ ਉਸਦਾ ਸੋਧ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਮਨ-ਇਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੀ ਸਵਾਹੀ ਦੇ ਟਰਿੱਕ ਵਿਖਾ ਕੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਾਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰਣ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਹਰ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਕਾਫੀ

ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਤੇ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

- ਰਜਵੰਤ ਬਾਗੜੀਆਂ

ਓਪਰੀ ਬੈਠ ਤੋਂ ਇਕਾਈ ਨਿਜ਼ਾਤ : ਇਕਾਈ ਗੋਪਾਲਪੁਰ-ਮੱਜਵਿੰਡ ਕੋਲ 18-20 ਸਾਲਾਂ ਲੜਕੀ ਦੇ ਸੂਤ-ਪ੍ਰੇਤ ਚੰਬੜਨ ਦਾ ਕੇਸ ਆਇਆ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਓਪਰੀ ਬੈਠ ਚੰਬੜਨ ਕਰਕੇ ਊਲ-ਜਲੂਲ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲੀਆ ਟੀਮ ਮੁਖਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗੋਪਾਲਪੁਰ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇਵਾ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ਓਪਰੀ ਬੈਠ ਨੇ ਘੇਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੜਤਾਲੀਆ ਟੀਮ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਸਿਥੈਨੀਆ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਸਦੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਹਿਚਕਚਾਹਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੜਕੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਦੱਸਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਰਸਿੰਗ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ +2 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਲੜਕੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਫੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਅੱਜੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਗੱਲ ਮੰਨ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਲੜਕੀ ਨੇ ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਲੜਕੀ ਨੇ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਵੇਗੀ।

- ਰਜਵੰਤ ਬਾਗੜੀਆਂ

ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ : ਇਕਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਾਈ ਸੁਖਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸਤਿਬਾਰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ (93 ਸਾਲ) ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਮੌਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਰਸਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਯੋਗ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਤਰਕਬੀਲ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨਾਇਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਗਾੜੀ ਦੀ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਪਿਰਤ ਦੀਆਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪੈੜਾਂ ਲਿਯਾਂਗ ਯਾਓਈ ਦੇ ਸਾਹਸ ਤੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮ.....

ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਰਹੰਦਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀਆਂ, ਉਹ ਜਾਤ, ਧਰਮ ਤੇ ਰਿਗੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਲਗਣਾਂ ਤੋਂ ਵਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਰਮ ਕ੍ਰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਆਪਾ ਵਾਕ ਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇਣ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਪਰੇ, ਉਹ ਹਰੇਕ ਤੋਂ ਸਲਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੇ ਲਾਂਗਬਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਵਾਪਰੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਜਾਗਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੇ ਦੁਸਰਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਵਿੱਥ ਉੱਤਮ ਮਿਥਾਸ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਸ਼ਰੋਨ ਕੌਂਸਲ ਤੋਂ ਖੀਲਤ 1। ਸਾਲਾ ਲਿਯਾਂਗ ਯਾਓਈ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੰਮ ਆਸਕਣ ਵਾਲੇ ਅੰਗ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹਰਗਿਜ਼ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਲਿਯਾਂਗ ਦੀ ਚਿੰਤਨੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪਸਾਂ 'ਚ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਾਪੇ ਉਸ ਦੀ ਆਖਰੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ। ਲਿਯਾਂਗ ਨੇ ਕਈ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੇ ਆਖਰੀ ਸਾਥ ਲਿਆ। ਜਦ ਉਸਦਾ ਮਿਤਰ ਸਰੀਰ ਵਾਹਰ ਤੋਂ ਵਾਹਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਾਸਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਰਿਨ ਵਾਰ ਖੁਸ਼ ਕੇ ਸਲੂਟ ਬਰਦਿਆਂ ਭਾਲ ਅੱਗ ਪ੍ਰਦਾਨੀ ਲਿਯਾਂਗ ਯਾਓਈ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਸ਼ਲੀ ਦਿੱਤੀ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਲਿਯਾਂਗ ਦੇ ਸਾਹਸ ਤੇ ਮਾਨਵੀ ਜਜ਼ਬੇ ਨੇ ਸ਼ਿੰਗਰ ਤਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਲਾਮ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ।

ਮੋਹ-ਮਮਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾਨਵਤਾ

ਯਮੁਨਾਨਗਰ 'ਚ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਐਂਜੂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਪੀ ਜੀ.ਆਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਉਸਦੀ ਦਿਮਾਗੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਜਦ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਐਂਜੂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਮਾਂ ਨੇ ਮੋਹ-ਮਮਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਝਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਐਂਜੂ ਦੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਗੁਰਦੇ, ਜਿਗਰ ਤੇ ਬਿਰਨੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਅੰਗ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਐਂਜੂ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੁਦ ਹੀ ਦੁਸਰਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਭਲ ਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਖੋਟੀ ਚਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਸਨੇ ਪੰਜ ਚਿੰਦਗੀਆਂ ਦਾ ਚਿਰਾਗ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਪੰਜ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ 'ਚ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ।

ਤਰਕਬੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ.) ਦੇ ਸੁਬਾਈ ਆਗੂ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮਾ-ਸਰਜਾ ਦੀ ਸੀਫਨ ਸਾਬਣ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡ ਹੋਰ ਦੇ ਸਦੀਕੀ ਵਿਛੋੜੇ 'ਤੇ ਧਾਰਨਿਕ ਧਰਮਾਂ ਕਾਂਡਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਘੀਤੇ ਗਏ ਸਤਿਕਾਰ ਸਮਾਕਰਮ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਖਰ ਦੇ ਤਰਕਬੀਲ ਆਗੂ ਤੇ ਬਾਰਬੁੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਕੌਮੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਦੇ ਵਧਦੇ ਕਦਮ

ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਾਂਗਲੀ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਥਰਾਪਾ ਨਿਰਮੂਲਨ ਵਾਰਤਾ ਪੈਂਤਰ (ਮਰਾਠੀ ਸੈਗਲੀਲ) ਦੇ
ਸਿਲਬਰ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ

ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੂਰਾ ਐਥ ਮਹਿਮਾ ਸਰਜਾ
ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ

ਸਾਂਗਲੀ ਵਿਖੇ ਕੰਚੇ ਗਏ ਜਾਕਰੂਕਤਾ ਮਾਡਲ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼
(ਤਸਵੀਰ : ਰਾਹੁਲ ਖੋਲਾ)

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਛਿਮਾਹੀ ਇਕੱਤਰਤਾ

ਡੀ ਵੀ ਡੀ, 'ਸਾਂਗਲੀ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਸਟੇਟ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ

ਚਾਬਰ ਡਿਲੀਗੇਟ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕ

(ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ : ਸੁਲਯੋਚਨ ਨਗਾਰੀ)

If undelivered please return to :

Tarksheel

Tarksheel Bhawan, Tarksheel Chowk,
Sanghera By Pass, BARNALA-148101
Post Box No. 55

Ph. 01879-241486. Cell. 98789 53581

Web : www.tarksheel.org

e-mail : tarkshiloffice@gmail.com

BOOK POST
(Printed Matter)

To

ਸਾਂਗਲੀ ਵਿਖੇ ਕੰਚੇ ਗਏ ਜਾਕਰੂਕਤਾ ਮਾਡਲ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ (ਤਸਵੀਰ : ਰਾਹੁਲ ਖੋਲਾ)

ਸਾਂਗਲੀ ਵਿਖੇ ਕੰਚੇ ਗਏ ਜਾਕਰੂਕਤਾ ਮਾਡਲ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ (ਤਸਵੀਰ : ਰਾਹੁਲ ਖੋਲਾ)